

OBČIANSKE PRÁVO HMOTNÉ – ČASŤ 1.

Téma č. 1: Úvod do štúdia občianskeho práva

- a)** verejné právo, správne právo/finančné právo
- b)** verejné právo, správne právo
- c)** verejné právo, OSP, trestné právo, správne právo procesné
- d)** verejné právo, ústavné právo
- e)** verejné právo, ústavné právo
- f)** verejné právo, právo sociálneho zabezpečenia
- g)** verejné právo, správne právo
- h)** verejné právo, hospodárske právo (?)
- i)** súkromné právo, občianske právo
- j)** súkromné právo, občianske právo
- k)** súkromné právo, občianske právo
- l)** súkromné právo, občianske právo
- m)** súkromné právo, občianske právo
- n)** súkromné právo, občianske právo
- o)** súkromné právo, občianske právo (prenájom)
- p)** súkromné právo, občianske právo
- q)** xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
- r)** súkromné právo, obchodné právo
- s)** súkromné právo, občianske právo
- t)** súkromné právo, obchodné právo
- u)** súkromné právo, občianske právo (?) – FO, nepodnikateľ
- v)** súkromné právo, medzinárodné právo súkromné (kolízna norma; na ktorej sa strany dohodli, ak nie, tak kolektívna)

Téma č. 2: Subjektívne práva a povinnosti

Príklad č. 1

Nájdite rozhodnutie ESELP „Vo v. Francúzsko“ a na základe odôvodnenia tohto rozhodnutia stanovte moment počiatku ochrany ľudského života, resp. moment vzniku subjektívnych práv FO.

Európsky súd pre ľudské práva v roku 2004 rozhodol v prípade Vo v. Francúzsko. Predmetom konania pred súdom bola sťažnosť na porušenie Čl. 2 Dohovoru (právo na život). Sťažovateľkou bola pani Vo, ktorá z dôvodu omylu na strane ošetrojúceho zdravotníckeho pracovníka prišla o svoje nenarodené dieťa. Nosnou časťou sťažnosti bolo tvrdenie pani Vo, že Francúzsko nedodržalo pozitívny záväzok formulovaný v Čl. 2 Dohovoru a to tým, že prostredníctvom trestného zákona nezabezpečilo ochranu nenarodeného ľudského života. Aj

keď súd vyslovil, že Čl. 2 porušený nebol, je jeho rozhodnutie zaujímavé tým, že koncepčne otvára nový priestor pre ochranu nenarodeného ľudského života skrz národné legislatívy členských štátov Rady Európy.

Príklad č. 2

14- ročný študent 9- ročného gymnázia, Ján Pekarík má vysoko nadpriemerné IQ a veľké nadanie na programovanie. Po večeroch vytvoril špeciálny program na ochranu proti počítačovým vírusom, ktorý chce predat' softvérovej spoločnosti za cenu, ktorá nie je nízka. Uzatvorením zmluvy, ako aj jej obsah, konzultoval s rodičmi a tí proti jeho rozhodnutiu nič nenamietali. Maloletý študent teda zmluvu uzatvoril.

- a) **Bol Ján Pekarík spôsobilý uzavrieť takúto zmluvu so softvérovou spoločnosťou?**
ÁNO- §9 zákona číslo 40/164 Zb.
- b) **Má na jeho spôsobilosť uzavrieť zmluvu vplyv skutočnosť, či jeho rodičia s konaním súhlasili alebo nie?**
NIE.
Nemá to vplyv.
- c) **Je pre posúdenie spôsobilosti Jána Pekaríka na uzatvorenie zmluvy rozhodujúca výška ceny za predaj programu? Aké okolnosti pre posúdenie spôsobilosti maloletých na právne úkony považujete za rozhodujúce?**
Posudzujeme – rozumovú a vôľovú vyspelosť zodpovedajúcu ich veku.
- d) **Komu patrí vyplatená cena za predaj programu? Ako s ňou Ján Pekarík môže nakladať?**
Patrí Jánovi a môže s ňou nakladať, ale primárne rodičia sú správcami majetku - zákonní zástupcovia do 18.roku života.
- e) **Ak dospejete záveru, že na vykonanie právneho úkonu maloletý nemá spôsobilosť, ako možno takýto právny úkon vykonať za maloletého?**
Úkon môže spraviť prostredníctvom rodičov.

Príklad č. 3

Má 15 ročná osoba spôsobilosť:

- a) Na vyhlásenie o určení otcovstva- ÁNO má na základe § §91 ods. 3 zákona číslo 36/2005 Z.z. zákon o rodine (musí však byť pred súdom)
- b) Na kúpu potravín v predajni samoobsluhy- ÁNO- nevidíme dôvod, prečo by tento úkon nemal byť primeraný vekovej vyspelosti 15 ročného dieťaťa (§9 zákona číslo 40/1964 Zb. Občiansky zákonník)
- c) Na zriadenie závetu- ÁNO- Osoba, ktorá už dovŕšila 15 rokov má spôsobilosť zriadiť závet , ale len formou notárskej zápisnice (§ 476d ods. 2 zákona číslo 40/1964 Zb. Občiansky zákonník)
- d) Zúčastnil sa na internetovej aukcii na predaj mobilné telefónu-ÁNO
- e) Zaplatiť účet za spotrebovanú elektrickú energiu na pošte, kam ho poslala mama, ktorá mu zároveň dala na tento účel peniaze- ÁNO
- f) Prijat' ako dar knihy a 50 eur na narodeniny- ÁNO
- g) Prijat' ako dar obchodný podiel v spoločnosti s ručením obmedzeným v nominálnej hodnote 2500 eur- ÁNO
- h) Za škodu, ktorú spôsobil pod vplyvom alkoholu rozbitím výkladu dlažobnou kockou- ÁNO- Maloletý alebo ten, kto je postihnutý duševnou poruchou, zodpovedá za škodu ním spôsobenú, ak je schopný ovládnuť svoje konanie a posúdiť jeho následky; spoločne a nerozdielne s ním zodpovedá, kto je povinný vykonávať nad ním dohľad. Ak ten, kto spôsobí škodu, pre maloletosť alebo pre duševnú poruchu nie je schopný ovládnuť svoje konanie alebo posúdiť jeho následky, zodpovedá za škodu ten, kto je povinný vykonávať nad ním dohľad. (§422 ods. 1 č. 40/1964 Zb.)

i) Vymeniť svoje koliečkové korčule za sánky svojho suseda? ÁNO

Príklad č. 4

a) V prípade spoločných nehnuteľností, môže spravovať tak, ako doteraz. V prípade vecí, ktoré nepatria do BSM nemôže.

b) Postup vyhlásenia osoby za mŕtvu:

- 1) Je potrebné podať návrh na súd.
- 2) Legitimované osoby sú tie, ktoré majú na veci právny záujem (§195 ods.1 OSP).
- 3) Súd prostredníctvom vyhlášky nezvestnú osobu vyzve, aby sa do 1 roka prihlásila na súde.
- 4) Ak tak neurobí osobu vyhlási za mŕtvu.
- 5) Súd v rozsudku uvedie deň, ktorý platí za deň smrti nezvestného.

Príklad č. 5

Nájdite v KR právne normy o obmedzení spôsobilosti PO nadobúdať práva a povinnosti.

Obmedzenie spôsobilosti PO nadobúdať práva a povinnosti-§19a ods. 1,2 , tie PO, ktoré sa zapisujú do Obchodného registra alebo iného zákonom stanoveného registra nadobúdajú právnu spôsobilosť až dňom zápisu do registra

Príklad č. 6

Ak zamestnanec právnickej osoby, ktorého oprávnenie konať za právnickú osobu v určitej záležitosti vyplýva z jeho pracovného zaradenia, prekročí rozsah svojho oprávnenia, tak vznikajú práva a povinnosti právnickej osobe, len pokiaľ sa právny úkon týka predmetu činnosti právnickej osoby a len vtedy, ak ide o prekročenie, o ktorom druhý účastník nemohol vedieť. §20 ods. 2

Ak rodič maloletého pri správe majetku prekročí rozsah svojho oprávnenia daného mu zákonom, tak na nakladanie s týmto majetkom je potrebným súhlas súdu. §28

Ak zástupca osoby prekročí svoje oprávnenie vyplývajúce mu z plnomocenstva, tak splnomocniteľ je viazaný, len pokiaľ toto prekročenie schválil. Ak však splnomocniteľ neoznámí osobe, s ktorou splnomocnenec konal, svoj nesúhlas bez zbytočného odkladu po tom, čo sa o prekročení oprávnenia dozvedel, platí, že prekročenie schválil. §33 ods. 1

Ak osoba koná za inú osobu bez plnomocenstva, tak je z tohto konania zaviazaná sama, ibaže ten, za koho sa konalo, právny úkon dodatočne bez zbytočného odkladu schváli. Ak neschváli, tak môže osoba, s ktorou sa konalo, od splnomocnenca požadovať buď splnenie záväzku, alebo náhradu škody spôsobenej jeho konaním. §33 ods. 2

Príklad č. 7

Keďže súčasťou rodičovských práv a povinností je podľa § 28 ods.1 písm. c zákona o rodine aj správa majetku maloletého dieťaťa, tak Michala bude zastupovať jeho zákonný zástupca, všetky úkony spojené s predajom nehnuteľnosti bude vykonávať zákonný zástupca, v tomto prípade rodič. Ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorých zastupujú, a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu (§28 OZ)

Michal nemôže splnomocniť ostatných vlastníkov nehnuteľnosti, pretože tým, že je maloletý, nemá spôsobilosť na právne úkony. Nemôže na niekoho preniesť viac práv ako má on sám (zásada nemo plus iuris).

§31 ods.4 OZ stanovuje, že „Ak je potrebné, aby sa právny úkon urobil v písomnej forme, musí sa plnomocenstvo udeliť písomne. Písomne sa musí plnomocenstvo udeliť aj vtedy, ak sa netýka len určitého právneho úkonu.“

Príklad č. 8

- a) Obchodný zákonník 513/1991 Zb. lex specialis vo vzťahu k Občianskemu zákonníku
- b) spoločnosť s ručeným obmedzením = združenie fyzických alebo právnických osôb §18 ods. 2 písm. a
- c) spoločný znak-osobný substrát, združujú sa v nich FO alebo PO a nieje rozhodujúce, či sú založené súkromnoprávnou dohodou alebo zákonom
- d) vznik spoločnosti – 2 fázy , najprv založenie (vznik právnej subjektivity PO – zakladacia listina, spoločenská zmluva) 2. Fáza-zápis do obchodného registra alebo iného zákonom určeného registra
- e) nie nemožno v tomto prípade ústne splnomocniť advokáta, pretože nejde o určitý právny úkon (ide o uzatváranie zmlúv všetkých druhov s klientmi) a teda podľa §31 ods.4 je potrebné písomné plnomocenstvo

Príklad č. 9

- a) ide o nepriame zastúpenie
- b) vyžaduje sa písomné plnomocenstvo
- c) dohoda o plnomocenstve: uzatvára sa medzi zástupcom a zastúpeným
- d) vyhotovenie
- e) predávajúci – autobazár, zastúpený
- f) autobazár nie je oprávnený prijať kúpnu cenu ak nie je takto ustanovené v písomnom splnomocnení
- a) právny úkon je platný, avšak Ján Krčméry ním nieje viazaný lebo splnomocnenec prekročil svoje oprávnenie
- b)

vrátenie peňazí - v prípade zmluvy o obstaranie predaja vecí je žalovateľný autobazár

- v prípade sprostredkovateľskej zmluvy Ján Krčméry-vlastník vozidla

právny úkon je neplatný, ak za spoločnosť mali podľa zakladajúcej listiny výslovne konať obaja konatelia, ale konal len jeden podľa §20 ods.1 -----dohoda účastníkov vyžadovala, aby konatelia konali spoločne § 40 ods. 1

Príklad č. 10

Peniaze-vec
Pohľadávka na zaplatenie kúpnej ceny-právo
Zvukový záznam z konania schôdze veriteľov-iná majetková hodnota
Úroky z vkladov na bežnom účte pripísané k zostatku na účte-iná majetková hodnota
Ovčiarisky pes-vec
Náhrobok na cintoríne-vec
Byt-byty a nebytové priestory
Blesk-neovládateľná prírodná sila
Samostatne stojaca stavba garáže-nebytový priestor
Počítačový program-iná majetková hodnota
Obchodný podiel-iná majetková hodnota
Oblička -res extra commercium
Plyn v propánbutánovej fľaši-vec

Príklad č. 11

Hlavná vec-auto ako celok
Súčasť vozidla-volant, prevodovka, motor , kolesá, karoséria
Príslušenstvo-lekárníčka, výstražný trojuholník, zdvihák, náhradné koleso

Téma č. 3: Výkon a ochrana subjektívnych práv, ochrana osobnosti fyzickej osoby

Príklad č. 1

Vlastník pozemku od prvopočiatku vie, že stavba, ktorú na jeho pozemku realizuje iná osoba, je stavbou neoprávnenou podľa § 135c OZ, no napriek tomu žiadnym spôsobom nebráni stavebníkovi v tejto činnosti. Po dokončení stavby sa domáha podľa uvedeného ustanovenia OZ jej odstránenia. Posúďte konanie vlastníka pozemku. Je domáhanie sa odstránenia stavby konaním aprobovaným alebo reprobovaným?

Napriek existencii vlastníkovho práva na využitie právnej ochrany podľa § 135c ods. 1 je podľa rozsudku Najvyššieho súdu ČR v rozsudku sp. zn. 22 Cdo 432/2002 „je potrebné zvážiť, či jeho konanie nie je šikanou a či by rozhodnutie o odstránení stavby nebolo v rozpore s dobrými mravmi.“ NS ČR tu odkazuje na existenciu princípu dobrých mravov, v OZ najmä vyjadrené ust. § 424: „Za škodu zodpovedá aj ten, kto ju spôsobil úmyselným konaním proti dobrým mravom.“ Do úvahy teda prichádza, popri uplatnení vlastníkovho práva na vyporiadanie majetkových pomerov k takejto stavbe aj nárok stavebníka na náhradu úmyselne spôsobenej škody.

Príklad č. 2

Jozef, trvalým bydliskom v Nitre, dorazí na svoju chalupu v obci Lehota, kde na mieste zistí, že prístupová cesta k jeho chalupe, ktorá je vo vlastníctve jeho suseda je prehradená veľkými betónovými blokmi. Posúďte Jozefove možnosti a uveďte:

a) Na koho konkrétne sa má Jozef obrátiť a čoho sa bude domáhať,

Jozef by sa v prvom rade mal obrátiť na vecne a miestne príslušný súd. Nakoľko ide o spor občianskoprávnej povahy, vecne príslušným bude všeobecný súd prvej inštancie. Pri určení miestnej príslušnosti postupujeme podľa § 84 a nasl. OSP, podľa ktorých je na konanie príslušný všeobecný súd účastníka konania, proti ktorému smeruje návrh. Ide teda o všeobecný súd v mieste trvalého bydliska vlastníka susedného pozemku Jozefovej chaty.

b) Čo bude orgán posudzovať, najmä či bude predmetom jeho prieskumu právny alebo faktický stav,

Orgán posudzuje najmä existenciu vecného bremena v prospech Jozefa pri určení odstránenia týchto blokov. Ak by bolo takéto bremeno zriadené, súd by posudzoval platnosť právneho úkonu, ktorým bolo toto bremeno zriadené. Ak by však takéto bremeno zriadené nebolo a Jozef by sa ho žalobou domáhal, súd by posudzoval najmä faktický stav veci, a to či Jozef má možnosť využiť inú prístupovú cestu na svoj pozemok v spojení s účelnosťou zriadenia takéhoto vecného bremena, ako aj mieru obmedzenia vecných práv suseda.

c) aké predpisy sa budú vzťahovať na tento prieskum a akým spôsobom bude orgán posudzovať predmet prieskumu podľa predchádzajúceho bodu,

§ 151n OZ a nasl. Postup detto v bode b.

d) aké môže byť jeho rozhodnutie,

Ak presumujeme, že vecné bremeno bolo zriadené pred začiatkom pojednávania, súd môže rozhodnutím uložiť povinnosť suseda odstrániť takto umiestnené objekty, resp. v prípade, že z faktického stavu veci vyplýva iná adekvátna možnosť tieto bloky obísť, návrh

zamietnuť. Ak by však vecné bremeno zriadené nebolo ex ante vo vzťahu k pojednávaniu, súd môže rozhodnutím takéto vecné bremeno zriadiť, ak si to vyžadujú okolnosti prípadu v súlade s podmienkou uvedenou v bode b.

e) či je relevantná skutočnosť, že Jozef nemá v obci trvalé bydlisko,

Táto skutočnosť relevantná nie je, nakoľko ide o výkon jeho vlastníckych práv k veci v jeho vlastníctve.

f) aká je záväznosť poskytnutej ochrany v prípadnom nadväzujúcom súdnom konaní

Súdna ochrana v prípadnom rozhodnutí o zriadení vecného bremena priamo stanovuje povinnosť zápisu tohto vecného bremena do katastra nehnuteľností záznamom. Znamená to toľko, že existencia vecného bremena vznikla rozhodnutím súdu, a záznam v katastri nehnuteľností má len deklaratórnu povahu.

Príklad č. 3

Milan je vlastníkom domu, ktorý sa nachádza v tesnej blízkosti tenisového areálu, z ktorého mu počas hracej sezóny dennodenne prelietavajú do blízkosti jeho záhrady tenisové loptičky.

a) Je Milan oprávnený konať svojpomocne? Ak áno, v čom by spočívalo jeho konanie?

Vo všeobecnosti sa nedá tvrdiť, že ide o bezprostredné narušenie práv, ktoré by bolo v súlade s § 6 OZ. Avšak od konkrétnosti prípadu by bolo prinajmenšom prijateľné, aby Milan konal tak, aby zabránil prelietavaniu lôpt na jeho pozemok, a to postavením určitej zábrany.

b) Je Milan oprávnený domáhať sa ochrany podľa §6 OZ? Ak áno, čoho sa bude domáhať a ako môže rozhodnúť obec?

V zmysle prvého bodu by sa pri prípadnom namietaní takejto svojpomoci mohol odvolať na § 6 OZ, pričom by argumentoval nielen porušením práv ale aj rizikom ohrozenia zdravia a integrity majetku na svojom pozemku, nakoľko prelietavajúce lopty môžu tvoriť opodstatnené ohrozenie, berúc do úvahy ich hmotnosť pri určitej rýchlosti. Obec môže rozhodnúť v prospech Milana napr. uložením povinnosti postaviť zábranu, ktorá zabezpečí, aby lopty už viac neprelietavali na Milanov pozemok, resp. môže činnosť tenisového ihriska.

c) Je Milan oprávnený domáhať sa ochrany na súde? Ak áno, čoho sa bude domáhať?

Aplikácia ustanovení § 6 v spojení s § 5 nevylučuje uplatnenie svojich práv na súde. Milan tak môže požadovať ochranu aj na súde, pričom sa môže domáhať podľa § 11 ochrany svojej osobnosti, najmä života.

Príklad č. 4

Kristína, študentka práva, je ubytovaná na internáte a rada trávi čas v neďalekom zábavnom podniku. Jedného rána, práve o príchode zo zmieneného podniku, zistí, že jej z izby zmizol nový MP3 prehrávač, ktorý jej doniesol z brigády v USA jej priateľ a ktorý

sa v Európe ešte nepredáva. Na druhý deň neverí vlastným očiam – v škole stretne študenta nižšieho ročníka, ktorý v rukách drží jej MP3 prehrávač. Kristína neváha, telefonicky privolá priateľa, ktorý spôsobom „ručne stručne“ odníme študentovi prehrávač a vráti ho Kristíne. „Dlhoprstý“ študent si zo stretnutia odniesol roztrhaný kabát.

- a) Posúďte a zdôvodnite, či, *stricto sensu*, ide o konanie Občianskym zákonníkom aprobované a aké sú následky konania všetkých zúčastnených.

Striktne vzaté by podľa môjho názoru nešlo o aprobované konanie, nakoľko nebolo dostatočným spôsobom preukázateľné, že ide práve o prehrávač Kristíny. Záleží od okolností prípadu, avšak domnievam sa, že v prípade, že by naozaj išlo o jej prehrávač, dalo by sa toto konanie subsumovať pod § 6 OZ ako konanie svojpomocné. V nadväznosti ide o protiprávne konanie študenta, ktorý prehrávač odcudzil, konkrétne o krádež podľa § 50 preistupkového zákona, resp. podľa trestného zákona, ak by šlo o hodnotnejší prehrávač. V prípade študentky, resp. človeka ktorý pre ňu prehrávač odcudzil späť môže ísť v konečnom dôsledku buď o konanie svojpomocné, s poukazom však na fakt, že bolo vykonané prostredníctvom tretej osoby, alebo o konanie protiprávne rovnako ako v prípade krádeže spolužiaka.

- b) Došlo k porušeniu nejakých subjektívnych práv „dlhoprstého“ študenta? Ak áno, akých a aké možnosti ochrany mu priznáva Občiansky zákonník?

Došlo v podstate k porušeniu práva na ochranu svojich osobnostných práv podľa § 11, najmä na ochranu súkromia a aj majetku, ako aj porušenia vlastníckeho práva podľa § 123 a nasl. v prípade, že skutočne o jeho majetok, resp. až do momentu, kedy sa ukáže opak.

Príklad č. 5

Uveďte, či v uvedených prípadoch došlo k porušeniu subjektívnych práv a ak áno, aké z toho plynú nároky. Svoj názor zdôvodnite:

- a) Zverejnenie informácií o rozvrátených pomeroch v rodine politika, ktorý stavia prebiehajúcu predvolenú kampaň na propagáciu lásky a vernosti k rodine.

Nie, nakoľko ide o osobu verejne známu, ktorá by mala znášať vyššiu mieru ingerencie verejnosti v prípade svojej osoby. V konkrétnom prípade ide taktiež o propagáciu politickú, ktorá sa zakladá na hodnotách prezentovaných zo strany politika, ktoré priamo nadväzujú na jeho osobný stav. Možno tu sledovať existenciu verejného záujmu na skutočnosti, či konkrétna osoba je schopná uplatniť prezentované hodnoty vo svojej kampani aj v realite.

- b) Publikovanie fotografie ženy (pre verejnosť neidentifikovateľnú), slniacej sa na nuda pláži, v novinovom článku o nudistoch

Áno. Takéto konanie predstavuje priame porušenie ustanovenia § 11 OZ o ochrane osobnosti, konkrétne súkromia, nakoľko môžeme predpokladať, že táto žena nedala akýmkoľvek spôsobom súhlas na zverejnenie tejto fotografie. Môže sa teda domáhať náhrady nemajetkovej ujmy podľa príslušných ustanovení OZ.

- c) Publikovanie fotografie politika, preberajúceho od neznámeho muža veľký obnos

peňazí

Nie. Ide o podobný prípad ako v bode a., pričom v tomto prípade ide o zverejnenie možného dôkazového materiálu v prípade korupcie.

d) Publikovanie článku o lekárovi, v ktorom došlo k spochybneniu jeho odborných kvalít

Áno. Takéto konanie predstavuje porušenie ustanovení autorského zákona, ako aj ustanovení ochrany osobnosti podľa OZ. Takýmto konaním je narušené súkromie ako aj samotná osobná integrita osoby, ktorej meno je takto zverejnené, vystavujúc ho potenciálnym rizikám či už súdneho alebo mimosúdneho útoku na jeho osobnosť, ako aj nemajetkovej ujmy vo forme narušenia dobrej povesti.

e) Použitie umeleckého mena umelca na propagáciu nejakého tovaru bez jeho súhlasu

Nie. Ak je takýto materiál súdom schválený dôkaz, je ho možno použiť na pojednávaní. Výhradou zo strany manžela môže byť napr. jeho trvanie na tom, aby sa takáto nahrávka bola vykonaná počas neverejného zasadnutia.

f) Použitie videozáznamu manželkou v rámci konania o rozvod, na ktorom bol zachytený jej manžel pri súloži s milenkou

Skôr nie. Ide o prípad slobody prejavu podľa tlačového zákona, pričom politici ako verejne známe a angažované osoby musia (aj podľa viacerých nálezov USSR) znášať vyššiu mieru kritiky svojej osobnosti. Jediným prípadom neoprávnenej kritiky by bolo to, keby takáto kritika obsahovala hodnotiace úsudky, ktoré nezodpovedajú realite, pričom by druhá strana mohla takéto tvrdenie žalovať, pričom by žiadala ospravedlnenie, opravu, resp. iný opravný prostriedok podľa tlačového zákona, resp. podľa ustanovení OZ, ako aj potenciálnu náhradu nemajetkovej ujmy.

g) Tvrdá kritika politickej činnosti politika

Nie. Takéto konanie predstavuje rozpor s § 27 ods. 1 zákona č. 576/2004, ktorý jasne stanovuje podmienku pre využitie tela na medicínske účely, a tou je písomný informovaný súhlas.

h) Použitie mŕtveho tela osoby na lekárske účely bez jej súhlasu počas života

Bod f druhá veta detto.

i) Zhoršenie zdravotného stavu z dôvodu vady na čističke odpadových vôd.

Áno. Osoba, ktorá utrpí takúto škodu na zdraví sa môže domáhať odškodnenia, pričom sa vec môže kvalifikovať aj ako trestný čin s nedbanlivosťou, pokiaľ by išlo o rozsiahle zhoršenie.

Príklad č. 6

Televízia pripravuje novú reality show s názvom Veľká sestra, ktorej podstatou je sledovanie súťažiach osôb v uzavretom priestore, konfliktov medzi nimi a vzájomnej spoločenskej interakcie. Odvysielané majú byť všetky zábery podľa vlastnej úvahy televízie a to bez ohľadu na charakter týchto záberov. Televízia v rámci výberového konania (casting) predloží každému uchádzačovi na podpis Dohodu o vzdaní sa osobnostných práv, v ktorej sa každý uchádzač zaviazuje nepožadovať od televízie náhradu nemajetkovej ujmy v prípade odvysielania záberov, ktoré by mohli spôsobiť uchádzačovi imateriálnu ujmu.

a) Posúďte pripadnú platnosť takto uzatvorenej dohody.

Takáto dohoda bude podľa všetkého absolútne neplatná, nakoľko ide o osobnostné práva, ktoré sú garantované nielen OZ, ústavou, ale aj dohovorom o ľudských právach. Tieto dokumenty jasne a zrozumiteľne uvádzajú, že ľudské práva sú nezrušiteľné a neprevoditeľné.

b) Zvážte, či televízia je oprávnená v rámci zákonnej licencie vyhotoviť a použiť audiovizuálny záznam súťažiacich, zaznamenaných v rámci programu Veľká sestra.

Pokiaľ s takýmto konaním vyslovili účastníci súhlas, tak áno. Muselo by ale ísť o súhlas informovaný a urobený dobrovoľne, aby sa predišlo vadám právneho úkonu.

c) Posúďte, aké osobnostné práva mohli byť porušované odvysielaním programu Veľká sestra

Takýmto odvysielaním môže dôjsť k porušeniu najmä práva na súkromie, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti podľa § 11 OZ.

d) Zvážte, ktorým okamihom (ak vôbec) došlo k porušeniu osobnostných práv súťažiacich

Za určitých okolností môže ísť aj o moment vyhotovenia týchto materiálov, nakoľko mohli byť osobitne dojednané podmienky, že napr. v oblasti kúpeľne sa tieto vyhotovovať nesmú. Ak však súhlas na ich vyhotovenie daný bol, ale s podmienkou dodatočného súhlasu pred uverejnením tohto záznamu, išlo by o porušenie osobnostného práva až týmto okamihom. Rovnako dôjde k porušeniu práv aj šírením tohto materiálu mimo vysielanie bez povolenia tejto osoby.

e) Rozlíšte súkromnoprávny a verejnoprávny aspekt ochrany ľudskej dôstojnosti v televíznom vysielaní a popíšte rozdiel.

Súkromnoprávny aspekt sa vzťahuje na konkrétnu osobu a jej osobnostné práva, nakoľko porušenie spočíva v sprístupnení tohto materiálu verejnosti. Verejnoprávny aspekt môže spočívať napr. v povahe tohto materiálu, ktorý môže negatívne vplyvať na osoby tento materiál sledujúce.

Príklad č. 7

Matka dvoch synov, pani Elena, zomrela počas operácie žľníka, pri ktorej bola nesprávnym odborným postupom lekára pretrhnutá aorta pacientky. Súdny znalec konštatoval príčinnú súvislosť medzi poškodením aorty a následným stavom, ako aj odborné pochybenie lekára pri zavádzaní chirurgického nástroja do brušnej dutiny pacientky. Synovia, obaja ešte maloletí, boli na matku veľmi citovo naviazaní a rozhodli sa podať žalobu.

a) Je možné podať návrh na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej v emocionálnej rovine oboch synov? Kto bude aktívne legitimovaných subjektom?

Myslím, že áno (?) aktívne legitimovaný synovia zastúpení zákonným zástupcom (?)

b) Posúďte rozdiely, ako aj spoločné znaky v pojmoch „majetková ujma“ a „nemajetková ujma“.

Nemajetková ujma je ujma v osobnej sfére poškodeného. Náprava nesleduje cieľ navrátenia do pôvodného stavu či poskytnúť poškodenému peňažné zadosťučinenie, ale predstavuje skôr určité spravodlivé zmiernenie následkov vzniknutej ujmy. Nárok na náhradu nemajetkovej

ujmy prichádza do úvahy napr. pri vytrpených bolestiach pri ujme na zdraví.
Majetková ujma poškodeného, ktorú je možné objektívne vyjadriť v peniazoch. Uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, pričom obe tieto formy sú rovnocenné.

Príklad č. 8

Matka maloletej Kristíny, pani Karolína, dňa 2.8.2003 s prekvapením zistila, že staršia fotografia jej dcéry sa nachádza na letákoch propagujúcich sieť potravín PRIMA 2000. Vlastníkom tejto siete bola spoločnosť Potraviny, a.s. Neskôr zistila, že fotka dcéry sa nachádza aj na nálepkách propagujúcich zmrzlinu „Mrázik“, predávanú výlučne v rámci tejto obchodnej siete. Na odfotografovanie svojej dcéry, ako ani na použitie takýchto fotiek, však nikdy nedala súhlas. Po následnom skúmaní zistila, že dňa 15.9.2000 dala súhlas na fotografovanie a použitie fotiek stará matka maloletej, ktorá uzatvorila ústnu zmluvu s reklamnou agentúrou Fantasy s.r.o.

Posúďte platnosť zmluvy uzatvorenej medzi starou matkou maloletej a spoločnosťou Fantasy s.r.o.

Zmluva by bola platná, keďže uzatvorením zmluvy šlo o platný právny úkon, sú splnené náležitosti právneho úkonu. (len stará matka nemala, pravdepodobne, právo uzavrieť zmluvu, keďže nebola zákonným zástupcom Kristíny)

Uvedte, kto bude aktívne a kto pasívne legitimovaným subjektom.

aktívne legitimovaný – myslím, že Kristína, zastúpená matkou

pasívne legitimovaný – spoločnosti, ktoré uverejnili fotografie

Uvedte, v ktorom okamihu došlo k porušeniu osobnostného práva a zvážte možnosti ochrany.

Podľa § 11 (1) – bolo potrebné privolenie fyzickej osoby na vyhotovenie fotografií t.j. Kristíny, ale keďže je maloletá, tak k tomu mal dať súhlas zákonný zástupca. Možnosti ochrany by som využila podľa §13(1).

Príklad č. 9

Pán Augustín sa prechádzal, držiak sa za ruky s neznámou blondínkou po meste, pred veľkým, novopostaveným nákupným centrom. Toto nákupné centrum práve v tej chvíli fotografoval Radovan R., fotograf žijúci na voľnej nohe. Ten predal snímky centra novinám Stará Doba, ktoré zverejnili článok o novom obchodnom centre. Manželka pána Augustína si tento článok prečítala a svojho manžela bezpečne spoznala. Pán Augustín následne zažaloval XY, nakoľko došlo k použitiu obrazovej snímky bez jeho povolenia a celom iste v rozpore s podmienkami uvedenými v § 12 ods. 3 druhá veta OZ. Okrem toho došlo k porušeniu jeho práva na súkromie, nakoľko mu fotky zničili manželstvo. XY sa bránil tým, že ide o tlačovú licenciu na použitie záznamov osobnej povahy a osobné problémy pána Augustína, vyplývajúce z oprávneného použitia týchto záberov, sú irelevantné.

a) **Identifikujte osobu XY.** – noviny Stará Doba

b) **Zvážte, či došlo k porušeniu práva na súkromie a práva na ochranu prejavov zachytených na hmotnom substráte.**

Občiansky zákonník ustanovuje na zabezpečenie verejného záujmu na informáciách v prospech spravodajstva zákonnú licenciu na použitie podobizní, obrazových snímok i obrazových a zvukových záznamov prejavov osobnej povahy, nie je však daná akákoľvek prípadná zákonná licencia, ktorá by sa týkala zásahov do osobného súkromia vo forme uvádzania skutočností súkromného života. Je tomu tak preto, že skutočnosti týkajúce sa súkromného života sú zásadne súčasťou osobného súkromia (vnútornej intímnej sféry), a preto nemôžu byť vecou verejného záujmu (relatívna výnimka sa pripúšťa iba u tzv. osôb verejného záujmu.)

Možnosť vyhotoviť fotografiu aj bez súhlasu osoby, je možné iba v prípade spravodajských účelov, vrátane udalostí spoločenského a politického života. Pod spravodajstvom rozumieme prinášanie informácií o spoločensky aktuálnom deji. Takáto spravodajská fotografia požíva ochranu zákonnej licencie. Taktiež monitorovanie jednotlivca na verejnom mieste použitím zariadenia na fotografovanie, ktoré nenahráva vizuálne dáta, nie je zásahom do práva

jednotlivca. O zásahu by sme mohli hovoriť len vtedy, ak by takéto nahrávanie dalo malo charakter systematickosti a permanentnosti. Účelom tejto fotografie nebolo p. Augustínovi uškodiť, ale poukázať na novopostavené obchodné centrum, ktorému v tomto vydaní venovali osobitný článok. Došlo k oprávnenému použitiu spravodajskej licencie a nepovažovali by sme to za rozpor s druhou vetou § 12 ods. 3.

Príklad č. 10

Vdova po akademikovi Plíškovi, verejne známemu excentrikovi a zástancovi myšlienky mimozemského života, sledovala komediálny film o návštevníkoch z kozmu. Jedna z postáv vizuálne aj povahovo pripomínala jej manžela. Podala na súd žalobu na ochranu osobnosti.

a) Bola vdova Plíšková oprávnená na podanie takejto žaloby? Aké osobnostné právo bolo odvysielaním filmu dotknuté?

- Vdova Plíšková bola na základe §15 občianskeho zákonníka oprávnená uplatňovať právo na ochranu osobnosti svojho zosnulého manžela, pretože stvárnením jeho podobizne vo filme prišlo k porušeniu §12 ods.1, v ktorom je stanovené že obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkajúce sa fyzickej osoby alebo jej prejavov osobnej povahy sa smú vyhotoviť alebo použiť len s jej privolením.
- Odvysielaním filmu bolo dotknutých viacero osobnostných práv, ktoré sú uvedené v §11, a to právo na ochranu ľudskej dôstojnosti, svojho mena, prejavov osobnej povahy a takisto ochranu svojej podoby.

b) Napište odôvodnenie vašich nárokov tak, ako by ste to urobili v prípadnej žalobe.

V žalobnom návrhu by som požadovala upustenie od neoprávnených zásahov čiže to, aby sa film viac nemohol vysielat' a takisto by som požadovala náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže odvysielaním komediálneho filmu bola v značnej miere znížená dôstojnosť a vážnosť akademika Plíšku v spoločnosti. (§13 ods.1 a 2)

Príklad č. 11

Monacká princezná Caroline von Hannover bola od začiatku 90. Rokov prenasledovaná bulvárnu tlačou, ktorú viackrát zažalovala, no vždy neúspešne. V nemeckých časopisoch Bunte, Freizeit Revue a Neue Post boli publikované jej fotografie, na ktorých je zobrazená spolu s jej deťmi pri každodenných činnostiach (nákup apod.). Caroline zažalovala uvedené časopisy, vec sa dostala až na nemecký Bundesgerichtshof, ktorý skonštatoval, že princezná, ako verejne činná osoba, musí tolerovať takéto zásahy do jej súkromného života, hoci sa netýkajú jej oficiálnej povinnosti. Dňa 6.6.2000 podala princezná sťažnosť na ESEP.

a) Ako rozhodol ESEP?

„Jak již Soud uvedl výše, rozhodujícím faktorem při posouzení ochrany soukromého života v. svoboda projevu by měl být příspěvek publikovaných fotografií a článků k diskusi o obecném zájmu. V projednávaném případě je zřejmé, že o takový příspěvek nešlo, neboť stěžovatelka nevykonává žádnou oficiální funkci a fotografie a články se týkaly výlučně detailů jejího soukromého života. Dále se Soud domnívá, že veřejnost nemá legitimní zájem vědět, kde se stěžovatelka nachází a jak se chová v soukromém životě, i když se objeví na místech, která nelze vždy popsat jako místa v ústraní. I když takový veřejný zájem existuje, jako existuje komerční zájem časopisů na publikování těchto fotografií a těchto článků, v projednávaném

případě musí takový zájem podle názoru Soudu ustoupit právu stěžovatelky na účinnou ochranu jejího soukromého života. Konečně, kritéria stanovená vnitrostátními soudy nebyla dostatečná k zajištění účinné ochrany soukromého života stěžovatelky, která měla mít za daných okolností případu "legitimní naději" na ochranu svého soukromého života.

S ohledem na tyto skutečnosti, navzdory míře uvážení, kterou má v této oblasti stát, Soud konstatuje, že německé soudy nedosáhly spravedlivé rovnováhy mezi konkurujícími si zájmy.

Čl. 8 byl tedy porušen.“

b) Považujete súkromný život verejne činných osôb za vec verejného záujmu?

c) Považujete zdravotný stav verejne činnnej osoby za vec verejného záujmu? Ak áno, prečo?

b/c Vo všeobecnosti platí, že každá pravdivá informácia spravidla nezasahuje do práva na ochranu osobnosti, pokiaľ tento údaj nie je podaný spôsobom, že skresľuje skutočnosť, či nie je natoľko intímna, žeby odporovala právu na ochranu súkromia a ľudskej dôstojnosti. Avšak k porušeniu práva na ochranu osobnosti môže dôjsť aj vtedy, ak takéto pravdivé tvrdenia sú uvedené vo forme alebo v takých súvislostiach, alebo za takých okolností, že objektívne vyvolávajú dojem skresľujúci pravdu, čím pôsobia hanlivo.

Výklad pojmu „súkromný život“ je spojený s postavením konkrétnej osoby v spoločenskom a verejnom živote. Preto každý, kto vstupuje do verejnej sféry, musí byť konfrontovaný s verejným záujmom o svoj súkromný život, so stratou časti súkromia sa u týchto osôb priam počíta. Záujem verejnosti o otázky súkromia bude intenzívnejší u osôb verejného záujmu (najmä politikov). To však platí, ak tieto skutočnosti súkromného života na verejnosti priamo súvisia s činnosťou týchto osôb, konkrétne, ak majú význam pre hodnotenie schopností a spôsobilosti vykonávať verejnú funkciu.

Vzhľadom na vyššie položené otázky a na vyššie uvedené časti z komentára OZ, by sme každý zásah do súkromného života verejnej osoby mali považovať individuálne a brať aj do úvahy, či táto osoba spadá do skupiny osôb absolútneho (politik) alebo relatívneho verejného záujmu (manželka herca). Čiastočne nám na túto otázku zodpovedá ESLP v prípade von Hannover. Mám za to, že aj vedomosť o súkromnom živote a zdravotnom stave osoby verejného záujmu je dôležitá, keďže dokáže ovplyvniť verejnú mienku spoločnosti a dokáže tým obmedziť, ovplyvniť svoj výkon a svoje pôsobenie.

Téma č. 4: Právne skutočnosti

Príklad č. 1

Do autobusu nastupovala tehotná žena. Keďže na schodoch sa šmýkalo, poprosila o pomoc blízko stojaceho pána, ktorý jej ochotne pomohol. Chcela si sadnúť na miesto vyhradené pre matky s deťmi avšak na ňom sediaci mladík jej drzo odfrkol, že ona je len tehotná a miesto teda nie je určené len pre ňu. Pani potrebovala vystúpiť na ďalšej zastávke. Keďže bol autobus preplnený nepodarilo sa jej dostať ku dverám a bola nútená pokračovať v ceste na ďalšiu zastávku. Počas nedobrovoľne predĺženej jazdy začal v autobuse kontrolovať cestovné lístky revízor. Keďže pani mala zakúpený časový lístok len na predchádzajúcu zastávku, revízor od nej žiadal zaplatiť pokutu.

a) V zadanom prípade podčiarknite všetky situácie, ktoré môžeme označiť ako „právne skutočnosti“, svoje rozhodnutie zdôvodnite.

Aa) Do autobusu nastupovala tehotná žena

Ab) Pani potrebovala vystúpiť na ďalšej zastávke

Ac) Bola nútená pokračovať v ceste na ďalšiu zastávku

Ad) Počas nedobrovoľne predĺženej jazdy začal v autobuse kontrolovať cestovné lístky revízor

Ae) Pani mala zakúpený časový lístok len na predchádzajúcu zastávku

Af) Revízor od nej žiadal zaplatiť pokutu, pretože čas, na ktorý bol cestovný lístok platný uplynul

Občianskoprávne skutočnosti charakterizujeme ako objektívne reálne skutočnosti iné než

zákon, ktoré na základe zákona spôsobujú právne následky.

b) Ktoré z podčiarknutých právnych skutočností majú povahu subjektívnych a ktoré objektívnych právnych skutočností?

- Subjektívne právne skutočnosti sú závislé od ľudského správania : Aa, Ab, Ae,
- Objektívne právne skutočnosti sú zväčša právne významné len v spojitosti so subjektívnymi právnymi skutočnosťami : Ac, Ad, Af

c) Pokúste sa vysvetliť pojem „úsluha“ a ako na ňu reaguje platné právo, zaoberajte sa vzťahom medzi pojmami „úsluha“, „dobré mravy“ a „zásady poctivého obchodného styku“.

- Úsluha je spoločenské ľudské správanie, ktoré nie je právnou skutočnosťou a teda ani úkonom v právnom zmysle slova (pán pustil tehotnú ženu, aby nastúpila do autobusu ako prvá).
- Dobré mravy a zásady poctivého obchodného styku vytvárajú sústavu mimoprávných pravidiel, ktoré napomáhajú humanizácii realizácie práva a spadajú pod zásadu ekvity. Na rozdiel od úsluhy, ktorú nezaraďujeme medzi mimoprávne pravidlá ale jeden spoločenským ľudským správaním.
-

Téma č. 5: Právne úkony

Príklad č. 1

A. v prípade nastali tieto právne skutočnosti:

prednesenie pohnutí kupujúceho – vyjadril tým vôľu predmet si kúpiť,
vyloženie peňazí na stôl – taktiež vyjadrenie vôle

B. obe právne skutočnosti sú skutočnosťami subjektívnymi, pretože závisia od ľudského správania

C. v prípade došlo k vzniku právneho úkonu- návrhu na uzavretie kúpnej zmluvy, ide o jednostranný, adresovaný právny úkon, ktorý sa stáva perfektným v okamihu, keď prejav vôle dôjde adresátovi (chlapec prejavil vôľu uzavrieť kúpnu zmluvu, adresát- predajca tento jeho prejav vôle obdržal)

Následne došlo k vzniku dohody o kúpe, ako dvojstranného právneho úkonu, ktorý predpokladá úplné a bezvýhradné prijatie ponuky (predajca chlapcovu ponuku prijal úplne a bez výhrady, dokonca sa ponúkol, že mu auto dovezie domov)

D. Na to, aby sa právny úkon považoval za platný, musí spĺňať kritéria, ktoré právny poriadok ustanovuje ako podmienky platnosti, obvykle označované ako náležitosti právnych úkonov. Rozoznávame tieto náležitosti: náležitosti subjektu, náležitosti vôle, náležitosti prejavu, náležitosti pomeru vôle a prejavu, náležitosti predmetu. V zmysle § 38 ods. 1 občianskeho zákonníka je právny úkon neplatný, pokiaľ ten, kto ho urobil nemá spôsobilosť na právne úkony. Ak maloletá osoba alebo osoba, ktorá bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená rozhodnutím súdu, urobí právny úkon, na ktorý nebola spôsobilá, tento právny úkon bude neplatný. V predmetnom prípade ide o osobu maloletého (7 rokov), ktorý ešte nemá spôsobilosť na právne úkony. Môžeme teda konštatovať, že nebol spôsobilý na uzavretie kúpnej zmluvy a tak je tento právny úkon neplatný. Nakoľko nebola v tomto prípade splnená náležitosť subjektu, môžeme o právnom úkone, ktorý vznikol vôľou tohto subjektu hovoriť ako o neplatnom. Splnenie ostatných náležitostí platnosti právneho úkonu už nie je potrebné skúmať, pretože tento právny úkon je neplatný.

Príklad č. 2

A. Právny úkon darovania nebude platný, pretože tento prípad môžeme považovať za nedostatok slobody vôle. Študent môže pociťovať strach z neurobenia skúšky, ak profesorovi hodinky neodovzdá. Nedostatok vôle môžeme považovať za určitú formu psychického nátlaku, nie je teda splnená náležitosť vôle, právny úkon je teda neplatný.

B. Právny úkon je neplatný z dôvodu, že nie je splnená náležitosť vôle. Jednou z náležitostí vôle je v zmysle § 37 vážnosť vôle. Podľa prevažujúcich názorov vôľa nie je vážna pri simulácii (hra, divadlo, film...). Vôľa nie je vážna, ak prejavujúci nechcel vyvolať právne následky, ktoré by inak v dôsledku jeho prejavu nastali.

C. Darovacia zmluva bude neplatná, nakoľko v tomto prípade ide o disimuláciu. Disimulácia spočíva v tom, že simulovaným právnym úkonom sa zastiera iný právny úkon mienený vážne. Ak má byť právnym úkonom zastretý iný právny úkon, platí tento iný právny úkon, ak to zodpovedá vôli účastníkov a ak sú splnené všetky jeho náležitosti. Túto oblasť upravuje § 42a občianskeho zákonníka. Ku konverzii teda dochádza ak to zodpovedá vôli účastníkov a ak sú splnené všetky jeho náležitosti.

D. nesplnená náležitosť prejavu – neurčitý prejav → absolútne neplatný PÚ

E. nesplnená náležitosť vôle – omyl vo vôli, konkrétne v predmete plnenia → relatívne neplatný PÚ

F. nesplnená náležitosť prejavu – nezrozumiteľný prejav → absolútne neplatný PÚ

G. nesplnená náležitosť prejavu – nedodržaná zákonná forma (§46 ods. 2 Ak ide o zmluvu o prevezení nehnuteľnosti, musia byť prejavy účastníkov na tej istej listine) → absolútne neplatný PÚ

H. nesplnená náležitosť vôle – omyl vo vôli, konkrétne lešť → relatívne neplatný PÚ

I. nesplnená náležitosť predmetu – nedovolenosť, konkrétne rozpor s dobrými mravmi → absolútne neplatný PÚ

Téma č. 6: Právne následky vadnosti právnych úkonov

Príklad č. 1

Váš vyučujúci počas vyučovania predmetu Občianske právo hmotné vyhlási nasledovné: „Stratil som peňaženku, ktokoľvek ju nájde, dostane odmenu 25€“. vyučujúci peňaženku naozaj stratil. Posúďte, či ide o perfektný právny úkon a platný úkon. Ak ide o perfektný právny úkon, ktorým okamihom sa stáva perfektným právnym úkonom?

V tomto prípade ide o verejný prísľub keďže podľa § 850: „Verejným prísľubom sa zaväzuje ten, kto verejne vyhlási, že zaplatí odmenu alebo poskytne iné plnenie jednému alebo niekoľkým z bližšie neobmedzeného počtu osôb, ktoré splnia podmienky určené vo verejnom prísľube.“

Treba samozrejme posúdiť, či ide o perfektný právny úkon.

Perfektný právny úkon: Podľa všeobecne prijatého názoru sa za perfektný právny úkon považuje stav, keď bol právny úkon **zavŕšený**, t.j. keď boli splnené jeho podstatné znaky, aby vôbec mohlo ísť o právny úkon.

Podstatné znaky právneho úkonu:

1. Prejav vôle
2. Zameranie prejavu vôle
3. Uznatie prejavu vôle právnym poriadkom
4. Nastúpenie právnych následkov, ktoré konajúci sledoval, t.j. najmä vznik, zmena a zánik práv a povinností.

V tomto prípade ide o perfektný právny úkon a teda vyučujúci je týmto viazaný, keďže vyučujúci naozaj chcel nájsť tú peňaženku, a teda chcel svojim konaním založiť takýto právny úkon.

Príklad č. 2

Počas vyučovania predmetu Občianske právo hmotné uzavriete so spolusediacim

spolužiadkom v rámci plnenia úlohy, zadanej vyučujúcim, kúpnu zmluvu, predmetom ktorej je váš mobilný telefón. Zmluva má všetky náležitosti, je datovaná a podpísaná.

- a) Má tento právny úkon vadu? Ak áno, čoho sa týka?
- b) Ide o simulovaný právny úkon alebo o právny úkon s tzv. mentálnou rezerváciou? Vysvetlite rozdiel.
- c) Modifikujte prípad tak, aby bolo možné označiť a) disimulovaný právny úkon, b) právny úkon s mentálnou rezerváciou.

Právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú. Právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Odpovede:

- a) Tento právny úkon má vadu, ktorá sa týka prejavu vôle.

Náležitosti vôle:

1. Požiadavka skutočnej vôle: znaená nevyhnutnosť jej existencie. Ak neexistuje vôľa, nevzniká ani právny úkon a preto takýto úkon treba považovať za zdanlivý právny úkon (non negotium). Občiansky zákonník však pojem ničotného právneho úkonu nepozná, preto nedostatok vôle sankcionuje len absolútnou neplatnosťou.
2. Vážnosť vôle – vôľa nie je vážna, ak prejavujúci nechcel vyvolať právne následky, ktoré by inak v dôsledku jeho prejavu nastali (napr. pri hre, vyučovaní alebo zo žartu, ale aj pri simulácii)

- b) Ide o simulovaný právny úkon. Rozdiel medzi simulovaným právnym úkonom a právnym úkonom s tzv. vnútornou výhradou (mentálnou rezerváciou) je ten, že simulovaný právny úkon je taký prejav, ktorý má pôsobiť ako vážny úkon, ale v skutočnosti nevyjadruje vôľu spôsobiť právne následky. Simulovaný právny úkon je absolútne neplatný. Na rozdiel od simulovaného právneho úkonu pri vnútornej výhrade ten, kto právny úkon urobil, ho urobiť chcel, ale nechcel spôsobiť jeho právne následky alebo niektoré z nich. Na vnútornú výhradu sa pri posudzovaní právneho úkonu neprihliada. V súčasnosti sa mentálna výhrada v podstate nevyskytuje.

- c) O disimulovaný právny úkon ide vtedy ak sa simulovaným právnym úkonom zastiera iný právny úkon mienený vážne. Ak by v tomto prípade uzavreli kúpnu zmluvu, avšak v skutočnosti mali na mysli darovaciu zmluvu. V tomto prípade sa posudzuje ten právny úkon, ktorý zodpovedá vôli účastníkovi.

Právny úkon s vnútornou výhradou: (???) ak by chcel uzatvoriť kúpnu zmluvu na predaj mobilného telefónu, avšak nechcel by tento mobilný telefón predať. (???)

Príklad č. 3

Marián trpel od mladosti neustálymi tikmi hlavy, abnormálnou reakciou nervovej sústavy. Spolu s dvanástimi priateľmi bol účastníkom združenia „Priatelia piva, vína a iných nápojov“, cieľom ktorého bolo šírenie kultivovanej konzumácie alkoholických nápojov. Za dobu svojho pôsobenia zhromaždili účastníci pomerne slušné finančné prostriedky, ktoré sa mali, podľa názoru podaktorých účastníkov, využiť na organizáciu celoslovenského podujatia s názvom „Pijeme s rozumom“. S týmto neuváženým plánom však nie všetci súhlasili a preto sa dohodli, že zorganizujú zasadnutie za účasti všetkých účastníkov združenia a tam rozhodnú o osude peňazí. Napokon sa tak stalo a hlasovalo sa. Výsledok hlasovania bol veľmi tesný – 7:6 v prospech usporiadania akcie. Marián, rozhodný odporca podujatia, po nie veľmi úspešnom skončení podujatia a rozhovoroch s ostatnými účastníkmi združenia zistil. Že skrutátor považoval jeho mimovoľný tik hlavou za prejav súhlasu s použitím finančných prostriedkov na organizovanie akcie. Posúďte danú situáciu.

1. Požiadavka **skutočnej vôle**: znamená nevyhnutnosť jej existencie. Ak neexistuje vôľa,

nevzniká ani právny úkon a preto takýto úkon treba považovať za zdanlivý právny úkon (non negotium). Občiansky zákonník však pojem ničotného právneho úkonu nepozná, preto nedostatok vôle sankcionuje len absolútnou neplatnosťou.

2. Vážnosť vôle – vôľa nie je vážna, ak prejavujúci nechcel vyvolať právne následky, ktoré by inak v dôsledku jeho prejavu nastali (napr. pri hre, vyučovaní alebo zo žartu, ale aj pri simulácii)
3. Právny úkon musí byť dostatočne určitý. Neurčitosť prejavu sa týka jeho obsahovej stránky. Neurčitý prejav je zrozumiteľný z výrazovej stránky, ale jeho obsah nie je určitý. Neurčitosť prejavu vôle spôsobuje neplatnosť právneho úkonu.

V tomto prípade absentovala skutočná vôľa vykonať právny úkon, chýbal vážnosť vôle a rovnako právny úkon nebol dostatočne určitý. Tento právny úkon je teda neplatný.

Príklad č. 4

Z právneho hľadiska posúďte ponuku dona Carleoneho (kniha/film Krstný otec), ktorá sa nedala odmietnuť (príloha č. 2 praktika). Analyzujte vadu takéhoto právneho úkonu.

V tomto prípade ide o problém nedostatku slobody vôle. § 37 ods. 1: Právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Príklad č. 5

Miroslav sa dopustil závažného trestného činu, ku ktorému sa v slabej chvíľke a pod vplyvom alkoholu priznal svojmu známemu Borisovi, Boris, majúci dlhodobý záujem o Miroslavov zrekonštruovaný byt, vymyslí plán – buď mu Miroslav predá byt za smiešnu sumu alebo ho Boris „udá na políciu“. Miroslav neváha a byt predá. Posúďte platnosť danej zmluvy.

Na to, aby sa právny úkon považoval za platný musí spĺňať kritériá, ktoré právny poriadok ustanovuje ako podmienky platnosti. Patria tam aj náležitosti prejavu vôle. Okrem iného vôľa musí byť slobodná. Tým sa rozumie neexistencia pôsobenia vonkajších rušivých vplyvov, ktoré konajúcu osobu zbavujú voľnosti rozhodnúť sa, či určitý prejav vôle vykoná, alebo túto voľnosť neprimerane obmedzujú. Za nedostatok slobody vôle sa považuje konanie pod nedovoleným nátlakom zo strany druhého účastníka zmluvy alebo tretej osoby. V tomto prípade ide o **bezprávnu vyhrážku**. Bezprávna vyhrážka je psychickým donútením.

Aj podľa § 37 OZ Právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

V tomto prípade právny úkon nebol urobený slobodne a teda je neplatný.

Príklad č. 6

Marin bol vlastníkom slušnej zbierky náramkových hodín. Z číreho nerozumu si jedného dňa kúpil hodinky Panerai, model Radiomir, hoci jedny veľmi podobné a to dokonca tej istej značky, avšak model Luminor, už vlastnil. Preto sa rozhodol, i za cenu istej finančnej straty, zbaviť sa tých starších (Panerai Luminor) a za týmto účelom oslovil svojho známeho – Floriána, taktiež „chrononadšena“. Florián s nadšením súhlasil, nakoľko cena bola naozaj veľmi priaznivá. Pomocou internetbankingu poslal Martinovi dohodnutú sumu a už sa tešil na nové Paneri Radiomir, ktoré, ako sa domnieval, boli predmetom transakcie. Aké však bolo jeho prekvapenie, keď po otvorení balíka zistil, že Martin mu poslal Panerai Luminor. Posúďte danú situáciu.

Pri tejto úlohe by sme mohli aplikovať § 49a: „Právny úkon je neplatný, ak ho konajúca osoba urobila v omyle vychádzajúcom zo skutočnosti, ktorá je pre jeho uskutočnenie rozhodujúca, a osoba, ktorej bol právny úkon určený, tento omyl vyvolala alebo o ňom musela vedieť. Právny úkon je takisto neplatný, ak omyl táto osoba vyvolala úmyselne. Omyl v pohnútkach nerobí právny úkon neplatným.“ Takýto právny úkon je neplatný. V tomto prípade ide o omyl v predmete plnenia.

Príklad č. 7

Váš sused umýva okno nového BMW. Domnievate sa, že auto je jeho a v úmysle „tromfnúť“ ho, kúpite za nemalú sumu Mercedes. Nakoniec vysvitne, že BMW má sused len požičený. Domáhate sa neplatnosti zmluvy, uzavretej s predajcom Mercedesu z dôvodu, že došlo z Vašej strany k omylu. Je táto zmluva neplatná?

- Tým, že som chcel „tromfnúť“ suseda a kúpiť si lepšie auto nie je právnou skutočnosťou ani nemá právnú relevanciu. Dalo by sa povedať, že ide o pohnútku, ktorá vo všeobecnosti právnú relevanciu nemá a objektívne právo s ňou nemôže spájať vznik, zmenu ani zánik práv, povinnosti a právom chránených záujmov.

- Pokiaľ sa domáhať neplatnosti zmluvy, pri ktorej boli všetky správne náležitosti platnosti právneho úkonu dodržané (rovnako platnosti zmluvy, ktorá je formálnym písomným dvoj alebo viac stranným vyjadrením právneho úkonu kúpi auta), tak jedine vadou zákonných náležitostí platného právneho úkonu obsiahnuté v občianskom zákone (a nie pohnútkou, ktorá nás viedla ku kúpe takého auta, nakoľko takáto pohnútku je irelevantná k platnosti právneho úkonu.

- Vychádzajúc z toho, že bolo splnené:

- §37

- (1) Právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Kúpu auta som spravil na základe vlastného rozhodnutia, toto kúpenie som spravil nie zo srandy a kúpa tohto auta bola zrozumiteľná.

- (2) Právny úkon, ktorého predmetom je plnenie nemožné, je neplatný.

Plnenie bolo možné. Mne bolo poskytnuté auto, ktoré som nabral zákonným spôsobom do vlastníctva a predávajúcemu som odplatne zaplatil za kúpu tohto auta.

- (3) Právny úkon nie je neplatný pre chyby v písaní a počítaní, ak je jeho význam nepochybný.

Zmluva bola bezchybná.

-§38

- (1) Neplatný je právny úkon, pokiaľ ten, kto ho urobil, nemá spôsobilosť na právne úkony.

Mám 18 rokov a som plne spôsobilý na právne úkony

- (2) Takisto je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou.

Vychádzajúc z dikcie §49a poslednej vety, ktorá hovorí, že omyl v pohnútku nerobí právny úkon neplatným (falsa causanon nocet), dochádzam k záveru, že domáhať sa neplatnosti tejto zmluvy je úplne irelevantné.

Príklad č. 8

Strany uzavreli Dohodu o zriadení práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu. Obsah tohto práva bol v Dohode vymedzený nasledovne: „Predávajúcemu sú prevádzané priestory prenechané na doživotné užívanie v rozsahu, v akom ich užíval doteraz. „Posúďte daný právny úkon a identifikujte jeho možné vady.

- Jedná sa o práva k cudzej veci, vecné bremeno

- Vecné bremeno pôsobiace in personam: privlastňovanie úžitkovej hodnoty cudzej nehnuteľnosti sa uskutočňuje v záujme uspokojovanie potrieb individualizovaného subjektu. Toto právo neprechádza na jeho právneho nástupcu, pretože je viazané na osobu.

V tomto prípade je subjektom povinnosti nový vlastník predmetnej veci.

Subjektom oprávnenia je nakoľko ide o vecné bremeno in personam, čiže predávajúci. Takéto práva sa neviaže len na FO ale aj na PO a neprechádza na právneho nástupcu subjektu.

- Predmetom vecného bremena je vždy nehnuteľná vec, ktorá je vymedzená v §199 ods. 2
 - Toto vecné bremeno vzniká na základe písomnej zmluvy, na základe ktorej bolo založené (§151o ods. 1)
 - Obsahom tohto konkrétneho právneho vzťahu vecného bremena je povinnosť strpieť doživotné užívanie nehnuteľnosti predávajúceho (predpokladá pasívne správanie subjektu povinnosti vo vzťahu k aktívnemu správaniu subjektu oprávnenia, ktorý zaťaženie nehnuteľnosť využíva vo svoj prospech. Taktiež toto vecné bremeno zaniká právnou udalosťou, ktorým bude smrť oprávneného subjektu, ktorá vyplýva zo zmluvy medzi predávajúcim a kupujúcim, ktorí spoločne zriadili predmetné vecné bremeno.
- Možné vady tohto právneho úkonu, ktoré majú za následok absolútnu neplatnosť môžu byť:
- V prípade ak tento právny úkon bol urobený na základe §40 ods. 1 vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov. Formu tohto právneho úkonu upravuje §151o ods. 1
 - pokiaľ by som takéto vecné bremeno založil len ústnou dohodou
 - §38 pokiaľ by predávajúci alebo kupujúci nemali úplnú spôsobilosť na právne úkony (pokiaľ by im bola súdom odobraná alebo obmedzená), takýto právny úkon je absolútne neplatný
 - Pokiaľ by sa takýto právny úkon priečil dobrý mravom alebo bol nad rámec zákona.
 - Pokiaľ by si predávajúci s kupujúcim robili srandu alebo hrali ho v divadle alebo simulovanom konaní a pod., pokiaľ by nebolo jasné a zrejmé o aký právny úkon ide alebo zjavný prejav vôle oboch účastníkov právneho úkonu
 - Pokiaľ by tento právny úkon resp., plnenie bolo nemožné, avšak pokiaľ by sa vyskytli nejaké chyby v písaní, preklepy – nevedelo by to výlučne k neplatnosti.

Príklad č. 9

Zmluvné strany uzatvorili nájomnú zmluvu s takýmto ustanovením: „Táto zmluva sa uzatvára na dobu neurčitú od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2011.“ Po 31. 12. 2011 samozrejme nastal spor o tom, či nájom zanikol a pred súdom tvrdila každá strana svoje stanovisko – prenajímateľ mal za to, že nájom skončil, nájomca sa naopak domnieval, že zmluva bola uzatvorená na dobu neurčitú. Posúďte ako sudca túto situáciu.

- Je evidentné, že právny úkon má vadu v prejave vôle a to konkrétne v jeho určitosti
- Určitosť sa musí týkať určenia účastníkov, ďalej podstatných zložiek obsahu právneho úkonu a predmetu, ktorého sa právny úkon týka. Neurčitosť sa týka obsahovej stránky právneho úkonu, lebo spočíva v tom, že prejav nevyjadruje určitú vôľu buď preto, že určité vôle vôbec nebolo, alebo preto, že určitá daná vôľa nie je prejavom určite vyjadrená. Neurčitý prejav je teda zrozumiteľný, ale jeho obsah nie je určitý. Nestačí, že účastníkom zmluvy je jasné, čo je predmetom zmluvy a aké sú ich práva a povinnosti, ak to nie je spoznatelne z textu listiny. Určitosť písomného prejavu vôle je objektívnou kategóriou a taký prejav vôle by nemal vzbudzovať dôvodné pochybnosti o jeho obsahu ani u tretích osôb. Ak by predsa k tomu došlo, možno použiť výkladové pravidlo upravené v §35 ods. 2 OZ
 - Nakoľko u predmetnej zmluvy o prenájme je jeho obsah neurčitý, tak súd rozhodol, že takáto zmluva resp., právny úkon je absolútne neplatný od samotného začiatku a tým pádom od samotného začiatku nejestvuje ani právny titul protiplnenia a nájomník sa bezdôvodne obohatil a nájomca v dobrej viere (avšak bez právneho titulu) užíval nájom.

Príklad č. 10

Pán Tadeáš, inak vystupujúci ako seriózny podnikateľ, uzavrel s Jurajom zmluvu o nájme pozemku v Bratislave, Tadeáš však nebol vlastníkom daného pozemku, ani nebol inak vecnoprávne legitimovaný disponovať takýmto spôsobom s pozemkom. Posúďte platnosť uzavretej zmluvy a prihladiňte na jej vecnoprávny a obligálny aspekt.

Išlo o protiprávne konanie zo strany Tadeáša. Predpokladajúc, že pozemok niekomu patrí

a predmetný pozemok aj niekto užíva a vychádzajúc z tohto faktu možno predpokladať nesplnenie kvalitatívnych kritérií platnosti právneho úkonu vyjadrených v §37 ods. 2 OZ a to v nemožnosti plnenia prenájmu. Taktiež vychádzajúc zo zásady nemo plus iuris (na nikoho nemožno preniesť viac práv koľko má) takáto zmluva stráca platnosť nakoľko právny úkon, na ktorom je postavená je absolútne neplatný a to aj z dôvodu jeho nezákonnosti alebo priečení sa dobrým mravom, čo takéto konanie zo strany prenajímateľa bezpochyby je. Pokiaľ by údajný kvázi prenajímateľ chcel takýmto konaním úmyselne uviesť do omylu alebo spôsobiť škodu dobromyseľnému nájomcovi jednalo by sa o také konanie, ktoré by malo dokonca trestnoprávny rozmer

Príklad č. 11

Za účelom oslavy promócie ste si prenajali veľkolepú hostinu, na ktorú ste pozvali celú svoju rodinu. V dňom promócie vám zavolať prevádzkar reštaurácie a oznámil vám, že na základe rozhodnutia hygienika nemôžu v reštaurácii pripravovať teplé jedlá a preto ani nemôžu pripravovať hostinu so všetkými pripravovanými chodmi salónik je vám však plne ako priestor k dispozícii. Posúďte túto situáciu.

Takáto situácia mi dáva možnosť odstúpenia od (spotrebiteľskej?) zmluvy. Avšak je dôležitá dodatočná dohoda s prevádzkarom, pokiaľ by som sa s ním na základe novej resp., dodatočnej dohody dohodol na tom, že neodstúpim od zmluvy, pokiaľ mi zabezpečí catering v cene predpokladaných nákladov poprípade prevyšujúce náklady na jeho triko, tak neodstúpim od zmluvy. Pokiaľ som s prevádzkou uzavrel zmluvu a je tam jasne spomenuté akým spôsobom postupovať v takomto prípade, tak sa riadime zmluvou, ak nebude sa dať dohodnúť mám z dôvodu nemožnosti plnenia tejto zmluvy možnosť odstúpiť.

Príklad č. 12

Posúďte platnosť takéhoto ustanovenia zmluvy:

Čl. III.

Zmluvné strany sa dohodli, že všetky hnutel'né aj nehnuteľné veci, nadobudnuté počas manželstva, ostávajú vo výlučnom vlastníctve manžela, ktorý ich nadobudol. V prípade rozvodu má každá zmluvná strana nárok najviac na 10% z majetku druhej zmluvnej strany.

- 143 OZ: „V bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva“

- 143a ods. 1: „Manželia môžu dohodou rozšíriť alebo zúžiť zákonom určený rozsah bezpodielového spoluvlastníctva. Obdobne sa môžu dohodnúť aj o správe spoločného majetku.“

- 148 ods. 2 OZ: „Zo závažných dôvodov, najmä ak by ďalšie trvanie bezpodielového spoluvlastníctva odporovalo dobrým mravom, môže súd na návrh niektorého z manželov toto spoluvlastníctvo zrušiť i za trvania manželstva.“

- podľa § 39 OZ: „Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.“ – absolútna neplatnosť, keďže v našom právnom poriadku nie je „predmanželská zmluva“ dovolená a táto zmluva je predmanželskou zmluvou, nakoľko účastníci sa dohodli na tom, že BSM ani nevznikne, čiže nejde o zúženie BSM a nerozhodol o zrušení BSM súd.

Príklad č. 13

Po úspešnom absolvovaní VŠ si Vy a ďalší traja spolužiaci prenajmete 3-izbový byt. V zmluve s prenajímateľom si dohodnete, že nájomné možno zvýšiť len po vzájomnej dohode nájomcov s prenajímateľom. Po polroku spoločného bývania Vám jeden zo spolubývajúcich oznámi, že dnes tu bol prenajímateľ a keďže nikto nebol doma, dohodli sa oni dvaja na novom, vyššom nájomnom. Bola dohoda uzavretá medzi prenajímateľom a Vaším spolužiakom platná?

- § 701 ods. 1. OZ: „Bežné veci týkajúce sa spoločného nájmu bytu môže vybavovať každý zo spoločných nájomcov. V ostatných veciach je potrebný súhlas všetkých; inak je právny úkon neplatný.“ – ide o relatívnu neplatnosť PÚ (podľa § 40a OZ) v prípade ak by sa niektorí

zo spolužiakov rozhodol namietat'.

Príklad č. 14

Pani Helga, staršia vdova, žije sama v malom domčeku. Posledných pár rokov sa o ňu stará dcéra Johana, nakoľko duševný stav starej pani si vyžaduje každodennú osobnú starostlivosť. Okrem nej má pani Helga aj dcéru Štefániu a syna Štefana. Tí však žijú na druhej strane republiky a z toho dôvodu sa sú s matkou zriedkavo. Pani Helga jedného dňa, v svetlej chvíli, napíše závet, ktorým celý svoj majetok zanechá synovi Štefanovi. Po jej smrti sa Johana cíti ukrivdená. Posúďte platnosť závetu pani Helgy.

- § 479 OZ: „Maloletým potomkom sa musí dostať aspoň toľko, koľko robí ich dedičský podiel zo zákona, a plnoletým potomkom aspoň toľko, koľko robí jedna polovica ich dedičského podielu zo zákona. Pokiaľ tomu závet odporuje, je v tejto časti neplatný, ak nedošlo k vydedeniu uvedených potomkov.“ – relatívna neplatnosť podľa § 40a OZ (neopomenuteľní dedičia)

Príklad č. 15

Pán Jozef, šarmantný 48-roč. muž, otec a manžel, prežíva „krízu stredného veku“ a na jej prekonanie si kúpi z rodinných peňazí nové auto, kabriolet, v hodnote niekoľkých desiatok tisíc eur.

a) Posúďte platnosť kúpnej zmluvy, uzavretej medzi pánom Jozefom a autopredajcom.

- podľa § 40a OZ: „Ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení § 49a, 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589, § 701 ods. 1 a § 741b ods. 2, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil.“ – v prípade, že sa manželka dovolá neplatnosti právneho úkonu, kúpna zmluva bude neplatná (účinky nastávajú ex tunc), dovtedy však zostáva platnou.

b) Kto prichádza do úvahy ako subjekt aktívne legitimovaný domáhať sa neplatnosti?

- manželka => § 145 OZ: „Bežné veci týkajúce sa spoločných vecí môže vybavovať každý z manželov. V ostatných veciach je potrebný súhlas oboch manželov; inak je právny úkon neplatný.“ – manželka sa môže domáhať relatívnej neplatnosti, nakoľko ona nedala manželovi súhlas na kúpu nového auta

c) Môže sa tento subjekt domáhať neplatnosti aj po uplynutí napr. 4r.?

- plynie 3r. premlčacia lehota od vykonania PÚ, čiže premlčacia lehota už uplynula a nemožno sa dovolávať neplatnosti PÚ

Príklad č. 16

Eduard poskytol ústne uzavretou zmluvou o pôžičke Marošovi sumu 800€. Nakoľko sa Marošova finančná situácia neskôr dramaticky zhoršila, s cieľom upokojiť Eduarda mu z e-mailovej adresy romeo2004@post.sk zaslal písomné vyhlásenie podľa § 558 OZ. Na záver uviedol nasledovné: „Zdravím ťa. M.“

a) Posúďte perfektnosť a platnosť takéhoto právneho úkonu z hľadiska zachovania formy právneho úkonu.

b) Zvážte situáciu, keby by M. vložil do e-mailovej správy obrázok – svoj prescanovaný podpis.

- podľa § 40 ods. 4 OZ: „Písomná forma je zachovaná, ak je právny úkon urobený telegraficky, ďalekopisom alebo elektronickými prostriedkami, ktoré umožňujú zachytenie obsahu právneho úkonu a určenie osoby, ktorá právny úkon urobila. Písomná forma je zachovaná vždy, ak právny úkon urobený elektronickými prostriedkami je podpísaný zaručeným elektronickým podpisom alebo zaručenou elektronickou pečaťou.“

- obsah PÚ je zrejímavý, avšak nemožno v prípade a) určiť osobu, ktorá takýto PÚ urobila a takýto PÚ je absolútne neplatný. Avšak v prípade b), ak priloží nascanovaný podpis, je možné určiť aj osobu, čiže PÚ spĺňa všetky náležitosti a je platný.

Príklad č. 17

Michal ma záujem predat' motorové vozidlo zn. Škoda Octavia svojej známej, Monike. Poštou jej poslal na počítači napísaný, následne vytlačený a vlastnoručne podpísaný list, v ktorom uviedol, že automobil predáva za 10 000 eur a priložil k tomu niekoľko fotiek interiéru a exteriéru. Monike sa automobil zapáčil a preto mu poštou zaslala vlastnoručne napísaný list, obsahujúci len nasledovné: „Auto je krásne, beriem ho. Monika.“. Posúďte, či došlo k platnému uzavretiu zmluvy.

Kúpna zmluva spĺňala všetky zákonom stanovené náležitosti, pretože návrh bol urobený v súlade s § 43a ods. 1 Občianskeho zákonníka a takisto prijatie návrhu bolo v súlade s § 43c Občianskeho zákonníka. Cena bola platne dohodnutá v súlade s § 589 OZ, ktorý túto náležitosť vyžaduje pod sankciou neplatnosti. Z hľadiska právnej úpravy došlo k platnému uzavretiu zmluvy, pretože Monika prijala návrh bez dodatkov, výhrad, obmedzení alebo iných zmien, ktoré by podľa § 44 ods.2 Občianskeho zákonníka spôsobovali odmietnutie návrhu a a považoval by sa za návrh nový. Zároveň právny úkon sa urobil v súlade s § 37 ods.1 Občianskeho zákonníka, čiže bol urobený slobodne, vážne, určite a zrozumiteľne.

Príklad č. 18

Maloobchodná sieť ElektroDiskont má vo svojich všeobecných obchodných podmienkach uvedené, že nakoľko predmetom predaja sú elektrospotrebiče, pri používaní ktorých môže dôjsť k ujme na zdraví, ElektroDiskont nezodpovedá za ujmu spôsobenú na zdraví, ktorá by bola spôsobená spotrebiteľovi a to ani v prípade, ak by ku škode došlo v dôsledku vadného výrobku. Ján si za 15 eur kúpil v ElektroDiskonte žehličku, doma ju zapojil do elektrickej siete a spotrebič zapol, na to došlo v dôsledku zlej elektroizolácie k zásahu elektrickým prúdom a spôsobeniu zranení. Samozrejme sa domáhal náhrady škody, ElektroDiskont však namietal všeobecnými obchodnými podmienkami, ktoré vylučovali jeho zodpovednosť v takýchto prípadoch a ktoré tvorili neoddeliteľnú súčasť kúpnej zmluvy.

a) Je ustanovenie všeobecných obchodných podmienok, ktoré vylučuje zodpovednosť za spôsobenú škodu, platným ustanovením?

Takéto ustanovenie nie je platné, pretože podľa § 421a OZ zodpovedá každý aj za škodu spôsobenú okolnosťami, ktoré majú pôvod v povahe prístroja alebo inej veci, ktoré sa pri plnení záväzku použili. Tejto zodpovednosti sa nemôže zbaviť.

b) Platnosť ktorého právneho úkonu v tomto prípade budeme posudzovať?

Budeme posudzovať platnosť kúpnej zmluvy.

c) Prípadná neplatnosť právneho úkonu sa bude vťahovať na celý právny úkon alebo iba jeho časť? Ako sa postupuje v prípade, ak je neplatná len časť právneho úkonu?

Neplatnosť právneho úkonu je len čiastočná a to v časti, v ktorej sa predávajúci vzdáva zodpovednosti za škodu spôsobenú predmetom kúpnej zmluvy. Ak je neplatná len časť právneho úkonu, postupuje sa podľa § 41 OZ, a to ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

Príklad č. 19

Peter a Milan sa jedného dňa dohodli, že na druhý deň písomne uzatvoria zmluvu o kúpe motorového vozidla. Peter však ešte v ten večer z nedočkavosti navštívil Milana priamo v jeho byte aj s peňažnou hotovosťou a navrhol mu, že on mu odovzdá peniaze a Milan zase doklady a kľúče od auta. Je táto zmluva platným právnym úkonom?

Účastníci sa vopred dohodli, že na druhý deň uzatvoria písomnú zmluvu o kúpe motorového vozidla, a preto porušili ustanovenie §40 ods.1 OZ, ktorý hovorí: „Ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný.“ Následkom nedodržania zmluvnej formy právneho úkonu je relatívna neplatnosť právneho úkonu (§ 40a tretia veta OZ). Relatívnej neplatnosti je potrebné dovoliť sa a súd na ňu prihliadne iba na

návrh oprávnenej osoby. V prípade vyhlásenia právneho úkonu za relatívne neplatný je takýto právny úkon neplatný od začiatku (ex tunc). Ak niekto splnil záväzok z takéhoto právneho úkonu, nemôže požadovať vrátenie toho, čo už splnil. Prijatie plnenia z právneho úkonu neplatného len pre nedostatok formy nepovažuje totiž zákon za bezdôvodné obohatenie (§ 455 ods. 1 OZ).

Príklad č. 20

Zmluvné strany uzatvorili nasledujúcu zmluvu. Na dom, nachádzajúci sa na ulici Lúčna 4, j zriadené záložné právo. Mária J. je gamblerka a drogový závislá. Označte jednotlivé vady danej zmluvy a uveďte, ktoré ustanovenie OZ upravuje danú vadu a aké sú následky takejto vady.

Ak by súd rozhodol o obmedzení spôsobilosti na právne úkony pani Márie J., ktoré zahŕňa aj majetkovo-právne úkony týkajúce sa uzatvárania kúpnej zmluvy, tak by išlo o neplatný právny úkon podľa § 38 ods.1 OZ.

§151 h ods.1 ustanovuje, že pri prevode alebo prechode zálohu pôsobí záložné právo voči nadobúdateľovi zálohu, ak zmluva o zriadení záložného práva neurčuje, že záložca môže záloh alebo časť zálohu previesť bez zaťaženia záložným právom alebo ak tento zákon alebo osobitný zákon neustanovuje inak. Uvedené ustanovenie odporuje prvej vete v článku 3, ktorá hovorí, že predávajúca prehlasuje, že na predmete zmluvy neviazu žiadne ťarchy. Právny úkon je neplatný, pretože svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu (§39).

§145 ods.1 ustanovuje, že „Bežné veci týkajúce sa spoločných vecí môže vybavovať každý z manželov. V ostatných veciach je potrebný súhlas oboch manželov; inak je právny úkon neplatný.“ Keďže predmet zmluvy sa nachádza v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov a pani Mária uzatvárala túto zmluvu bez súhlasu manžela, je tento právny úkon neplatný.

§589 OZ stanovuje, že „Cenu treba dojednať v súlade so všeobecnými záväznými právnymi predpismi, inak je zmluva neplatná podľa §40a. Ustanovenie §40a v štvrtej vete znie: „Ak je právny úkon v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o cenách, je neplatný iba v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto predpisu, ak sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti dovoľá.“

V predmete zmluvy sa uvádza, že predávajúca touto zmluvou daruje predmet kúpy, avšak zo znenia zmluvy jednoznačne vyplýva, že stanovený predmet kúpy predáva za odplatu a teda nejde o darovanie. §37 ods.3 hovorí, že „Právny úkon nie je neplatný pre chyby v písaní a počítaní, ak je jeho význam nepochybný.“ To znamená, že táto vada by nespôsobilala neplatnosť právneho úkonu.

Na písomnom právnom úkone sa zvyčajne uvádza dátum vzniku právneho úkonu. Dátum ale nie je – obligatórnou náležitosťou písomného právneho úkonu. Neuvedenie dátumu na písomnom právnom úkone je síce v rozpore s požiadavkou zákona, aby právny úkon bol urobený určite (pozri § 37 ods. 1 OZ), avšak neuvedenie dátumu nemá bez všetkého za následok neplatnosť právneho úkonu.

Článok 3, veta 2 prípadu hovorí, že táto zmluva sa môže meniť ústnymi dohodami, čo odporuje §40 ods.2 OZ, ktorý ustanovuje, že „Písomne uzavretá dohoda sa môže zmeniť alebo zrušiť iba písomne.“ To znamená, že táto skutočnosť zakladá dôvod pre čiastočnú neplatnosť právneho úkonu podľa §41.

Medzi formálne náležitosti platného právneho úkonu patrí aj podpis účastníka, avšak OZ vyžaduje podpis pod sankciou neplatnosti len pri právnych úkonoch, ktoré musia byť urobené písomnou formou.

Príklad č. 21

Neúspešný podnikateľ s veriteľmi na krku, pán Jozef CH., uzavrel začiatkom júna 2008 darovaciu zmluvu, ktorou daroval svojej manželke Martine CH. nehnuteľnosti – pozemok a rodinný dom. Hodnota darovaných nehnuteľností bola stanovená vo výške 45 000 eur. Na liste vlastníctva bolo taktiež vyznačené záložné právo v prospech iných veriteľov (1. Kreditná banka, a.s.). Približne o 16 mesiacov neskôr nadviazal pán Jozef CH. obchodné kontakty s pánom Petrom V. Pán Jozef CH. nezaprel svoj obchodný talent a už onedlho dlhoval pánovi Petrovi sumu 10 000 eur. Pán Jozef CH. na výzvy pána Petra, ktorý ho vyzýval na vrátenie uvedenej peňažnej čiastky spolu s príslušenstvom, reagoval tak, že je insolventný a nemá z čoho zaplatiť uvedený dlh.

a) Popíšte v základných bodoch postup , ktorý by Peter V. zvolil za účelom uspokojenia svojej pohľadávky.

Na základe §42b OZ má veriteľ právo odporovať právnym úkonom žalobou. Odporovať možno právnemu úkonu podľa §42a ods.5, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch, na ktorého základe prevzal záväzok bez primeraného protiplnenia, a to najmenej vo výške určenej znaleckým posudkom alebo odborným odhadom, a ktorý spôsobil, že dlžník sa stal vo vzťahu k ďalším veriteľom platobne neschopným. Následkom úspešného odporovania právnemu úkonu je v zmysle § 42b ods. 4 OZ právna neúčinnosť tohto úkonu. Odporovacia žaloba je právnym prostriedkom slúžiacim na uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa v konaní o výkon rozhodnutia (exekučnom konaní), a to postihnutím vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt, ktoré odporovaným právnym úkonom ušli z dlžníkovho majetku, prípadne vymožením peňažnej náhrady vo výške zodpovedajúcej prospechu získanému z odporovateľného právneho úkonu.

b) Čoho sa bude Peter domáhať žalobou a uveďte, čo bude jej následkom. Kto bude pasívne legitimovaným subjektom? Uplatnil Peter V. svoje právo včas?

Zouto žalobou sa veriteľ môže domáhať toho, aby súd vyslovil vo vzťahu k nemu za právne neúčinné tie právne úkony, ktorými dlžník zmenšil svoj majetok natoľko, že to môže obmedziť, prípadne celkom zmariť uspokojenie jeho pohľadávky. Odporovateľnosti sa možno domáhať v lehote troch rokov, ide o prekluzívnu lehotu. Peter má preto možnosť domáhať sa odporovateľnosti právneho úkonu do začiatku júna 2011, čiže si uplatnil žalobu včas. Ustanovenie §42b ods.2 OZ upravuje pasívnu legitimáciu z odporovacej žaloby. Žaloba o určenie, že dlžníkov právny úkon je voči veriteľovi neúčinný, môže byť úspešná len vtedy, ak bola podaná voči osobe, s ktorou alebo prospech ktorej bol právny úkon urobený. Táto osoba nie je síce výslovne pomenovaná, avšak výkladom možno zistiť o koho ide. Takže v tomto prípade ide o manželku pána Jozefa Ch. V konaní o odporovateľnosť právneho úkonu sú pasívne legitimovaní aj dediči a právni nástupcovia tých osôb, ktoré s dlžníkom dojednali odporovateľný právny úkon.

c) Musí úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa smerovať voči tomuto veriteľovi, ktorý sa napokon domáha ochrany prostredníctvom §42a a nasl. OZ?

Medzi základné predpoklady odporovateľnosti právneho úkonu patrí okrem iného aj úmysel ukrátiť veriteľa (subjektívna stránka odporovateľnosti). Úmyslom ukrátiť veriteľa sa rozumie úmysel priamy (dolus directus), t. j. vedomie dlžníka, že svojím právnym úkonom ukráti veriteľovu pohľadávku a vôľa tak urobiť. Inými slovami: dlžník sa chce vyhnúť svojej povinnosti veriteľovu pohľadávku splniť. Čiže úmysel dlžníka musí smerovať voči tomu veriteľovi, ktorý sa domáha ochrany prostredníctvom žaloby.

d) Má rozhodnutie súdu v takomto prípade účinky ex tunc alebo ex nunc?

Neúčinnosť odporovateľného právneho úkonu má hmotnoprávnu povahu a pôsobí len voči veriteľovi na základe právoplatného rozhodnutie súdu, pričom má účinky ex tunc.

Príklad č. 22

- napísať žalobu

Príklad č. 23

Účastníci zmluvy sa dohodli, že každá zo strán bude oprávnená od zmluvy odstúpiť v prípade, ak budú mať možnosť uzavrieť rovnakú zmluvu s iným subjektom, avšak s výhodnejšími podmienkami. Medzi stranami dôjde k čiastočnému plneniu, avšak následne jedna zo zmluvných strán (tá, čo prijala plnenie) prejaví vôľu odstúpiť od zmluvy - práve z dôvodu možnosti uzavrieť kontrakt za výhodnejších podmienok.

a) Môže táto zmluvná strana odstúpiť od zmluvy? Podľa § 487a OZ od zmluvy odstúpiť nemôže, prijal už čiastočné odstúpné.

b) Malo by zaplatenie odstúpného (ak by bolo dojednané) vplyv na vznik práva strany odstúpiť od zmluvy? Nie, ani keď poskytne odstúpné.

- c) Malo by vrátenie už prijatého plnenia podľa § 457 OZ vplyv na vznik práva strany odstúpiť od zmluvy? Ak vráti, tak môže mať vplyv.
- d) Mala by táto zmluvná strana právo odstúpiť od zmluvy v prípade, ak by v jej prospech svedčil niektorý zo zákonných dôvodov odstúpenia od zmluvy? Bola by v takomto prípade povinná zaplatiť odstupné? Závisí od toho, ako je to v zmluve dojednané.

Príklad č. 24

Účastníci zmluvy sa podľa § 544 OZ dohodli, že v prípade zrušenia zmluvy zaplatí tá strana, ktorá zrušenie zmluvy vyvolala, zmluvnú pokutu. Následne nastane taká skutočnosť, uvedená v zákone, pre ktorú je jedna zo zmluvných strán oprávnená odstúpiť od zmluvy, čo sa napokon aj stane. Druhá zmluvná strana sa v dôsledku zrušenia zmluvy domáha zaplatenia zmluvnej pokuty.

a) Je možné kvalifikovať odstúpenie od zmluvy ako porušenie zmluvnej povinnosti?

Nie je to porušenie zmluvnej povinnosti.

b) Má jedna zo strán v tomto prípade právo na zaplatenie zmluvnej pokuty?

Nemožno požadovať zmluvnú pokutu.

- Niekedy sa stane, že zmluvné strany na odstúpenie od zmluvy viažu nárok požadovať zaplatenie zmluvnej pokuty. Treba si však uvedomiť, že zmluvnú pokutu možno viazať len na porušenie zmluvnej povinnosti. Odstúpenie od zmluvy je výkonom práva, ktoré vyplýva zo zákona alebo zo zmluvy, a preto vylučuje nárok na úhradu zmluvnej pokuty. A zmluva, ktorá by obsahovala ustanovenie o zmluvnej pokute ako sankciu za výkon práva, by bola v tejto časti neplatná pre rozpor so zákonom.

Príklad č. 25

Juraj, ako predávajúci, a Marián, ako kupujúci, uzavreli kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bola nehnuteľnosť. Prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti bol riadne zapísaný do katastra nehnuteľností. Následne Marián oprávnené odstúpil od kúpnej zmluvy.

a) Aké nastupujú v takomto prípade následky z hľadiska záväzkových právnych vzťahov a z hľadiska vecnoprávných vzťahov?

Vecnoprávne následky – zmena vlastníckeho práva záznamom, vykoná katastrálny odbor OÚ na základe rozhodnutia súdu.

Záväzkoprávne následky – zrušenie zmluvy (§ 48 ods. 2 OZ) – ex tunc

b) Ako by ste sa vysporiadali v tomto prípade s ustanovením § 457 OZ? Marián (kupujúci) je povinný vrátiť nehnuteľnosť, zmluva je od počiatku zrušená – ex tunc

c) Hľadajte vhodné argumenty pre možné riešenia tejto otázky

Príklad č. 26

Júlia, nezamestnaná matka dvoch detí, žijúca v neľahkých podmienkach, uzavrela, ako predávajúca, kúpnu zmluvu, ktorou predala susedovi, ktorý veľmi dobre poznal jej pomery, motorové vozidlo zn. Škoda Octavia, rok výroby 2010. Nakoľko Júlia nutne potrebovala peniaze na zaplatenie niekoľkých splátok nájomného (prenajímateľ jej hrozil výpoveďou) a zabezpečenia hygienických potrieb pre vlastné deti, vozidlo urýchlene predala za sumu 2500 eur.

- b) Je právne relevantnou skutočnosťou, že sused, ako kupujúci, vedel o pomeroch pani Júlie a dôvodoch, ktoré ju viedli k predaju motorového vozidla a napriek tomu, resp. práve preto uzavrel s ňou KZ? Ak áno, ako by ste posúdili toto konanie? - áno, ide o právne relevantnú skutočnosť, podľa § 49 OZ - KZ uzavretá v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok, pani Júlia mala právo od zmluvy odstúpiť.
-

- c) Júlia bude musieť uniesť dôkazné bremeno. Čo bude dokazovať? (proces)
-

Sused motorové vozidlo odmietne vrátiť. Napíšte, ako bude znieť petit žaloby v prípade, ak sa Júlia obráti so svojimi nárokmi na súd. (proces)

Téma č. 7: Podstata a druhy vecných práv, všeobecne o vlastníckom práve a o držbe

Príklad č. 1

Na bratislavskej hrádzi Cyril V. bicykel cyklistovi, ktorý si odskočil kúpiť kofolu. Veľmi sa potešil, pretože presne po takom bicykli túžil. Na bicykli sa bicykloval jednu sezónu, keď zistil, že hrádza „ponúka“ aj lepšie možnosti... Bicykel, ktorý ukradol začiatkom jari, predal na inzerát neznámej osobe, nejakému pánovi Jaroslavovi. On sám si krátko na to zaobstaral na hrádzi lepšiu.

- a) Popíšte právne postavenie Cyrila k ukradnutému bicyklu.

Cyril nie je vlastník, neoprávnená držba, §130 nie je dobromyseľný.

- b) Popíšte právne postavenie pána Jaroslava ku „kúpenému“ bicyklu.

Pán Jaroslav bol dobromyseľný držiteľ, pretože nevedel, že Cyril nie je vlastníkom bicykla, §130 ods. 2

- c) Ako determinujete právny status Cyrila a pána Jaroslava možnosť nadobudnúť vlastnícke právo k bicyklu „pro futuro“?

Nemožno nadobudnúť vlastnícke právo od nevlastníka, lebo podľa zásady – nikto nemôže na niekoho previesť viac práv ako má

- Cyril nemôže nadobudnúť vlastnícke právo k bicyklu
- Jaroslav môže (neplatný právny titul, na základe ktorého by mohlo dôjsť k vydržaniu bicykla)
- + môže sa uplatniť náhrada škody, ktorá bola spôsobená jednak Jaroslavovi, ale aj pôvodnému vlastníkovi bicykla
- §446 OBZ tiež sa môže aplikovať

Príklad č. 2

Edo, sedemnášťročný študent osemročného gymnázia, sa rozhodol, že sa stane veterinárom. Zvieratá ho fascinovali najmä z ich anatomického hľadiska. Už teraz sa tešil, ako ich bude operovať, prípadne ako na nich bude vykonávať pokusy zamerané na rozvoj veterinárnej vedy. Edo nezháľal, na svoju budúcu prax sa začal dôsledne pripravovať. Na neďaleké močariská chodil loviť žubrienky a žaby, ktoré starostlivo pitval a skúmal ich vnútro. Po čase mu žubrienky a žaby prestali stačiť, preto sa rozhodol stať

rybárom. Časom sa mu zunovali aj kapre a iné sladkovodné živočíchy. Nadchol sa pre pytliactvo lesnej zveri. Začal bažantmi a zajacmi, postupne sa prepracované k diviakom a srnám. Všetky zvieratá čakal u Eda nezvratný osud. Rodičia, vidiac Edov úprimný záujem o živú prírodu, kúpili Edovi na narodeniny poľovníckeho psa. Edo sa darčeku potešil....

a) Vysvetlite postavenie zvierat'a v rámci občianskoprávných vzťahov.

Doktrína považuje veci za hmotné veci (res corporales), prípadne prírodné sily za predpokladu, že sú ovládateľné a slúžia potrebe ľudí. Sú dôležité dve vlastnosti – užitočnosť, ovládateľnosť.

- zvieratá je v súčasnosti považované za vec v právnom zmysle
- podľa zákona 39/2007 o veterinárnej starostlivosti sa na zvieratá pozerá ako na živý tvor, ktorý pociťuje bolesť a utrpenie
- vlastníci zvierat'a alebo jeho držiteľia majú obmedzené práva
- trend „dereifikácia zvierat“, podľa ktorého niektoré právne poriadky štátov nepovažujú zvieratá za vec, je to najmä z ekologického hľadiska a sleduje sa tým ochrana zvierat

b) Rozoberte Edovo správanie k zvieratám, na základe osobitného právneho predpisu sa pokúste vysvetliť, či pri nakladaní so zvieratami zohráva význam druh zvierat'a (živočicha).

Podľa zákona o veterinárnej starostlivosti sú zvieratá rozdelené, pes patrí do kategórie spoločenské zvierat, ktorému sa takisto musí zabezpečiť ochrana

c) Aké právne následky môže spôsobiť Edovo správanie?

§22 zákona o veterinárnej starostlivosti – ochrana zvierat

- odsek 2 – zakazuje sa týranie zvierat + je tam uvedený výpočet, čo sa všetko nesmie robiť so zvierat'om
- sankcia: pokuta od [400-1000](#) eur – lebo je FO (použije podnet, predmet alebo pomôcku vyvolávajúcu bolesť tak, že spôsobí klinicky zjavné poranenie alebo klinicky preukázateľné negatívne zmeny v činnosti nervovej sústavy alebo iných orgánových sústav zvierat'a, zasahuje do priebehu pôrodu spôsobom, ktorý zväčšuje bolesť alebo poškodzuje zdravie zvierat'a,) alebo poruší zákaz podľa §22, spravuje sa to ako priestupok
- aj za to, že v minulosti chytal tie zvieratá a neskôr lesnú zver by mohol dostať pokuty, pravdepodobne sa to bude riadiť aj podľa zákona o poľovníctve, kde je §24 odsek 3 p. f, v ktorom sa hovorí, že sa zakazuje loviť zver odstrelom alebo odchytom, alebo poľovnými dravcami bez povolenia na lov zveri a platného poľovného lístka, a ďalšie veci ako napríklad ich plašiť, spôsobovať im zranenia, zabíjať ich apod.

d) Vysvetlite pojem „dereifikácia zvierat“.

Trend „dereifikácia zvierat“, podľa ktorého niektoré právne poriadky štátov nepovažujú zvieratá za vec, je to najmä z ekologického hľadiska a sleduje sa tým ochrana zvierat

e) Navrhnete prístup civilného kódexu k právnemu postaveniu zvierat „de lefe

ferenda.“

filozofická otázka (ako by to malo byť de lege ferenda) – podľa mňa by sa mala zjednotiť právna úprava a právne nahliadanie na pojem zvierat – či vec alebo niečo, čo vie cítiť – od čoho by sa potom odvíjali aj jednotlivé ustanovenia občianskych právnych predpisov...

Príklad č. 3

Manželia Novákoví boli ortodoxní kresťania. Žili pokojne vo svojom malom domčeku v satelitnom mestečku pri Bratislave. Ich susedmi sa stali nezosobášení partneri rovnakého pohlavia, ktorí, na rozdiel od manželov N., žili neviazane a excentricky. Na záhrade organizovali pravidelné dúhové párty, výnimočne neboli ani nudistické stretnutia pri vonkajšom záhradnom bazéne. Situáciu zhoršovala skutočnosť, že medzi pozemkami manželov N. a ich susedmi nebol postavený plot. Manželia N. boli tak nešťastní, že sa rozhodli vec riešiť. Najskôr osobným pohovorom so susedmi, potom návštevou starostu, ktorý ich odkázal na mestských policajtov. Nič však nepomohlo. V jedno sobotné popoludnie rozčúlila pána N. prítomnosť nudistov natoľko, že sa rozhodol vybaviť si s nimi vec „po svojom“ – na vlastnom pozemku začal páliť staré pneumatiky. Odozva nudistov bola okamžitá – na pozemok pána N. hodili petardu, po ktorej pán N. skolaboval. Manželka bola nútená privolať RZP, ktorá pána N. odviezla s podozrením na infarkt. V nemocnici mu spoliežiaci pacient, právnik, ponúkol viaceré možnosti riešenia sporu.

a) Navodenú situáciu oprite o zákonné ustanovenia o susedských vzťahoch. Máte za to, že § 127 ponúka jej riešenie? Svoj názor zdôvodnite.

b) Vyhodnoťte, či postup pána N., t.j. najskôr osobný rozhovor so susedmi, následná návšteva starostu a v závere pálenie pneumatík, má oporu v zákone. Ak áno, v akých ustanoveniach.

1) § 3 ods. 2 OZ – ... prípadné rozpory medzi účastníkmi odstránili predovšetkým ich dohodou.

2) § 5 OZ – Ak došlo k zrejmemu zásahu do pokojného stavu, možno sa domáhať ochrany na obci. Obec môže predbežne zásah zakázať alebo uložiť, aby bol obnovený predošlý stav. Tým nie je dotknuté právo domáhať sa ochrany na súde.

3) § 6 OZ - Ak hrozí neoprávnený zásah do práva bezprostredne, môže ten, kto je takto ohrozený, primeraným spôsobom zásah sám odvrátiť.

4) § 127 OZ - Vlastník veci sa musí zdržať všetkého, čím by nad mieru primeranú pomerom obťažoval iného alebo čím by vážne ohrozoval výkon jeho práv. ... – negatívna žaloba

- pán N. riešil situáciu svojpomocne - pálením pneumatík, avšak podľa môjho názoru tým zas obťažoval susedov zápachom a dymom, keďže právna úprava vychádza zo zásady vzájomnosti, t.z., že ochrana poskytovaná právam jedného vlastníka veci musí byť adekvátna ochrane, ktorá prislúcha právam druhého vlastníka. (§ 127 OZ - ... nesmie nad mieru primeranú pomerom obťažovať susedov hlukom, prachom, popolčekom, dymom, plynmi, parami, pachmi, pevnými a tekutými odpadmi, ...)

- pozri aj § 127 ods. 2 (postavenie plotu)

Príklad č. 4

Po diaľnici D1 bežal policajt, kpt. Maroš Nagy, ktorému sa pokazilo pri „akcii“ auto. Prinútil zastaviť okoloidúce motorové vozidlo. Jeho vodiča z neho násilím vytiahol. Svoje správanie odôvodnil rýchlou formuláciou „Policajná akcia! Sme na stope Usamu bin Ládinovi. Vaše auto použijeme v mene zákona!“

a) Máte za to, že správanie kpt. Nagyho bolo v súlade s právom? Svoj názor odôvodnite.

- podľa § 128 ods. 1 OZ: Vlastník je povinný strpieť, aby v stave núdze alebo v naliehavom verejnom záujme bola na nevyhnutnú dobu v nevyhnutnej miere a za náhradu použitá jeho vec, ak účel nemožno dosiahnuť inak. (dopadnutie nebezpečného teroristu je vo verejnom záujme)

- za každé takéto použitie veci treba poskytnúť náhradu (počas dočasného obmedzenia

vlastníckeho práva vlastníč nemôže vec užívať vôbec alebo len sčasti, preto je náhrada odôvodnená)

b) Čo v prípade, ak by na použitom cudzom aute vznikla škoda?

V súvislosti s dočasným obmedzením vlastníckeho práva môže na veci vzniknúť škoda. V takom prípade môže vlastníč okrem nároku na náhradu za použitie veci žiadať aj náhradu škody, ktorá mu vznikla v dôsledku dočasného použitia jeho veci. Nárok zo zodpovednosti za takto spôsobenú škodu sa spravuje všeobecnými ustanoveniami o zodpovednosti za škodu.

Téma č. 8: Nadobúdanie vlastníckeho práva, ochrana vlastníckeho práva

Príklad č. 1

Nákup potravín v hypermarkete – kúpna zmluva; prevod; derivatívny spôsob nadobudnutia

Narodenie teliatka – prírastok; x; originálny spôsob nadobudnutia

Dedenie – závet/zákon; prechod; derivatívny spôsob nadobudnutia

Potvrdenie súdu o nadobudnutí dedičstva – rozhodnutie súdu; prechod; derivatívny spôsob nadobudnutia

Prikázanie veci do vlastníctva jednému z podielových spoluvlastníkov pri rozdelení a vyporiadaní

podielového spoluvlastníctva podľa § 142 ods.1 OZ – rozhodnutie súdu; prechod; derivatívny spôsob nadobudnutia

Prikázanie veci do vlastníctva jednému z bezpodielových spoluvlastníkov pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva podľa § 150 OZ - rozhodnutie súdu; prechod; derivatívny spôsob nadobudnutia

Krádež veci – nemôže nadobudnúť VP ako neoprávnený držiteľ

Lov rýb na rieke Morava – povolenie; x; originálny spôsob nadobudnutia

Vydržanie hnuteľnej veci – oprávnená držba; prechod; originálny spôsob nadobudnutia

Vyvlastnenie nehnuteľnosti – rozhodnutie štátneho orgánu; prechod; derivatívny spôsob

Nález peňaženky a privlastnenie si jej obsahu (peňaží) – nemôže nadobudnúť VP ako neoprávnený Držiteľ

Nález peňaženky a jej odovzdanie príslušnému orgánu – zákon (štát nadobúda VP po uplynutí určitej lehoty), prechod, derivatívny spôsob nadobudnutia

Prepadnutie veci ako sankcia podľa zákona o priestupkoch – rozhodnutie štátneho orgánu; prechod; derivatívny spôsob nadobudnutia

Prepadnutie veci ako sankcia podľa TP – rozhodnutie štátneho orgánu; prechod; derivatívny spôsob nadobudnutia

Ušitie odevu z látky patriacej inej osobe – vytvorenie veci; x; originálny spôsob nadobudnutia

Povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností – rozhodnutie štátneho orgánu; prechod; derivatívny spôsob nadobudnutia

Príklad č. 2

Podľa Feketeho Veľkého komentára možno zastávať názor, že z platnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti vznikajú pre jej účastníkov obliagačnoprávne účinky, t.j.

- obsah zmluvy sa stáva pre účastníkov zmluvy rovnako a bezpodmienečne záväzným (účinnosť zmluvy).
- účinnosť zmluvy nastáva teda súčasne so vznikom platnej zmluvy.
- nie je správny názor, že zmluva o prevode nehnuteľnej veci sa stane účinnou kladným

Príklad č. 3

Byt - súpisné číslo bytového domu a parcelné číslo pozemku, kde je bytový dom postavený, číslo vchodu, číslo poschodia, číslo bytu, označenie spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu, na pozemku, a na príslušenstve pozemku

Pozemok - a) parcelné číslo pozemku evidovaného v súbore popisných informácií, b) označenie registra „C“ alebo registra „E“ k pozemku, c) druhu pozemku a jeho výmery, d) označenie katastrálneho územia, príp. aj list vlastníctva na ktorom je pozemok evidovaný

Stavba - a) druh stavby, b) súpisné číslo stavby a c) parcelného čísla pozemku, na ktorom je stavba postavená, príp. aj list vlastníctva na ktorom je stavba evidovaná

Podotázka – nestačí, spoločné časti a zariadenia domu sa považujú za príslušenstvo bytu. Keďže príslušenstvo je samostatnou vecou v právnom zmysle, musí byť predmetom sudzovacej zmluvy.

Príklad č. 4

a) zaplatenie kúpnej ceny nie je relevantné pre nadobudnutie vlastníckeho práva.

Výnimka: ak vlastníctvo k predanej veci má prejsť na kupujúceho až po zaplatení ceny, musí sa táto výhrada dohodnúť písomne (§ 601 ods. 1)

b) môžu odstúpiť od zmluvy;

Odstúpenie od zmluvy je jednostranný právny úkon a zároveň podklad na zmenu zápisu do katastra záznamom (NS SR judikát)

Príklad č. 5

a) k pozemku- pretože podľa § 133 ods.2 OZ sa vlastnícke právo k nehnuteľnosti nadobúda vkladom do katastra nehnuteľností, pán Ján nenadobudol vlastnícke právo k pozemku, a preto sú Emilove dcéry oprávnenými dedičkami pozemku a môžu žiadať od pána Jána, aby sa z pozemku vystáhoval. Pán Ján daný pozemok nemohol nadobudnúť vydržaním, pretože nesplnil základný predpoklad na vydržanie, ktorým je dobromyseľnosť (§130)

b) k drevenej kôlni na náradie- keďže v slovenskom právnom poriadku sa pozemok a stavba na ňom stojaca považujú za dve samostatné veci, sme toho názoru, že vlastníctvo ku kôlni pán Ján nenadobudol, pretože v darovacej zmluve sa kôľňa nespomínala. (§120 ods.2)

c) k veciam nachádzajúcim sa v kôlni- keďže náradie nebolo predmetom darovania, platí vyššie uvedené tvrdenie, že vlastníčkami sa stávajú dcéry.

Podľa §135a „Vlastníkovi veci patria aj prírastky veci, aj keď boli oddelené od hlavnej veci.“ Prírastkom je všetko, čo vzíde z vlastníckej hlavnej veci. Prírastky až do oddelenia sledujú osud hlavnej veci a všetky práva, ktoré sa týkajú hlavnej veci, sa týkajú aj prírastkov. Medzi prípady spojenia veci patrí aj spojenie hnuťnej veci a nehnuteľnej veci (napr. pozemok a strom, ktorý na ňom vyrástol). Preto sme toho názoru, že okrasné dreviny tiež sú vlastníctva dcér. Prírastky až do oddelenia od hlavnej veci sa považujú za jej súčasť (§ 120 OZ).

Príklad č. 6

Zákon určuje predpoklady vydržania, ktoré musia byť splnené po celú vydržaciu dobu. Podľa ustanovenia § 134 ods. 1 OZ je jedným z predpokladov na vydržanie dobrá viera držiteľa (dobromyseľnosť). Je však nevyhnutné, aby dobromyseľnosť držiteľa trvala po celú zákonom predpísanú dobu potrebnú na vydržanie, v tomto prípade 3 roky. Pri hodnotení dobrej viery je vždy treba brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej opatrnosti, ktorú možno s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal, resp. nemohol mať, počas celej vydržacej doby dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí. Ak v priebehu tejto doby držiteľ dobrú vieru stratí (napr. tým, že zistí, že mu podľa všetkého vec právom nepatrí), dôjde k prerušeniu vydržacej doby (*praescriptio rumpitur*). Súkromné právo tu vychádza zo

zásady, že ak sa držiteľ v priebehu vydržacej doby stane zlomyseľným držiteľom, stráca všetky výhody oprávnenej držby (*mala fides superviens nocet*). To má za následok, že držiteľ vec nemôže potom nadobudnúť do vlastníctva vydržaním.
Podľa všetkého by pán Ján uvedený spor nevyhral.

Príklad č. 7

- a) ide o vec skrytú §135 (1)
- b) kto nájde vec, je povinný ju vydať vlastníkom §135 (1). Majstri vec boli povinní odovzdať príslušnému štátnemu orgánu. Ak sa do roka neprihlási vlastník, **vec prípadne štátu.**
- c) §135 (2) na náležité by mali mať právo majstri, keďže vec našli.
- d) náležité tvorí desať percent ceny nálezu. §135 (2)
- e) nie, nemohol, pretože podľa § 134 (1) sa oprávnený držiteľ stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, teda ak ide o hnutelnú vec... lenže v našom prípade vlastník domu nevedel o tejto skrytej veci, a teda nebol držiteľom veci (neboli splnené náležitosti vydržania), vec fyzicky nedržal a ani o nej nevedel (chýbal corpus aj animus)
- f) v tejto otázke, sa akoby len pýta na názor, tak asi nie je veľmi relevantná...

Príklad č. 8

- a) § 135 (a)
- b) vlastníkom prístavby sú Vladovi rodičia, podľa § 135 (a)... stavba sa nedá rozdeliť horizontálne, len vertikálne, tak preto.
- c) v prípade potreby, by sa mohli domáhať bezdôvodného obohatenia, keďže oni vrch stavby postavili

Príklad č. 9

- a) § 135 písm. b
- b) akademický sochár- konal
- c) miestny podnikateľ
- d) áno, ešte by to nebolo hotové dielo-podiel na ňom by nebo, väčší ako na dreve, čiže by mal právo na vydanie veci miestny podnikateľ a taktiež by bol vlastníkom

Príklad č. 10

- a) nie nemá § 135 písm. c
- b) môže podať žalobu na súd, aby bola stavba odstánená na náklady zriaďovateľa stavby, príp. žiadať za náhradu do vlastníctva vlastníkovi pozemku (JOŽO) alebo sa môže zriadiť vecné bremeno za náhradu
- c) - odstániť stavbu na náklady zriaďovateľa stavby
 - ak by odstránenie stavby nebolo účelné, tak náhrada do vlastníctva vlastníkovi pozemku, ak s tým vlastníkom pozemku súhlasí
 - zriadenie vecného bremena za náhradu (napr. právo prechodu)
- d) nie nepremlčí sa- vlastnícke práva sa nepremlčujú- § 100 ods. 2
- e) podľa zásady povrch (vrch) ustupuje spodku by sa nemohol vlastník pozemku domáhať svojho práva na súde

podotázky:

- nie nemá
- áno má

Téma č. 9: Spoluvlastníctvo

Príklad č. 1

Anna Svobodová v podiele $\frac{3}{4}$, Peter Plačko v podiele $\frac{1}{8}$, Katarína Plačková v podiele $\frac{1}{8}$, sú spoluvlastníkmi pozemku – záhrady v kaz. území Vrakuňa, ako aj stavby menšej záhradnej chatky postavenej na pozemku.

- a) Anna Svobodová, ako väčšinová spoluvlastníčka, navrhuje v celej záhrade zasiat obilniny a úrodu predávať. Ostatní spoluvlastníci nesúhlasia.
- Možno považovať rozhodovanie o tejto otázke za hospodárenie so spoločnou vecou?
 - Môžu sa ostatní spoluvlastníci – Peter a Katarína, domáhať na súde ochrany proti rozhodnutiu prijatému väčšinou?
 - Je Anna, ako väčšinová spoluvlastníčka, oprávnená rozhodnúť sama, bez toho, aby poskytla menšinovým spoluvlastníkom možnosť vyjadriť sa?
- b) Anna Svobodová, ako väčšinová spoluvlastníčka, navrhuje záhradku aj chatku prenajať vlastníčkovi susednej záhradky, nakoľko nikto zo spoluvlastníkov nemá čas na záhradu chodiť a tá preto chátra. Peter a Katarína Plačkoví síce súhlasia s prenájmom, ale za niekoľkonásobne vyššiu cenu, ako ponúka vlastník susediacej záhrady.
- Možno považovať rozhodovanie o tejto otázke za hospodárenie so spoločnou vecou?
 - Môžu sa ostatní spoluvlastníci – Peter a Katarína, domáhať na súde ochrany proti rozhodnutiu prijatému väčšinou?
- c) Peter Plačko navrhne, aby sa vykonala oprava strechy, ktorá zateká. Anna Svobodová súhlasí, Katarína Plačková nie.
- Možno považovať rozhodovanie o tejto otázke za hospodárenie so spoločnou vecou?
 - Môže sa Katarína domáhať na súde ochrany proti rozhodnutiu prijatému väčšinou?
 - Kto je povinný zaplatiť náklady za opravu? Len Anna a Peter, ktorí väčšinou hlasov prijali rozhodnutie o oprave strechy, alebo aj Katarína, hoci hlasovala proti?
- d) Anna Svobodová sa po komunikačných problémoch s ostatnými spoluvlastníkmi – Petrom a Katarínou Plačkovými, rozhodne, že záhradku aj chatku treba v celosti predať.
- Možno považovať rozhodovanie o tejto otázke za hospodárenie so spoločnou vecou?
 - Môže o tejto otázke rozhodnúť Anna Svobodová, ako väčšinový spoluvlastník, bez súhlasu ostatných?
 - Aké právne následky spôsobí uzatvorenie kúpnej zmluvy na prevod celej nehnuteľnosti medzi Annou a kupujúcim?
- e) Anna Svobodová, po zistení, že Peter Plačko ani Katarína Plačková nemajú záujem záhradku s chatkou predať, dospeje k záveru, že predá záujemcovi iba svoj väčšinový spoluvlastnícky podiel v celosti.
- Aké má Anna povinnosti voči ostatným spoluvlastníkom, ak chce predať podiel vlastníčkovi susediaceho pozemku, ktorý s ňou nie je vo vzťahu blízkej osoby?
 - Aké má Anna povinnosti voči ostatným spoluvlastníkom, ak chce predať podiel svojej dcére a manželovi?
 - Vypracujte právne relevantný prejav vôle Anny Svobodovej adresovaný ostatným spoluvlastníkom v zmysle §140 OZ.
- f) Pôvodný záujemca o kúpu spoluvlastníckeho podielu od kúpy odskočil, keď zistil, že Anna nie je výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti. Anna preto

dospeje k záveru, že jediným riešením jej situácie, je zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva.

- Môže Anna ako väčšinová spoluvlastníčka, rozhodnúť o zrušení podielového spoluvlastníctva sama, bez súhlasu Petra a Kataríny? Môžeme považovať rozhodovanie o tejto otázke za hospodárenie so spoločnou vecou?
- Ak dospejete k záveru, že o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva musia rozhodnúť všetci spoluvlastníci, aké možnosti má Anna, ak Peter a Katarína nesúhlasia so zrušením spoluvlastníctva dohodou?
- Aký alternatívy má súd pri rozhodovaní o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva?

g) že podielové spoluvlastníctvo zrušia a vyporiadajú si podielové spoluvlastníctvo reálnym rozdelením nehnuteľností. Nehnuteľnosti si rozdelia tak, Anna bude výlučnou vlastníčkou stavby chatky, časti pozemku, ktorý je zastavaný chatkou, a časti pozemku, od chatky pozdĺžne za hranicu pozemku, hodnota čoho približne zodpovedá veľkosti jej vlastníckeho podielu. Katarína bude výlučnou vlastníčkou časti pozemku od spodnej hranice pozemku až do jeho stredu a od stredu do vrchnej hranice pozemku bude vlastníkom Peter.

- Aké podklady sú potrebné pre uzatvorenie takejto dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva a jej následný zápis do katastra nehnuteľností? (prílohy č. 1 a 2 k tejto téme)

Vypracujte dohodu o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, spolu návrhom na zápis do katastra.

a) - zákon bližšie neurčuje čo možno považovať za hospodárenie so spoločnou vecou avšak pôjde napríklad o spôsob užívania, nájom spoločnej veci atď., rozhodovanie o tejto otázke teda JE hospodárenie so spoločnou vecou.

- Podľa § 139 ods.3: „Ak ide o dôležitú zmenu spoločnej veci, môžu prehlasovaní spoluvlastníci žiadať, aby o zmene rozhodol súd.“ Posúdenie či ide o dôležitú zmenu závisí od konkrétneho prípadu. V tomto prípade sa jedná o zmenu zo záhrady na ornú pôdu a vysadenie obilnín na celom pozemku, takýto zásah môžeme považovať za zásadnú zmenu, a teda menšinoví spoluvlastníci sa môžu domáhať ochrany na súde.

- Z dikcie § 139 ods. 2 „O hospodárení rozhodujú spoluvlastníci...“ vyplýva, že na rozhodovacom procese sa zúčastňujú všetci spoluvlastníci, pokiaľ sú ale prehlasovaní musia sa podriať výsledku väčšiny. Väčšinový spoluvlastník teda nemôže rozhodnúť sám.

b) - zákon bližšie neurčuje čo možno považovať za hospodárenie so spoločnou vecou avšak pôjde napríklad o spôsob užívania, nájom spoločnej veci atď., rozhodovanie o tejto otázke teda JE hospodárenie so spoločnou vecou.

- Spoluvlastníci sa môžu domáhať ochrany na súde pokiaľ sa jedná podľa § 139 ods.3 o dôležitú zmenu spoločnej veci. Prenájom spoločnej veci možno považovať za dôležitú zmenu charakteru užívania veci, avšak spoluvlastníci so samotným prenájomom súhlasili, nesúhlasia iba s cenou prenájomu. Samotná cena prenájomu nie je dôležitá zmena spoločnej veci, a teda sa musia riadiť rozhodnutím väčšinového spoluvlastníka a nemajú nárok domáhať sa ochrany súdom.

c) - zákon bližšie neurčuje čo možno považovať za hospodárenie so spoločnou vecou avšak pôjde napríklad o investície väčšieho rozsahu do spoločnej veci atď., rozhodovanie

o tejto otázke teda JE hospodárenie so spoločnou vecou.

- Spoluvlastníci sa môžu domáhať ochrany na súde pokiaľ sa jedná podľa § 139 ods.3 o dôležitú zmenu spoločnej veci. Je to taká zmena, ktorá sa dotýka samotnej podstaty veci. Oprava strechy je údržbou spoločnej veci a nemení jej podstatu. Spoluvlastníčka sa teda musí riadiť rozhodnutím väčšinových spoluvlastníkov a nemá nárok domáhať sa ochrany súdom.

- Podľa §139 „ Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločnej veci sú oprávnení a povinní všetci spoluvlastníci spoločne a nerozdielne.“ Náklady za opravu budú teda hradené spoločne všetkými spoluvlastníkmi, vo výške zodpovedajúcej pomeru ku veľkosti ich podielu.

d) – Otázku predaja spoločnej veci nemožno považovať za hospodárenie so spoločnou vecou. O hospodárení so spoločnou vecou rozhodujú spoluvlastníci spoločne podľa § 139, avšak oprávnenie disponovať so svojím spoluvlastníckym podielom patrí každému spoluvlastníkovi.

- Väčšinový spoluvlastník nemôže previesť viac práv ako má sám, nakoľko on nedisponuje s vlastníkmi podielmi ostatných spoluvlastníkov na základe zásady: *Nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet.*

- Uzatvorenie takejto kúpnej zmluvy nebude mať za následok absolútnu neplatnosť zmluvy ako celku, ale bude absolútne neplatná v časti prevodu podielov menšinových spoluvlastníkov. Podiel väčšinovej spoločničky prejde na kupujúceho, avšak zmluva bude taktiež relatívne neplatná i v tejto časti, nakoľko ostatní spoluvlastníci naň majú predkupné právo, teda tento podiel väčšinovej spoluvlastničky bude patriť kupujúcemu až po uplynutí 3 ročnej premlčacej doby, za predpokladu, že ostatní spoluvlastníci sa nebudú dovolávať svojho práva prostredníctvom súdu.

e) - Na základe ustanovenia § 140 „Ak sa spoluvlastnícky podiel prevádza, majú spoluvlastníci predkupné právo.“ väčšinová spoluvlastníčka má teda povinnosť, pred tým, než ponúkne svoj podiel susedovi, ho ponúknuť za rovnakých podmienok ostatným spoluvlastníkom.

- Na základe ustanovenia § 140 pokiaľ prevádza podiel na blízku osobu, ktorou na základe § 116 a 117 OZ je i dcéra, nemusí vlastník podielu ponúknuť tento podiel ostatným spoluvlastníkom.

f) – Na základe § 141: „Spoluvlastníci sa môžu dohodnúť o zrušení spoluvlastníctva a o vzájomnom vysporiadaní“ Dohoda o zrušení a vysporiadaní spoluvlastníctva musí teda vzniknúť iba konsenzom všetkých spoluvlastníkov a žiadny ani väčšinový o tom nemôže rozhodnúť. Rozhodovanie o tejto otázke nie je hospodárením so spoločnou vecou.

- V takejto situácii môže spoluvlastník požiadať o rozhodnutie súd na základe § 142: „Ak nedôjde k dohode, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vysporiadanie na návrh niektorého spoluvlastníka súd. Prihliadne pritom na veľkosť podielov a na účelné využitie veci.“

- 1. na prvom mieste prichádza do úvahy rozdelenie spoločnej veci medzi spoluvlastníkov podľa výšky podielov – predovšetkým pri nezastavaných pozemkoch.

2. Ak nie je možné rozdelenie vecí prikáže súd za primeranú náhradu veci jednému alebo viacerým spoluvlastníkom.

3. Ak vec ani jeden zo spoluvlastníkov nechce, súd nariadi jej predaj a výtazok rozdelí podľa podielov.

g) - § 141

(1) Spoluvlastníci sa môžu dohodnúť o zrušení spoluvlastníctva a o vzájomnom vypořádaní; ak je predmetom spoluvlastníctva nehnuteľnosť, dohoda musí byť písomná.

(2) Každý zo spoluvlastníkov je povinný vydať ostatným na požiadanie písomné potvrdenie o tom, ako sa vypořádali, ak nemala už dohoda o zrušení spoluvlastníctva a o vzájomnom vypořádaní písomnú formu.

- Dohoda v tomto prípade teda musí byť písomná, takýto prevod musí spĺňať náležitosti § 133 ods. 2, podľa ktorého sa vlastníctvo nadobúda až vkladom do katastra nehnuteľností.

Príklad č. 2.

V Konaní o vypořádanie BSM navrhovateľka uviedla, že predmetom BSM je aj motorka Honda 600, ktorú si mal odporca kúpiť počas trvania manželstva za sumu 250 000 SK.

- a) **Odporca tvrdí, že motorka nepatrí do BSM, lebo sumu 230 000 SK, teda prevažnú časť kúpnej ceny, zaplatil zo svojich úspor, ktoré si našetril pred uzavretím manželstva a až zvyšok kúpnej ceny – suma 20 000 SK pochádza z jeho „vlastných“ príjmov, nadobudnutých počas trvania manželstva.**
- b) **Odporca tvrdí, že motorka nepatrí do BSM, lebo počas trvania manželstva predal osobné motorové vozidlo, ktoré bolo v jeho výlučnom vlastníctve a za utrženú cenu z predaja tohto auta si kúpil predmetnú motorku.**
- c) **Odporca tvrdí, že motorka nepatrí do BSM, lebo mu celú kúpnu cenu na ňu požičal jeho brat, pričom pôžičku ešte nevrátil.**
Vyjadrite sa k argumentom.

A) Motorka je predmetom BSM, nakoľko bola získaná sčasti z prostriedkov BSM (20.000,- Sk; t. j. z príjmu manžela, ktorý patrí do BSM).

Ad. 1) §143 OZ: V bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnomu nástupcovi pôvodného vlastníka.

Ad. 2) strana 516 Občianske právo hmotné (Lazar a kol., 2014): Ak sa však na získanie novej veci použijú čo aj len sčasti prostriedky z BSM, celá vec bude patriť do BSM (R42/1972)

B) Motorka taktiež patrí do BSM. Strana 516 OP hmotné: Pokiaľ ide o výnosy, úžitky a prírastky vecí, ktoré sú vo výlučnom vlastníctve jedného z manželov (v tomto prípade auto), tieto patria do BSM manželov, bez ohľadu na to, či vec sama je vo výlučnom vlastníctve jedného z manželov, alebo v BSM (Predajom auta sa výnosy z neho stali predmetom BSM – zakúpená motorka bola hrazená z týchto prostriedkov).

C) Motorka je predmetom BSM. Znova §143, pôžička ako zdroj financií, ktorou jeden z manželov nadobudne určitú vec nevylučuje danú vec z BSM. Strana 515 OP hmotné: 3 hľadiská určenia rozsahu BSM: a) čas, kedy bola vec nadobudnutá (bola nadobudnutá počas manželstva), b) spôsob nadobudnutia (nejedná sa o darovanie, dedičstvo, vec vydanú v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov), c) účel, na ktorú vec slúži (motorka nebola na osobnú potrebu, alebo podnikanie).

Príklad č. 3

Pavol K. je taxikár. S manželkou si za spoločné našetrené peniaze kúpili osobný automobil. Manželka na ňom ráno odvezie deti do školy, vybavuje nákupy a poobede až do neskorého večera na tomto aute vykonáva Pavol K. svoju podnikateľskú činnosť taxikára. Patrí auto do BSM alebo patrí iba manželovi? Odôvodnite.

Auto patrí do BSM. Manželia ho nadobudli počas manželstva, spoločnými prostriedkami a auto slúži na osobnú potrebu (manželka vozí deti do školy, vybavuje nákupy) a taktiež na podnikanie (manžel ho využíva ako taxikár) – vyššie spomínané 3 hľadiská. Vzhľadom na to, že auto bolo využívané oboma manželmi a nie výhradne na podnikanie, alebo os. potrebu, je súčasťou BSM (s. 518 OP hmotné).

Príklad č. 4

Počas trvania manželstva uzavrel manžel leasingovú zmluvu na osobné motorové vozidlo Mercedes Benz CLS, ktorého kúpna cena bola 120 000 eur. Pri uzatvorení leasingovej zmluvy zložil manžel prvú zvýšenú splátku, tzv. akontáciu vo výške 25 000 eur. v leasingovej zmluve sa zaviazal, že počas 36 mesiacov bude platiť mesačné leasingové splátky vo výške 3000 eur a po uplynutí 36 mesiacov mu vznikne právo motorové vozidlo odkúpiť za cenu 50 eur. Po uplynutí 24 mesiacov po uzatvorení tejto zmluvy sa však manželia rozviedli. Ako sa vyporiadajú vzťahy manželov k tomuto vozidlu? Berte do úvahy skutočnosť, že vozidlo je vo vlastníctve prenajímateľa – leasingovej spoločnosti, avšak leasingové splátky boli hradené z prostriedkov patriacich do BSM, ako aj skutočnosť, že po uplynutí 2 mesiacov má už vozidlo menšiu hodnotu, ako bola jeho hodnota pri uzatvorení leasingovej zmluvy.

V takomto prípade, keď vozidlo je majetkom lízingovej spoločnosti, bude patriť užívacie právo k nemu jednému z manželov, ktorý bude zároveň pokračovať v splácaní tohto vozidla, na základe dohody, prípadne určenia súdom s tým, že tento manžel nahradí druhému z manželov pomerne prostriedky, ktoré už boli vynaložené z BSM.

Príklad č. 5

Manžel po úspešne zrealizovanom obchode, na ktorom zarobil veľkú sumu peňazí, kúpil manželke diamantový náhrdelník v hodnote 8000 eur. Neskôr sa ale manželia rozviedli a manželka pri vyporiadaní BSM trvala na tom, že náhrdelník je v jej výlučnom vlastníctve, lebo ho získala darom. Súhlasíte s jej názorom?

Náhrdelník patrí do BSM, nie je výlučným majetkom manželky. Prípád darovania medzi manželmi z prostriedkov BSM (v tomto prípade výnos vo výške 8.000,- Eur z úspešného obchodu) nie je prípustný, vzhľadom na povahu inštitútu BSM. Darovanie medzi manželmi je možné len zo samostatného majetku jedného z manželov (s. 517 OP hmotné, R42/1972).

Príklad č. 6

Čo by ste poradili pri vyporiadaní BSM manželke, ak by sa zistilo, že rovnaký náhrdelník kúpil manžel aj milenke, z prostriedkov patriacich do BSM. Tá sa však náhrdelníka nemieni vzdať. Bude tento patriť do BSM?

Na základe ustanovenia § 145(1): „Bežné veci týkajúce sa spoločných vecí môže vybavovať každý z manželov. V ostatných veciach je potrebný súhlas oboch manželov; inak je právny úkon neplatný.“ Náhrdelník, ktorý manžel previedol darovacou zmluvou na milenkú a bol zaplatený z prostriedkov patriacich do BSM sa nedá považovať za bežnú vec každodennej potreby a teda takýto prevod je neplatný. Náhrdelník teda patrí do BSM. Manželka môže požadovať vrátenie náhrdelníku, prípadne pomerné odškodnenie.

Príklad č. 7

Manžel bez vedomia manželky, uzatvoril s tretou osobou kúpnu zmluvu na kúpu záhradnej chalúčky vo Veľkom Slavkove. Manželka ihneď po tom, čo sa o kúpe dozvedela, vyslovila svoj nesúhlas s kúpou, argumentovala ust. 145 ods. 1 OZ. Vyjadrite sa k tomu.

- § 145 ods. 1 OZ hovorí, že : *Bežné veci týkajúce sa spoločných vecí môže vybavovať každý s manželov. V ostatných veciach je potrebný súhlas oboch manželov; inak je právny úkon neplatný.*
- Otázka je či ide o bežnú vec a či ide o vec týkajúcu sa spoločných vecí. Teda či manžel použil finančné prostriedky nadobudnuté počas BSM, alebo z majetku, ktorý mi prináležal ešte pred uzavretím BSM.
- Pokiaľ áno, manželka môže napadnúť *relatívnu neplatnosť právneho úkonu*. Kúpa nehnuteľnosti nepredstavuje bežnú vec.
- § 40 a hovorí, že : *Ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení § 49a, 10, 145 ods. 1, § 479, 589 a 701 ods. 1, považuje sa právny úkon sa platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá.*
- Manželka sa môže dovolať relatívnej neplatnosti do 3 rokov. Nie len vysloviť nezáujem, ale dovolať sa neplatnosti, kvôli absencii súhlasu. Pokiaľ sa nedovolá, právny úkon je platný a vyvoláva právne účinky.

Príklad č. 8

Manželka zdedila hospodársky statok pozostávajúci z nehnuteľností- šopy, koniarne, stajne, z pasienkov a zo stáda dobytku. Keďže bol však hospodársky statok v zúboženom stave a nebol schopný pokryť svojimi ziskami náklady na prevádzku, musela manželka uhrádzať všetky opravy a údržbu z príjmov zo zamestnania. –nie som si istá riešením

a.) Pokiaľ manželka z rodinného rozpočtu čerpala len menšie sumy, manžel súhlasil. Akonáhle však došlo k potrebe komplexnej prerábky vyžadujúcej si niekoľkoročné úspory manželov, manžel s použitím týchto prostriedkov nesúhlasil. Poradte manželovi, či je jeho nesúhlas právne relevantný, príp. vypracujte list adresovaný manželke v mene manžela, v ktorom ju upozorníte na právne následky jej konania.

b.) Môže manžel počas trvania manželstva požadovať, aby manželka vrátila do rodinného rozpočtu všetko to, čo z neho použila na svoj statok ?

c.) Manželka pre nedostatok finančných prostriedkov nemohla zaplatiť majstrom za práce vykonané na statku. Tí sa jej vyhrážajú žalobou na súde. Manžel sa obáva, že exekútor „siahne“ aj na ich spoločný byt a prídu tak o bývanie. Vyvráťte alebo potvrdte manželove obavy.

- Nehnuteľnosť manželka nadobudla dedením a podľa § 143: V bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnomu nástupcovi pôvodného vlastníka.
- Takáto nehnuteľnosť patrí teda manželke do výlučného vlastníctva.
- OZ v ustanovení § 147 ods.1 osobitne rieši otázku samostatného dlhu niektorého z manželov, ktorý vznikol za trvania manželstva: 1) Pohľadávka veriteľa len jedného z manželov, ktorá vznikla za trvania manželstva, môže byť pri výkone rozhodnutia

uspokojená i z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov,
(2) To neplatí, ak ide o pohľadávku veriteľa jedného z manželov, ktorí sa dohodli podľa ustanovení § 143a, pokiaľ táto pohľadávka vznikla pri používaní majetku, ktorý nepatrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

- V prípadnom vysporiadaní BSM by manžel mohol žiadať od manželky náhradu takto výdavkov
- Aj keď manželka uhrádzala údržby a opravy z vlastných príjmov, aj tieto príjmy patria do BSM.
- Manžel by mohol napadnúť neplatnosť právneho úkonu, na základe ktorého manželka aj napriek nesúhlasu manžela hradila náklady spojené s udržiavaním stavby, ktorá bola v jej výlučnom vlastníctve na základe dedenia .
- Pohľadávka veriteľa len jedného z manželov (ktorá vznikla za trvania manželstva) sa najskôr uspokojuje z jeho individuálneho majetku. Len ak tento individuálny majetok jedného z manželov na uspokojenie pohľadávky nestačí, pri výkone rozhodnutia (exekúcií) možno pohľadávku uspokojiť aj z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva. Možno povedať, že tento majetok vlastne tvorí akúsi majetkovú zábezpeku. Tento manžel je však povinný aj keď nejde o jeho osobný záväzok) strpieť, aby veriteľova pohľadávka bola pri výkone rozhodnutia (exekúcií) uspokojená aj z majetku, ktorí patrí do bezpodielového spoluvlastníctva oboch manželov.
- V prípade, keď nariadeným výkonom rozhodnutia alebo nariadenou exekúciou majú byť postihnuté veci, ktoré tvoria predmet bezpodielového spoluvlastníctva, manžel dlžníka sa stáva účastníkom konania (§ 255 ods. 2 OSP).
- Exekúciu zrážkami zo mzdy pre pohľadávku veriteľa jedného z manželov možno viesť len zrážkami zo mzdy tohto manžela, lebo mzda sa stáva predmetom bezpodielového spoluvlastníctva až jej vyplatením, a nie už vznikom nároku na ňu (§ 89 až 92 EP). Exekúciu takejto pohľadávky preto nemožno viesť zrážkami zo mzdy druhého manžela. Potvrdzuje to aj súdna prax: pri výkone rozhodnutia zrážkami zo mzdy neprichádza do úvahy ustanovenie § 147 OZ (teraz § 147 ods. 1), *pretože mzda patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov až po jej vyplatení a prijatí*. (R 42/1972) Pre peňažnú pohľadávku voči povinnému nemožno nariadiť výkon rozhodnutia zrážkami zo mzdy jeho manželky. Právo na vyplatenie mzdy nie je "vecou", a teda nemôže tvoriť časť bezpodielového spoluvlastníctva manželov. (R 8/1966)

Príklad č. 9

Slávka R. si dňa 8.4.2009 podala tiket na športke a na svoje prekvapenie v losovaní dňa 12.4.2009 vyhrala sumu 33 300 eur. Dňa 1.5.2009 sa vydala za svojho dlhoročného priateľa Petra T. Výhra jej bola vyplatená dňa 12.5.2009 v plnej výške. Peter T.- teraz už manžel, si hneď začal robiť plány, ako naložiť s peniazmi a navrhol Slávke, aby si za to kúpili auto. Slávka nesúhlasila, mala za to, že výhra patrí iba jej, veď si tiket kúpila z vlastných peňazí a aj zlosovanie bolo ešte pred svadbou. Má Slávka R. pravdu? Ako sa mohla Slávka R. vyhnúť dohadovaniu s Petrom T. ešte pred svadbou?

- § 143: V bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnomu nástupcovi pôvodného vlastníka.
- Medzi príjmy, ktoré zaradujeme do bezpodielového spoluvlastníctva manželov možno

zaradiť aj výhry zo športky, pokiaľ sa realizovali za trvania manželstva. Nie je rozhodujúci čas zakúpenia žrebu, ale čas výhry (R 42/1972)- str. 514 OPH

- pozri zákon č. 171/2005 Z. z. o hazardných hrách a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- To znamená, že aj keď si Slávka kúpila žreb pred trvaním manželstva, realizovanie výhry, teda jej vyplatenie jej vyplatenie prebehlo až za trvania manželstva.
- Predmetom úvah však môže byť, či by bolo možné pod realizovanie výhry podradiť už losovanie, ktoré prebehlo pred uzavretím manželstva.
- Pri všetkých príjmoch manželov, ale aj iných majetkových plneniach platí zásada, že sa stanú predmetom bezpodielového spoluvlastníctva, okamihom ich vyplatenia manželovi.
- Slávke R. bola výhra vyplatená za trvania manželstva, teda okamih prevzatia patrí do BSM.
- Dohadovaniu sa mohla Slávka vyhnúť možno tak, že by trvala na vyplatení výšky výhry pred uzavretím manželstva pokiaľ by to bolo možné. Predmanželskú zmluvu naše právo neupravuje.
-

Príklad č. 10

Daniel Druhový vyhlásil ako ručiteľ veriteľovi Prvá kreditná a.s., v zmysle ustanovenia § 546 OZ, že uspokojí pohľadávku veriteľa v plnom rozsahu, ak ju neuspokojí dlžník-jeho brat Roman Druhový. Manželka Daniela Druhového, Jana, o ručiteľskom vyhlásení svojho manžela nemala tušenie. Vypracujte právnu analýzu prípadu. Objasnite, či je ručiteľské vyhlásenie Daniela Druhového platné aj bez súhlasu manželky a či môže mať platová nedisciplinovanosť švagra Romana Druhového negatívne dôsledky na majetok v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov Daniela a Jany, príp. na výlučný majetok Jany Druhovej. –nie som si istá

- § 546 OZ: „Dohodou účastníkov možno zabezpečiť pohľadávku ručením. Ručenie vzniká písomným vyhlásením, ktorým ručiteľ berie na seba voči veriteľovi povinnosť, že pohľadávku uspokojí, ak ju neuspokojí dlžník.“
- Na výlučný majetok Jany Druhovej nemožno siahť, ona sa nezaviazala a jej majetok tým nemôže byť napadnutý.
- OZ v ustanovení § 147 ods.: 1) Pohľadávka veriteľa len jedného z manželov, ktorá vznikla za trvania manželstva, môže byť pri výkone rozhodnutia uspokojená i z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov.
- Manželka môže napadnúť relatívnu neplatnosť právneho úkonu, pre absenciu jej súhlasu, pretože pravdepodobne nejde o bežnú vec, a tým pádom napadnúť neplatnosť ručiteľského vyhlásenia

Príklad č. 11

Manžel počas podnikania narobil veľké dlhy. Zlá finančná situácia a stres v práci sa pričínili aj o rozvod manželstva. Po rozvode uzatvorili s manželkou dohodu o vysporiadaní BSM, v zmysle ktorej si všetok majetok, a nie nemalej hodnoty, ponechala manželka. V manželovom spoluvlastníctve nič nezostalo, a teda nemá ani finančné možnosti na uspokojenie svojich veriteľov. Veritelia sa cítia podvedení.

Porad'te im, či majú nejaké možnosti riešenia. ????????

- Odporovateľný právny úkon ?
- § 42a ods. (2): Odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, a právnomu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 116 a 117) alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať.

•

Príklad č. 12

Čl. II ods. 4 dohody o vysporiadaní BSM: „Účastníci dohody sa dohodli, že záväzok zo zmluvy o hypotekárnom úvere č. [08694/2010](#), ktorú uzatvorili ako dlžníci dňa 01.04.2010 s veriteľom Tatra bankou, a.s. na sumu na sumu úveru 24 000 eur s príslušenstvom, preberá v plnom rozsahu manžel.

Ste právny zástupca banky, je vám predložená dohoda o vysporiadaní BSM dlžníkov s takým dojednaním, úver však nie je splácaný riadne a včas, banka preto v súlade so zmluvou o hypotekárnom úvere vyhlásila predčasnú splatnosť úveru. Vyzvite v mene veriteľa príslušného dlžníka na vrátenie celej dlžnej sumy úveru.

Príklad č. 13

Vypracujte návrh dohody o vysporiadaní BSM, podľa štruktúry dohody uvedenej ako príloha č. 5 k tejto téme. Rozsudok Okresného súdu Bratislava III. O rozvode manželstva účastníkov konania nadobudol právoplatnosť dňa 28.11.2010. Manželia počas manželstva nadobudli nehnuteľnosť - rodinný dom súp. Č. 864 v obci Bratislava, mestská časť Vrakuňa a pozemok registra C parc. 6597/1- zast. plochy a nádvorí o výmere 618 m², na ktorom je postavený predmetný rodinný dom, obe nehnuteľnosti sú vedené na LV č. 3247, pričom ich hodnota je asi 200 000 eur, ďalej kompletne zariadenie rodinného domu, osobné motorové vozidlo Dacia Duster, rok výroby 2010, EVČ BL- 300 BI v hodnote 16 000 eur, zariadenie kozmetického salónu, v ktorom prevádzkuje živnosť manželka, v hodnote ku dňu zániku manželstva asi 2500 eur, úspory na bankovom účte č. [598678632/5600](#), vedenom v Dexia banke, a.s. vo výške 9 683,78 eur. Počas manželstva taktiež uzavreli zmluvu o bezúročnej pôžičke s rodičmi manželky na sumu pôžičky 10 000 eur, ktorej splatnosť nastane 31.12.2010.

Téma č. 10: Vecné práva k cudzej veci

Príklad č. 1

Ľuboš už približne jeden rok spokojne prechádza na svoj pozemok cez susediaci pozemok, patriaci Barbore, ktorej sa toto správanie nepáči a nevidí preň žiaden dôvod. Ľuboš naopak tvrdí, že právo prechodu si dohodli ešte ich otcovia (tak mu to povedal ten jeho) a preto mu toto právo patrí. Barbora však bližším skúmaním zistila nasledovné: a) v liste vlastníctva právo prechodu zapísané nie je, b) dohoda o práve prechodu uzavretá naozaj bola ešte pred 9 rokmi, nachádzala sa založená medzi „papiermi po otcovi“, návrh na zápis práva do katastra nehnuteľností však podaný nebol.

- Je Ľuboš oprávnený prechádzať cez Barborin pozemok? Ak áno, na základe akého právneho dôvodu? Ak nie, aké sú predpoklady pre nadobudnutie tohto práva?

Ľuboš nie je oprávnený na prechod cez pozemok, pretože aj napriek tomu, že sa ich otcovia dohodli (a právo pôsobí in rem) a právo prešlo na Ľuboša, tak podľa §151 ods 1 OZ posledná veta hovorí: Na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecným bremenám je potrebný vklad do katastra nehnuteľností. Čiže, aby toto právo nadobudol bude k tomu treba právoplatné rozhodnutie o povolení vkladu vydaného príslušným okresným úradom (katas. odbor). Ďalšia možnosť pre nadobudnutie tohto práva by bolo vydržanie, avšak muselo by spĺňať podmienku nepretržité 10 rokov, byť dobromyseľný a vykonávať právo pre seba, ale keďže sa o tom dozvedel od Barbory po 9 rokoch, stráca tým dobromyseľnosť.

Príklad č. 2

Pán Milan sa ako vlastník nehnuteľnosti, ktorá bola nepriamo napojená na miestnu komunikáciu, dohodol so svojim susedom, pánom Jozefom, na práve prechodu cez jeho pozemok. Milan, ako motorista, mal vlastnú garáž, nachádzajúcu sa priamo pri miestnej komunikácii, onedlho po zriadení vecného bremena začal využívať „skratku“ cez Jozefov pozemok a auto parkoval priamo pri vlastnom rodinnom dome. Jozef s týmto konaním nesúhlasil a žiadal Milana, aby s ním skončil.

a) Je v práve prechodu imanentne obsiahnuté aj právo prejazdu?

Milan a Jozef sa dohodli na zriadení vecného bremena, ktoré spočívalo v práve prechodu a nie prejazdu jeho motorovým vozidlom.

b) Je uvedené konanie Milana dôvodom na zrušenie, resp. obmedzenie vecného bremena?

Áno, pretože výhoda oprávneného (Milana) prevažuje nad povinnosťou zaťaženého (Jozefa). Je to § 151p OZ. + je možné spomenúť aj §3 ods 1, ktorý požaduje, aby výkon práv a povinností bez právneho dôvodu nezasahoval do práv a oprávnených záujmov iných subjektov a nebol v rozpore s dobrými mravmi.

c) Bude sa Jozef brániť negatívnou žalobou alebo žalobou o zrušenie/obmedzenie vecného bremena?

Jozef sa môže brániť aj žalobou na zrušenie/obmedzenie vecného bremena, ale aj negatívnou žalobou ako ochrana proti zásahom, ktoré sú v rozpore s §127 ods 1 OZ, kde sa píše aj o neoprávnenom prejazde a táto žaloba zahŕňa oblasť vlastníckeho práva a susedských vzťahov.

Príklad č. 3

Milada, žijúca v obci Lehota, si zriadila vo vlastnom rodinnom dome malú prevádzku potravín. Nakoľko jej dom bol umiestnený tak, že jediná prístupová cesta viedla cez pozemok jej susedov, rodiny Pogáčovej, už dávnejšie sa obe strany dohodli na zriadení vecného bremena, spočívajúco v práve prechodu. Po otvorení prevádzky potravín však začali po tomto chodníku chodiť k pani Milade aj kúpychtiví Lehotania. Pogáčovcom sa tento stav, pochopiteľne, nepáčil. Milada im však tvrdila, že ide o jej právo prechodu a preto ho rovnako môžu využívať aj jej zákazníci.

a) Sú zákazníci oprávnení využívať chodník vedúci cez pozemok Pogáčovcov?

zákazníci nie sú oprávnení využívať chodník, pretože vecné bremeno, ktoré bolo zriadené in rem sa týka vlastníka nehnuteľnosti (Milada), jedine tá je oprávnená.

b) Ak áno, na základe akého právneho dôvodu tak môžu robiť?

nie sú oprávnení

c) Čoho sa môžu Pogáčovci domáhať?

Pogáčovci môžu podať negatívnu žalobu proti zásahom, ktoré vzniknú v rozpore s §127 ods 1, kt. upravuje vlast. právo a oblasť susedských vzťahov (kde je zahrnutý aj prechod cudzích osôb).

Príklad č. 4

Anton a Jonáš boli dobrí priatelia a susedia. Obaja mali malé záhradky, avšak iba Anton mal na svojej záhradke zdroj vody – studňu. V obci nebol vybudovaný vodovod, preto sa obaja dohodli na tom, že Jonáš bude mať právo každý deň načerpáť zo studne

5 vedier vody pre vlastnú potrebu a maximálne 10 vedier pre potrebu zavlažovania vlastnej záhradky. Po roku bezproblémovej symbiózy bol Anton na dlhšiu dobu hospitalizovaný. Aké bolo jeho prekvapenie, keď po návrate zistil, že Jonáš si medzitým vybudoval primitívny, avšak funkčný vodovod, čerpajúci vodu z jeho studne, v dôsledku čoho došlo k dramatickému úbytku vody v studni.

a) Zahŕňa právo čerpať vodu zo studne aj právo vstupu na pozemok?

Ano, počas existencie vecného bremena môže medzi oprávneným a povinným subjektom vzniknúť ešte celý rad ďalších konkrétnych povinností, ktoré vyplývajú z užívania cudzej nehnuteľnosti, vrátane práva vstupu na pozemok, ktoré je nevyhnutnou podmienkou výkonu práva čerpania vody zo studne.

b) Zahŕňa právo čerpať vodu zo studne aj právo vybudovať si vodovod?

Nie, pretože subjektívne právo musí svojim určením aj rozsahom korešpondovať s povinnosťou vyplývajúcou z vecného bremena. Oprávnený subjekt ho nemôže jednostranne rozširovať, a tým neprimerane znásobovať svoje výhody. Podľa môjho názoru právo oprávneného vybudovať si vodovod nekorešponduje s povinnosťou vlastníka nehnuteľnosti strpieť právo čerpať vodu zo studne, pretože do vlastníckeho práva povinného subjektu zasahuje ďaleko väčšou mierou.

c) Ak by denná spotreba vody nebola dohodnutá, aký by bol rozsah výkonu tohto práva?

Občiansky zákonník neupravuje spôsob výkonu a rozsah práv zodpovedajúcich vecným bremenám. Ak je ich obsah alebo rozsah v konkrétnom prípade sporný, rozhodujúce sú predovšetkým miestne zvyklosti. Pri výkone práva vyplývajúceho z vecného bremena však platí zásada pochádzajúca z čias rímskeho práva, že vecné bremená sa musia vykonávať šetrne tak, aby čo najmenej obmedzovali výkon vlastníckeho práva (servitutibus civiliter utendum est).

d) Zvážte, akým spôsobom by sa Anton mohol brániť proti takémuto konaniu od Jonáša.

V prípade, že vznikne hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného, môže sa povinný subjekt obrátiť na súd so žalobou o zrušenie alebo obmedzenie vecného bremena podľa §151p ods. 3 OZ resp. ak toto bremeno svojpomocne rozširuje, môže sa oprávnený brániť negatívnou žalobou podľa § 126 ods. 1 OZ. (vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje)

Príklad č. 5

Pán Juraj je vlastníkom príjazdovej cesty, na ktorej sa nachádza aj prístupná brána. Tú tvorí ručne ovládaná závera. Okrem pána Juraja užíva tento vjazd aj pán Maroš, ktorý vlastní neďaleký rodinný dom a pre ktorého je toto jediná prístupová cesta. Dohodnú sa preto na odplatnom zriadení vecného bremena v prospech pána Maroša. Juraj sa jedného dňa rozhodne nahradiť ručne ovládanú záveru modernejším, bezpečnostným, diaľkovo ovládaným systémom, ktorého súčasťou je aj bezpečnostná kamera. Nakoľko išlo o nezanedbateľnú investíciu a túto bránu bude užívať aj pán Maroš, požiadal ho o „preplatenie“ ½ vynaložených nákladov.

a) Je Maroš povinný finančne sa podieľať na vybudovaní nového systému?

Podľa § 151n ods 3 je Maroš povinný podieľať sa na financovaní nového systému.

b) Zvážte, aké výdavky (s uvedením príkladu) je Juraj oprávnený požadovať.

Určite je oprávnený požadovať za diaľkové ovládanie, pretože ho bude potrebovať aj Maroš. Kameraný systém ak nebude nainštalovaný aj v Marošovom dome, nemusí platiť, kvôli § 151 ods 3 veta za bodkočiarkou: ak však vec užíva aj jej vlastník je povinný tieto náklady znášať podľa miery spolu užívania.

Príklad č. 6

Mário a Marcela sa po uzatvorení manželstva rozhodli osamostatniť sa a postaviť si rodinný dom. Našli si vhodný pozemok za výhodnú cenu, avšak bol v tom „jeden háčik“: k pozemku nevedla asfaltová verejná komunikácia, hoci sa jej výstavba dlhodobo plánovala a mala začať už „onedlho“. Jediná pre automobily ako-tak schodná cesta viedla cez susediaci pozemok. Vlastník pozemku bol však neoblomný – s právom

prejazdu síce súhlasil, nanajvýš však na jeden rok, ani o deň dlhšie. Mladomanželia uzatvorili zmluvu o zriadení vecného bremena. Po uplynutí jedného roka však nebola príjazdová cesta stále dobudovaná a ich sused odmietal ďalej trpieť výkon práva prejazdu, nakoľko podľa jeho názoru zaniklo. Mário však tvrdil nasledovne: OZ neupravuje uplynutie doby ako jeden z dôvodov zániku vecného bremena a jediným dôvodom, pre ktorý by mohol v tomto prípade nastať zánik vecného bremena, je prípadná zmena pomerov podľa § 151p ods. 3 OZ. Keďže prístupová cesta ešte nie je vybudovaná, zmena pomerov nenastala, nemožno uvažovať o použití tohto ustanovenia a vecné bremeno stále trvá.

- a) Posúďte, či v danom prípade zanikne vecné bremeno uplynutím času (ak takýto dôvod zániku vôbec prichádza do úvahy) alebo je pravdivá Máriova argumentácia.

Máriova argumentácia nie je pravdivá. V danom prípade vecné bremeno zriadené zmluvou zanikne ak uplynie čas, na ktorý bolo dohodnuté, v našom prípade 1 rok. §578

Príklad č. 7

Pán Miloš, vitálny 70-nik, daroval svojej vnučke Angele rozľahlý, 4-izbový mezonetový byt s tým, že izby na hornom poschodí (obývacia izba, malá kúpeľňa s WC) bude užívať do konca svojho života. Angela, vysokoškolská študentka, ochotne súhlasila. Uzavreli teda dohodu o vecnom bremene. Angela však nerátala s jedným – s vitalitou svojho dedka. Hoci bol vždy veľmi aktívny (napr. často si pozýval k sebe priateľov, s ktorými po nociach popíjal a vyspevoval pesničky, stále na niečom „majstroval“, sprievodným javom čoho bolo neustály buchot a vrtanie a pod.), po nast'ahovaní sa situácia podľa jej názoru ešte zhoršila a spoločné bývanie sa pre ňu stalo nezniesiteľné. Napätie kulminovalo jedného večera, kedy sa pán Miloš pridol k skupinke jej spolužiakov, s ktorými na dolnom poschodí oslavovala úspešné absolvovanie náročnej skúšky a zabával ich historkami, zväčša úplne absurdnými. Angela dospela k záveru, že sa dramaticky zmenil a duševný stav jej dedka si vyžaduje celodennú odbornú starostlivosť, čím boli naplnené podmienky §151p ods. 3 OZ, a preto podala návrh na zrušenie vecného bremena.

- a) Môže sa zmena pomerov týkať aj povahových vlastností oprávneného?
b) Boli v tomto prípade naplnené podmienky pre zrušenie alebo obmedzenie vecného bremena?
c) Má zmena pomerov za následok zánik vecného bremena ex lege, v dôsledku čoho bude mať rozhodnutie súdu iba deklaratórny charakter alebo zánik nastáva až na základe konštitutívneho rozhodnutia súdu o jeho zrušení?
d) v čom môže v prípade, ako je tento, spočívať „primeraná náhrada“?

a) Zmena pomerov, ktorou vznikne hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného, spočíva nielen v objektívnych okolnostiach, ale i v osobných pomeroch účastníkov a za určitých okolností môže vzniknúť i zmenou v chovaní účastníkov.

b) Myslím si že nie, pretože pomery sa nezmenili natoľko, aby došlo k zrušeniu vecného bremena. Správanie p. Miloša spočívajúce v častých návštevách priateľov spojené s popíjaním a hlukom bolo vnučke Angele známe aj pred jej nast'ahovaním do bytu. Navyše sa jeho zdravotný stav nezmenil natoľko, aby si vyžadoval celodennú odbornú starostlivosť, keďže je p. Miloš ešte stále schopný sa o seba sám postarať a nespôsobuje vnučke veľké problémy. Preto si myslím, že súd by trval na plnení vecného bremena.

c) Samotná zmena pomerov nespôsobuje zrušenie alebo obmedzenie vecného bremena. Zánik vecného bremena nastáva až na základe konštitutívneho rozhodnutia súdu

d) Súd v rozhodnutí o zrušení alebo obmedzení vecného bremena musí súčasne rozhodnúť aj o priznaní primeranej náhrady. Táto náhrada sa poskytne buď vo forme:

- jednorazovej peňažnej náhrady
- opakujúceho sa peňažného plnenia, alebo
- naturálnej náhrady (vytvorenie stavu, ktorý zabezpečí uspokojenie potrieb

oprávneného iným spôsobom, ako je doterajší výkon oprávnenia vyplývajúceho z vecného bremena).

V prípade ako je tento by do úvahy pripadala najmä naturálna náhrada, prostredníctvom ktorej by bolo zabezpečené doživotné bývanie oprávneného iným spôsobom.

Príklad č. 8

Posúďte, či vlastník nehnuteľnosti a súčasne osoba povinná strpieť právo užívania nehnuteľnosti iným subjektom, môže nehnuteľnosť, zaťaženou vecným bremenom, prenajať tretiemu subjektu.

Subjekt, ktorý je vlastník nehnuteľnosti a súčasne osoba povinná strpieť právo užívania nehnuteľnosti iným subjektom ho môže prenajať tretiemu subjektu, lebo právo pôsobí in rem, čiže v dôsledku zmluvného prevodu (nájomnej zmluvy) sa zmení aj subjekt, ktorému patrí právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

Príklad č. 9

Juraj, ako osoba oprávnený z vecného bremena (právo prechodu) a vlastník panujúceho pozemku, nadobudol na základe kúpnej zmluvy vlastnícke právo k zaťaženému pozemku.

- a) **nastal zánik vecného bremena?**
- b) **je v takomto prípade nutný výmaz vecného bremena z katastra?**
- c) **ak k výmazu nedôjde a Juraj opätovne prevedie vlastnícke právo k zaťaženému pozemku na osobu, „ožije“ vecné bremeno?**
 - a) vecné bremeno zaniká splynutím práv a povinností podľa § 584
 - b) áno, správa katastra aj bez návrhu vykoná výmaz vecného bremena in personam, §151p ods 1 druhá veta: k zániku práva zodpovedajúceho vecnému bremenu je treba vklad do katastra nehnuteľností (+ods 2)
 - c) k výmazu dôjde, § 151p ods 4- splynutím teda vecné bremeno zanikne definitívne a ani zmena vo vlastníctve ho znovu neobnoví.

Príklad č. 10

Pánovi Petrovi sa pokazilo motorové vozidlo. S autoopravovňou uzavrie zmluvu o oprave veci a objedná si nielen opravu danej poruchy, ale aj kompletnú kontrolu technického stavu. Autoopravovňa objednané služby vykoná, avšak po pánovi Petrovi akoby sa zľahla zem: splatnú faktúru neuhradza, na telefonáty neodpovedá, na písomné výzvy nereaguje. Po viac ako 7 mesiacoch autoopravovňa automobil predá, od výtlačku si odpočíta cenu vykonaných práv a ostatok prevedie na osobitný účet. Následne sa však po návrate zo zahraničného pobytu objaví Peter, ktorý tvrdí, že autoopravovňa nemala na takýto postup právo, nakoľko zádržné právo, ktoré podľa jeho názoru vykonala autoopravovňa, neplní uhradzovaciu funkciu.

- a) **Posúďte dôvodnosť takejto argumentácie a analyzujte vzťah medzi §151s a nasl. OZ a §656 OZ.**
- b) **mala autoopravovňa splatnú peňažnú pohľadávku?**
- c) **dostalo sa auto do sféry jej dispozície na základe platného právneho dôvodu?**
- d) **bola by autoopravovňa oprávnená zadržať iné auto pána Petra, hoci opravu tohto iného by riadne zaplatil?**
- e) **je veriteľ v tomto prípade oprávnený používať zadržané motorové vozidlo?**
- f) **ako by ste riešili náhradu prípadných výdavkov, ktoré by veriteľovi vznikli v súvislosti so zadržiavaním veci (napr. výdavky spojené s uskladnením veci)?**

a) Pán Peter síce hovoril správne, že zádržné právo v zásade nemá uhradzovaciu funkciu, no v danej situácii zriadené zádržné právo na zabezpečenie pohľadávky nebolo kľúčové. Nebolo rozhodujúce, či objednávatel' za opravu už zaplatil alebo nie, dôležité bolo, či si vec v dohodnutom termíne vyzdvihol.

Podľa § 656 ods. 1 OZ je objednávatel' povinný vyzdvihnúť si vec najneskôr do jedného mesiaca od uplynutia času, kedy sa oprava mala konať. Ak tak objednávatel' neurobí, je povinný platiť zhotoviteľovi poplatok za uskladnenie. Po márnom uplynutí šesť mesačnej lehoty je zhotoviteľ oprávnený vec predať, pričom ak pozná adresu objednávatel'a a ide o vec väčšej hodnoty, je ho povinný o zamýšľanom predaji informovať (§ 656 ods. 2 OZ).

Ak následne dôjde k predaju veci, zhotoviteľ je povinný výtazok vydať objednávatel'ovi, pričom si však od výtazku predaja môže odpočítať náklady na predaj, poplatok za uskladnenie a cenu úpravy (opravy).

Domnievam sa, že v tomto prípade možno hovoriť o kombinácii zádržného práva s právom na predaj nevyzdvihnutej veci. Je bez akýchkoľvek pochybností, že právo na predaj nevyzdvihnutej veci môže veriteľ realizovať v súlade s § 656 ods. 3 OZ. Autoopravovňa postupovala v súlade so zákonom.

b) Áno, išlo o splatnú pohľadávku vo forme faktúry za opravu a kompletnú kontrolu technického stavu motorového vozidla.

c) Áno, motorové vozidlo sa do moci autoopravovne dostalo v súlade s právom, a to na základe zmluvy o oprave veci, ktorá bola uzavretá v súlade s vôľou vlastníka motorového vozidla. Z uvedeného vyplýva, že bola dodržaná podmienka zádržného práva uvedená v § 151 ods. 1: vec nemožno zadržiavať svojvoľne alebo ľstivo odňatú.

d) Veriteľ môže zadržať aj inú vec, ktorá nebola predmetom jeho záväzku. Podľa môjho názoru autoopravovňa by mohla na zabezpečenie svojej splatnej peňažnej pohľadávky za opravu auta zadržať nielen auto, ktorého sa oprava týkala, ale aj iné auto p. Petra za podmienky, že by sa do moci autoopravovne dostalo v súlade s právom, čiže na základe zmluvy o oprave.

e) Veriteľ v takomto prípade nie je oprávnený zverené motorové vozidlo využívať, pokiaľ sa nedohol s dlžníkom inak. Ustanovenie § 151t OZ ustanovuje, že zadržiavateľ má pri opatrovaní veci rovnaké postavenie ako záložný veriteľ ohľadne zálohu, pričom § 151i ods. 2 hovorí, že záložný veriteľ je oprávnený zverení záloh užívať len so súhlasom záložcu, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

f) Vynaložené náklady, ktoré veriteľovi v súvislosti so zadržiavaním veci vznikli znáša dlžník (§ 151t OZ), pričom ide najmä o náklady na predaj a poplatok za uskladnenie.

Príklad č. 11

Po troch rokoch partnerského vzťahu sa Julián, študent 1. ročníka na právnickej fakulte, definitívne rozišiel s Júliou. Išlo o rozchod búrlivý, po ktorom Júlia teatrálné opustila Juliánov byt, v ktorom ostatné roky spolu bývali. Po „vychladnutí“ sa Júlia domáhala vydania všetkých vecí, ktoré tam nechala; odpoveďou jej bol Juliánov smiech a konštatovanie, že všetky jej veci zadržal a buď mu Júlia do 1 týždňa zaplatí sumu 500 eur ako protihodnotu ňou spotrebovanej elektriny a vody, alebo ich odovzdá do záložne, resp. ich inak speňaží a výtazok si ponechá ako odplatu za čas, počas ktorého Júlia zadarmo bývala u Juliána.

a) Sú splnené predpoklady pre výkon zádržného práva?

b) Mal Julián voči Júlii splatnú peňažnú pohľadávku?

a.) Nie keďže neboli splnené podmienky v §151s, ods. 1 a 2 (vec bola odňatá ľstivo a svojvoľne – nemal právny titul)

(1) Kto je povinný vydať hnutelnú vec, môže ju zadržať, aby zabezpečil svoju splatnú peňažnú pohľadávku voči tomu, komu je inak povinný vec vydať. Nemožno však zadržiavať vec svojvoľne alebo ľstivo odňatú.

(2) Zádržné právo nemá ten, komu oprávnená osoba pri odovzdaní veci uložila, aby s ňou naložil spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s výkonom zádržného práva.

b.) Pohľadávka je len peňažná. Splatnou sa stane až nasledujúci deň, keďže Júliu oboznámil v deň keď jej zadržal veci. Kvôli tejto skutočnosti nemá nárok veci držať.

§ 563 ods. 1 Občianskeho zákonníka „je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom,

čo ho o plnenie veriteľ požiadala“.

Príklad č. 12

Pán Juraj je zamestnaný v spoločnosti Septima Group, a.s., ktorá mu však už niekoľko mesiacov dlhuje mzdu. Spoločnosť však má finančné problémy, zarobenými peniazmi uhrádza len tie najnevyhnutnejšie záväzky, medzi ktoré výplata mzdy zamestnancom nepatrí. Napokon sa pán Juraj rozhodol ukončiť pracovný pomer. Vo svojom užívaní si však ponechal firemný notebook a služobné vozidlo (ktoré bolo predmetom leasingu) a na ktoré, na dobrú radu svojej manželky, uplatnil „zádržné právo do času, kým mu nevyplatia mzdu“.

- a) Je služobné vozidlo spôsobilým predmetom zadržania?
- b) Vztahuje sa úprava zádržného práva aj na pracovnoprávne vzťahy?

- a.) Chýba mi paragrafové odôvodnenie – ale inštitút zádržného práva sa nepoužíva v pracovnoprávných vzťahoch (zadržanie služobného predmetu uškodí zamestnancovi na súde) – zároveň Peťa povedala, že toto by bolo upravené v zákonníku práce a na skúške také prípady nebudú

Príklad č. 13

Pani Alena zaparkovala tam, kde nemala, v dôsledku čoho jej auto odtiahli. Od najbližšej hliadky mestskej polície zistila, kde sa jej auto nachádza. Po príchode na uvedené miesto jej však odmietli vydať auto s odôvodnením, že najskôr musí zaplatiť poplatok za odtiahnutie. Alena si na mieste preštudovala Podmienky odtáhovej služby a zistila nasledovné: Poplatok za odtiahnutie je stanovený vo výške 50 eur, splatnosť poplatku upravená nebola.

- a) Identifikujte veriteľa a jeho pohľadávku. V čom spočíva táto pohľadávka? Je táto pohľadávka splatná?
- b) Zvážte súlad postupu odtáhovej služby s § 3 ods. 1 OZ.

- a.) Veriteľ – odtáhová služba, pohľadávka – 50 eur za odtiahnutie
Pohľadávka nie je splatná a bude splatná až nasledujúci deň (§563, ods1.) – riešil aj generálny prokurátor (výsledok – v deň oznámenia pohľadávky nemá odtáhová služba nárok zadržať auto)
- b.) Ide o porušenie dobrých mravov a rozhodne sa veriteľ dopustil porušenia občianskeho zákonníka

Príklad č. 14

Zadržaná hnuiteľná vec je zároveň predmetom záložného práva. Záložný veriteľ začal s výkonom záložného práva, čo oznámil aj zádržnému veriteľovi.

- a) Je zádržný veriteľ povinný vydať zadržanú vec na výkon záložného práva?
- b) Ktorý z veriteľov má prednosť pri uspokojovaní pohľadávky?

- a.) Nie je povinný vec vydať na základe §151u
- b.) Prednosť podľa §151u má zádržný veriteľ
Na základe zádržného práva má veriteľ právo pri výkone súdneho rozhodnutia na prednostné uspokojenie z výťažku zadržovanej veci pred iným veriteľom, a to aj záložným veriteľom.

Príklad č. 15

Michaela prenajala pánovi Rudolfovi rodinný dom, ktorý zdedila po svojich rodičoch. Nájomné bolo stanovené vo výške 300 eur/mesačne, splatnosť vždy k 15.dňu nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Rudolf prvých 8 mesiacov, t.j. do augusta, platil nájomné riadne a včas. Rudolf však k 1. septembru stratil zamestnanie. Michaela spanikárila a keďže sa bála, že Rudolf ako nezamestnaný, nebude schopný platiť nájomné, v čase, keď tam Rudolf nebol, vošla do domu a odniesla odtiaľ ako zábezpeku nejaké Rudolfove veci.

- a) Je takto Michaela oprávnená konať?
 - b) Ak nie, aké sú predpoklady pre oprávnený výkon zádržného práva v takýchto prípadoch?
 - c) Odnesené veci Michaela zle uskladnila a došlo k ich poškodeniu. Kto bude zodpovedať za túto škodu?
 - d) Analyzujte právny stav v prípade, že Michaela do 8 dní nepožiadala súpis osobou poverenou súdom, ani veci nevydá.
- a.) Podľa §555 Záväzok dať zábezpeku možno splniť najmä zriadením záložného práva, no v tomto prípade neexistuje pohľadávka, na základe ktorej by mohlo záložné právo vzniknúť, keďže Rudolf platí až 15. deň mesiaca
- b.) Hnuteľná vec, zákonné zadržiavanie, existencia splatnej peňažnej pohľadávky, upovedomenie dlžníka - §151s
- c.) Podľa §421 je každý, kto od iného prevzal vec, ktorá má byť predmetom jeho záväzku, zodpovedá za jej poškodenie, stratu alebo zničenie, ibaže by ku škode došlo aj inak, je zodpovedná Michaela
- d.) V takomto prípade by záložné, či zádržné právo zaniklo podľa §672 ods.2
Záložné právo zanikne, ak sú veci odstránené skôr, než boli spísané osobou poverenou súdom, ibaže by boli odstránené na úradný príkaz a prenajímateľ ohlásí svoje práva na súde do ôsmich dní po výkone. Ak sa nájomca sťahuje alebo ak sa odstraňujú veci, napriek tomu, že nájomné nie je zaplatené alebo zabezpečené, môže prenajímateľ zadržať veci na vlastné nebezpečenstvo, do ôsmich dní však musí žiadať o súpis osobou poverenou súdom, alebo musí veci vydať. Osobou poverenou súdom môže byť aj súdny exekútor.

Príklad č. 16

Juraj, samostatne hospodáriaci poľnohospodár, utrpel v dôsledku zlých klimatických podmienok a toho vyplývajúcej slabej úrody výrazné ekonomické straty. Aby mohol pokračovať v podnikaní, bol nútený vziať si úver vo výške 80 000 eur. Nakoľko je finančne na mizine a jeho poľnohospodársky statok ani zďaleka „nepokrýva“ celý úver, rozhodne sa ako záloh poskytnúť svoju budúročnú úrodu, ktorá by v dôsledku priaznivých predpovedí mala byť podstatne lepšia.

- a) Je budúročná úroda spôsobilým predmetom záložného práva?
 - b) Ak áno, ktorým okamihom vznikne v takomto prípade záložné právo?
 - c) Kto bude subjektom oprávneným podať návrh na zápis záložného práva do príslušného registra?
- a.) Áno, podľa §151d, ods. 4
Záložné právo možno zriadiť aj na vec, právo, inú majetkovú hodnotu, byt alebo nebytový priestor, ktorý záložca nadobudne v budúcnosti, a to aj vtedy, ak vec, právo, iná majetková hodnota, byt a nebytový priestor vzniknú v budúcnosti alebo ktorých vznik závisí od splnenia podmienky.
- b.) Vznikne v momente odovzdania úrody podľa §151e, ods. 5

Záložné právo na hnuiteľnú vec vzniká jej odovzdaním záložnému veriteľovi alebo tretej osobe do úschovy, ak sa na tom záložca a záložný veriteľ dohodli. Takto vzniknuté záložné právo môže byť kedykoľvek počas trvania záložného práva registrované v registri záložných práv; ak sa zmluva o zriadení záložného práva neuzatvorila v písomnej forme, vyžaduje sa písomné vyhotovenie potvrdenia o obsahu zmluvy podpísané záložcom a záložným veriteľom pred registráciou záložného práva. na základe písomnej zmluvy záložca, v ostatných prípadoch záložný veriteľ, ak osobitný zákon neustanovuje inak (§151g, ods. 1)

Príklad č. 17

Prevádzkovateľ potravín „U Feďa“, pán Fedor, poskytne ako záloh na zabezpečenie svojom dlho voči banke zásoby potravín, nachádzajúce sa v sklade. Sklad (stavba) zálohom nie je. Skladba a množstvo zásob jednotlivých potravín sa samozrejme dennodenne mení, niečo sa predá, niečo sa doplní. Nakoľko pán Fedor úver nesplatil, banka pristúpi k výkonu záložného práva.

- a) Možno vymedziť zálohom takýmto spôsobom?
- b) Posúďte, aký právny režim sa vzťahuje na potraviny, ktoré pán Fedor ešte stihol predať svojim zákazníkom.

podľa §151b, ods. 4 musí byť záloh určený, čo sa týka množstva a druhu alebo iným spôsobom tak, aby kedykoľvek počas trvania záložného práva bolo možné záloh určiť, čo splnené nie je, keďže sa potraviny menia.

Príklad č. 18

Zoradte veriteľov pri spokojovaní ich pohľadávok výkonom záložného práva, ak je zálohom hnuiteľná vec (pánske hodinky) v hodnote 30 000 eur.

- záložný veriteľ, ktorého zmluvné záložné právo vzniklo dňa 20.1.2009 registráciou v centrálnom registri záložných práv. Výška pohľadávky 5000 eur, splatná dňa 1.10.2009.
 - záložný veriteľ, ktorého záložné právo vzniklo na základe zmluvy odovzdaním veci záložnému veriteľovi dňa 1.8.2008. Výška pohľadávky 10 000 eur, splatná dňa 1.2.2009.
 - záložný veriteľ, ktorého zmluvné záložné právo vzniklo 15.7.2009 registráciou v centrálnom registri záložných práv. Výška pohľadávky 8000 eur, splatná dňa 30.5.2009.
- a) Ktorý z veriteľov môže začať výkon záložného práva k 15.10.2009?
 - b) Popíšte postup, akým veriteľ (tretí v poradí) môže nadobudnúť postavenie prednostného veriteľa.
 - c) Môže nastať situácia, že záložné právo budú súčasne vykonávať viacerí veritelia? V krátkych bodoch popíšte postup v takomto prípade.

Podľa §151k je rozhodujúce v poradí, kedy sa veritelia registrujú v registri

1. Veriteľ A – 20.01.2009 registrácia v centrálnom registri (5000 eur splatných 01.10.2009)
 2. Veriteľ C – 15.07.2009 registrácia v centrálnom registri (8000 eur splatných 30.05.2009)
 3. Veriteľ B – 01.08.2009 na základe zmluvy (10000 eur splatných 01.02.2009)
- Na základe dohody podľa §151k, ods. 3, ak by boli aj prví dvaja veritelia účastníkmi tejto dohody
Viacerí veritelia????? Netuším

Príklad č. 19

Leonard mal voči Jánovi pohľadávku vo výške 35 000 eur, ktorá bola zabezpečená záložným právom k 3-ročnému motorovému vozidlu zn. Mercedes ML, k pozemku v obvi Malá Lehota a k vzácnnej filatelistickej zbierke.

- a) Napíšte článok zmluvy, týkajúci sa týchto zálohov tak, aby tento článok bol v súlade s ustanoveniami OZ.
 - b) Uveďte postup s uvedením príslušných ustanovení OZ pri výkone záložného práva v prípade, ak hodnota pohľadávky je nižšia ako je súhrnná hodnota viacerých zálohov a pohľadávka nie je riadne a včas splnená.
- a.) Článok zmluvy – malo by v ňom ísť o určenie týchto nehnuteľností, čo sa týka množstva a druhu alebo iným spôsobom tak, aby kedykoľvek počas trvania záložného práva bolo možné záloh určiť, čo splnené nie je, keďže sa potraviny menia + ich ohodnotenie podľa §151j
- b.) Pri predaji zálohov, by sa, podľa §151ma, ods.4, po odpočítaní nevyhnutne a účelne vynaložených nákladov v súvislosti s výkonom záložného práva, sa vydá záložcovi.

Príklad č. 20

Dlžník 1 zabezpečil svoj dlh, ktorý mal voči vlastnému Veriteľovi z Pohľadávky 1, záložným právom k peňažnej Pohľadávke 2, ktorú má voči vlastnému Dlžníkovi 2. Pohľadávka 2 je však splatná skôr ako Pohľadávka 1.

- a) Komu má plniť Dlžník 2? Akým spôsobom môže nakladať táto osoba s pohľadávkou, ktorá mu bude plnená?
 - b) Popíšte scenár, ktorý môže nastať po splatnosti Pohľadávky 1.
- a) § 151 mb ods. 3 OZ hovorí, že ak bol vznik záložného práva k pohľadávke poddlžníkovi oznámený alebo preukázaný, poddlžník je povinný plniť svoj splatný peňažný záväzok záložnému veriteľovi alebo inej osobe určenej záložným veriteľom.
Z uvedeného vyplýva, že poddlžník resp. Dlžník 2 je povinný plniť svoj peňažný záväzok záložnému veriteľovi za predpokladu, že mu bol vznik záložného práva oznámený alebo preukázaný.
Podľa § 151 mb ods. 4 OZ je záložný veriteľ oprávnený prijaté plnenie držať u seba. V prípade, ak peňažné plnenie poddlžníka (Dlžníka 2) prijaté záložným veriteľom prevyšuje zabezpečenú pohľadávku, záložný veriteľ je povinný vydať záložcovi (Dlžníkovi 1) bez zbytočného odkladu peňažné plnenie prevyšujúce zabezpečenú pohľadávku po odpočítaní nevyhnutne a účelne vynaložených nákladov v súvislosti s výkonom záložného práva (§ 151 mb ods. 5 OZ).
- b) Po splatnosti pohľadávky bude záložný veriteľ podľa § 151mb ods. 4 OZ oprávnený uspokojiť sa z peňažného plnenia poddlžníka (Dlžníka 2), ak zmluva o zriadení záložného práva neurčuje inak.

Príklad č. 21

Tá istá vec je predmetom záložného práva aj zádržného práva. Je zádržný veriteľ, ktorý vec zadržal, povinný vydať vec záložnému veriteľovi, ktorý má záujem vykonať svoje záložné právo? Ak by vec vydal, aký je ich vzájomný vzťah?

§ 151u OZ ustanovuje, že na základe zádržného práva má veriteľ právo pri výkone súdneho rozhodnutia na prednostné uspokojenie z výťažku zadržovanej veci pred iným veriteľom, a to aj záložným veriteľom.

Otázka znie, v prípade, že zádržný veriteľ zadržanú vec vydá záložnému veriteľovi, bude mať stále prednostné právo na uspokojenie?

Podľa môjho názoru nie, pretože odovzdaním veci dôjde k zániku zádržného práva veriteľa, a tým aj k zániku prednostného postavenia tohto veriteľa.

Téma č. 11: Dedičské právo

Príklad č. 1

Zomrela poručiťka. Závet nespísala. Bola rozvedená, ale bezdetná. Z príbuzných mala iba matku a po sestre, ktorá zomrela v roku 2003 mala synovca, ktorý mal dvoch synov, 14 ročné dvojčiky. Sestra poručiťky mala aj dcéru, tá už ale taktiež zomrela. Zostal po nej 23 ročný syn. Hodnota dedičskej podstaty bola 100.000 eur. Kto bude dediť a v akých podieloch?

Ide o dedenie zo zákona (§ 473 a nasl. OZ), keďže nebol spísaný závet.

Poradie dedičských skupín ustanovené v zákone je záväzné, v tom zmysle, že najskôr sú povolaní dediť dedičia prvej skupiny. Pokiaľ nedôjde k dedeniu v prvej skupine, nastupuje druhá skupina a ak nenastúpia dedičia druhej skupiny, na dedenie sú povolaní dedičia tretej skupiny. Napokon, ak nededia ani dedičia tretej skupiny, nastupuje štvrtá skupina, ktorá okruh dedičov zo zákona uzatvára.

Celý predmet dedenia pripadne matke poručiťky, pretože podľa § 474 ods. 1 patrí ako jediná do druhej dedičskej skupiny. Sestra poručiťky resp. jej deti patria podľa § 475 do tretej skupiny, a preto by mohla dediť až v prípade, ak by nededila matka poručiťky.

Príklad č. 2

Zomrela poručiťka. Závet nespísala. Bola rozvedená, bezdetná, žila sama. Z príbuzných mala iba synovca, ktorý mal dvoch synov, 14 ročné dvojčiky. Synovec odmietol dedičstvo písomným vyhlásením na súde. Sestra poručiťky mala aj dcéru, tá už ale taktiež zomrela. Zostal po nej 23ročný syn. Hodnota dedičskej podstaty bola 100.000 eur. Kto bude dediť a v akých podieloch?

Opäť ide o dedenie zo zákona (§ 473 a nasl. OZ).

Každý dedič má právo podľa § 463 ods.1 OZ dedičstvo odmietnuť, a to buď ústnym vyhlásením na súde alebo písomným vyhlásením zaslaným súdu.

V zadaní je ale napísané, že synovec odmietol dedičstvo písomným vyhlásením na súde, čo si z praktického hľadiska neviem dosť dobre predstaviť, a preto predpokladáme, že ide o preklep a autor knihy mal v úmysle napísať, že odmietol dedičstvo ústnym vyhlásením na súde.

Vychádzame teda z toho, že odmietnutie prebehlo v súlade so zákonom a právo dediť prechádza na zákonných dedičov zo vzdialenejšieho okruhu poručiťka. V tomto prípade však právo dediť neprechádza na základe princípu reprezentácie na deti synovca - dvojčiky, pretože § 475 ods. 2 ustanovuje za dedičov v druhom rade len deti súrodencov poručiťka, a teda len synovcov a netere poručiťka, nie ich deti. To isté platí aj o 23 ročnom synovi, ktorý je taktiež potomkom netere poručiťky.

Keďže jediný zákonný dedič, synovec poručiťky, dedičstvo odmietol, dedičstvo na základe § 462 OZ pripadne štátu (odúmrť).

Príklad č. 3

Miloš R. bol rozhodnutím súdu, právoplatným dňa 13.2.2007, vyhlásený za mŕtveho, keďže bol dlhšiu dobu nezvestný a bol predpoklad, že už nežije. Ako dedičia po ňom prichádzajú do úvahy jeho traja synovia . Ľuboš, Karol a Ján a manželka Eva.

a) Dedičom však dedičstvo ešte potvrdené nebolo, na prejednanie dedičstva súd

doposiaľ nenariadil pojednávanie. Synovia si preto nie sú istí, či otec niektorého z nich nevydedil alebo neprichádzajú ako závetní dedičia do úvahy ine osoby. Miloš R. však pred svojou smrťou viedol intenzívne rokovania na predaj svojho podniku a synovia sa boja, že záujemca o kúpu nebude čakať na potvrdenie dedičstva a od kúpy odskočí. Poradte dedičom, či môžu majetok po poručiteľovi scudziť aj pred potvrdením dedičstva.

- b) Manželka Eva sa rozhodla, že sa vzdá svojho podielu v prospech najmladšieho syna Jána. Poradte, či je to možné a aké následky by malo jej vzdanie sa dedičstva.
- c) Vypracujte plnú moc na odmietnutie dedičského podielu Evy R. v Jánov prospech.
- d) Manželka Eva svoj dedičský podiel odmietla, po pol roku od právoplatnosti uznesenia o dedičstve sa však zistilo, že Miloš R. bol aj vlastníkom rozsiahlych pozemkov neevidovaných v katastri nehnuteľností, toto dedičstvo však už odmietnuť nechce. Vyjadrite sa k tomu.
- e) Dňa 29.12.2010 sa Miloš R. vrátil domov živý a zdravý a dožadoval sa svojho majetku. S tým však už disponujú dedičia, ktorým bolo dedičstvo potvrdené. Časť z neho predali a použili na uspokojenie dlhov Miloša R., ďalšiu časť predali a výťažok si ponechali a časť splynula s ich ostatným majetkom. Posúďte uvedenú situáciu, jednak ako právny zástupca Miloša R. a jednak ako právny zástupca jeho dedičov. Objasnite postavenie tretích osôb, ktoré nadobudli majetok Miloša R., od jeho dedičov.

- opäť ide o dedenie zo zákona (3 synovia a manželka, rovnocenný dedičský podiel, 1. dedičská skupina)

a) Dedičstvo sa v zmysle ustanovenia § 460 OZ nadobúda smrťou poručiteľa, čo znamená, že na prechod práv a povinností tvoriacich predmet dedičstva dochádza – aj napriek nevyhnutnosti inherencie štátu pri nadobúdaní dedičstva - už v okamihu a bezprostredne smrťou fyzickej osoby. Preto dedič na to, aby mohol disponovať so svojimi vecami (ktoré boli predmetom dedičstva), nepotrebuje súdne rozhodnutie o vydaní týchto vecí (Ro NS ČR z 28. 7. 2005, sp. zn. 33 Odo 777/2004).

V období medzi nadobudnutým dedičstvom (§ 460 OZ) a potvrdením o nadobudnutí dedičstva (§ 482 a § 483 OZ) sú z právnych úkonov týkajúcich sa majetkových práv z dedičstva povinní a oprávnení voči iným osobám všetci dedičia poručiteľa, ktorí dedičstvo dosiaľ neodmietli, a to spoločne a nerozdielne. K uvedenému treba dodať, že aj dedičia sú v období medzi nadobudnutím dedičstva a potvrdením nadobudnutia dedičstva, prípadne schválením dohody o vypořádání dedičstva, oprávnení veci, ktoré patria do dedičstva, v medziach zákona držať, užívať, požívať ich plody a úžitky a nakladať s nimi (§ 123 OZ).

Dedičov je teda treba v období od smrti poručiteľa až do rozhodnutia súdu o potvrdení nadobudnutia dedičstva považovať za spoluvlastníkov vecí patriacich do dedičstva so všetkými právami a povinnosťami spoluvlastníkov (pozri § 139 OZ), pričom pomer spoluvlastníckych podielov sa riadi pomerom dedičských podielov (R 42/1974).

Z uvedeného vyplýva, že dedičia sa môžu dohodnúť o predaji podniku, za podmienky, že s tým bude súhlasiť väčšina dedičov počítaná podľa veľkosti podielov (§ 139 ods. 2). V tomto prípade by museli súhlasiť aspoň 3 zo 4 zákonných dedičov, keďže ich dedičské diely sú rovnocenné (§ 473 ods. 1).

b) Zákonnou požiadavkou, pokiaľ ide o obsahovú stránku odmietnutia dedičstva podľa § 463 OZ je, aby vyhlásenie dediča o odmietnutí dedičstva bolo *bezpodmienečné a bezvýhradné*. Vyhlásenie dediča o odmietnutí dedičstva, ktoré by bolo spojené s podmienkami a výhradami, považuje zákon za právne neúčinné (§ 466 OZ).

Za odmietnutie dedičstva s výhradou sa v praxi považuje prípad, ak odmietajúci dedič vyhlási, že dedičstvo *odmieta v prospech konkrétnej osoby*. V takom prípade je potrebné rozlišovať, či osoba, v prospech ktorej bolo odmietnutie zamýšľané, by sa stala dedičom v rovnakom rozsahu i za predpokladu, že by dedičstvo bolo odmietnuté bez tejto výhrady (napr. ak by sa syn poručiteľa vzdal v prospech svojho jediného syna). Ak by dotknutá osoba dedila v rovnakom rozsahu potom, čo pôvodný dedič dedičstvo odmietol, bude odmietnutie platné tak, ako keby výhrada nebola urobená.

Ak by však pri odmietnutí dedičstva pôvodným dedičom nastúpil ako dedič zo zákona niekto iný než osoba, v prospech ktorej bola výhrada urobená, nemá prejav dediča účinky platného

odmietnutia (napr. ak by bezdetný syn poručiteľa odmietol dedičstvo tým, že sa vzdáva svojho dedičského podielu v prospech jedného zo svojich ďalších troch súrodencov, t. j. detí poručiteľa, ktoré rovnako dedia podľa zákona, nemožno taký prejav považovať za odmietnutie dedičstva; taký prejav by sa mohol považovať za návrh na dedičskú dohodu medzi dedičom, ktorý urobí toto vyhlásenie a ktorý zostáva ako dedič naďalej účastníkom dedenia, a ďalšími spoludedičmi).

Medzi dedičmi prvej skupiny navzájom dochádza k prirastaniu podielov (akrescencia), čo znamená, že ak nededí niektorí z dedičov, jeho uvoľnený dedičský podiel prirastá ostatným dedičom tejto skupiny. Z toho vyplýva, že v prípade, ak by manželka odmietla dediť bezvýhradne, došlo by k akrescencii v prospech všetkých detí poručiteľa, a teda by sa jej dedičský podiel rovnomerne rozdelil medzi troch synov. Poručiťka však hodlá dedičstvo odmietnuť s podmienkou, že jej podiel pripadne len jednému synovi. Na základe horeuvedeného výkladu by v tomto prípade odmietnutie dedičstva nemalo platné účinky.

c) Splnomocnenie by sa vyhotovilo s ohľadom na ustanovenie § 463 ods. 2 OZ, ktoré hovorí: „Zástupca dediča môže za dediča odmietnuť len podľa plnomocenstva, ktoré ho na to výslovne oprávňuje.

d) Vyhlásenie o odvolaní dedičstva nemožno odvolať podľa § 467 OZ, a to ani v prípade, ak sa dodatočne objaví majetok, o ktorom sa v pôvodnom konaní o dedičstve nevedelo (R 34/1974).

e) Ak sa dodatočne zistí, že občan vyhlásený za mŕtveho je ešte nažive alebo že žil v deň, od ktorého dosiaľ neuplynula doba primeraná k tomu, aby nezvestný mohol byť vyhlásený za mŕtveho, je potrebné vyhlásenie za mŕtveho zrušiť (§ 199 ods. 1 OSP).

V prípade, že vyhlásenie za mŕtveho sa zrušilo, obnovia sa práva a povinnosti osoby omylom vyhlásenej za mŕtvu *ex tunc*, t. j. tak, ako keby nebolo došlo k vyhláseniu za mŕtveho. Zrušenie vyhlásenia za mŕtveho podľa ustanovenia § 199 ods. 1 OSP má za následok, že občianske práva toho, kto bol neprávom vyhlásený za mŕtveho, sa obnovujú, a to s účinkami *ex tunc*, t. j. tak ako keby nikdy nebolo vydané rozhodnutie o vyhlásení za mŕtveho. Ak napr. medzitým došlo k inému usporiadaniu vlastníckych vzťahov, musia byť tieto vzťahy obnovené do pôvodného stavu, pokiaľ, pravda, nedošlo k tomu, že dedičia toho, kto bol neprávom vyhlásený za mŕtveho, nadobudli vlastníctvo vydržaním (pozri § 134 OZ).

§ 134 ustanovuje, že oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť. Keďže od vyhlásenia p. Miloša za mŕtveho prešli viac ako 3 roky, jeho dediči nadobudli vlastnícke právo k hnutelným veciam vydržaním. To isté však nemôžeme povedať o nehnuteľnostiach, pri ktorých platí 10 ročná vydržacia lehota.

Predpokladom úspešnosti žaloby o vydanie veci (reivindikačnej žaloby) na vydanie veci je okolnosť, že žalovaný má spornú vec ku dňu podania žaloby neoprávnene u seba. Žaloba teda nemôže úspešne smerovať proti tomu, komu bola vec pôvodne odovzdaná, ak ju už nemá u seba. Proti tejto osobe môže vlastník uplatniť iba iné právne nároky, najmä právo na náhradu škody (§ 420 a nasl. OZ) alebo nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia (pozri § 451 a nasl. OZ a najmä § 458 ods. 3 OZ).

Tretie osoby, ktoré podľa § 486 OZ dobromyseľne nadobudli majetok od nepravého dediča sú chránené, ako keby to boli nadobudli od pravého dediča.

Príklad č. 4

Rodina Jurzycových (matka, otec, dcéra Lenka a syn Janko) mali vážnu dopravnú nehodu, ktorú prežil iba 6ročný Janko. Ostatní členovia rodiny zomreli na mieste, Janko je vo vážnom zdravotnom stave v nemocnici, a keď vyzdravie, vezmú si ho do starostlivosti niektorí zo starých rodičov, buď stará matka zo strany zomrelého otca, ktorá je už ale vdova, alebo starí rodičia zo strany zomrelej matky.

a) Ako sa bude dediť majetok po rodičoch J. a prípadný majetok po dcére Lenke?

b) Ak zomrie Janko, v akých podieloch by dedili starí rodičia?

1. Možnosť –

a. Stará matka zo strany otca – 1/3 majetku

b. Stará matka zo strany matky – 1/3

c. Starý otec zo strany matky – 1/3

2. Možnosť –

a. Stará matka zo strany otca – 1/2

b. Stará matka zo strany matky – 1/4

c. Starý otec zo strany matky – 1/3

3. Možnosť –

a. Stará matka zo strany otca – 1/4

b. Sestra otca (Jankova teta) – 1/4

c. Stará matka zo strany matky – 1/2

d. Stará matka zo strany matky – 1/2

a) Pôjde o dedenie zo zákona, v tomto prípade dedí jediný preživší syn, Janko, nachádzajúci sa v 1. dedičskej skupine podľa § 473 ods. 1 OZ všetok majetok po rodičoch. Janko ako Lenkin súrodenec takisto nadobúda aj celý Lenkin majetok, pretože podľa § 475 ods. 1 patrí do 3. dedičskej skupiny. Má prednosť pred Lenkinými starými rodičmi, ktorí podľa § 475a patria až do 4. dedičskej skupiny.

Keďže je Janko maloletý, tým pádom bude podľa § 56 ods. 1 zákona č. o rodine jeho majetok zaňho spravovať poručník určený súdom. Pravdepodobne sa ním stane jeden zo starých rodičov, prípadne obaja manželia.

b) 1. možnosť je správna, pretože podľa § 475a v štvrtej skupine dedia rovnakým dielom prarodičia poručiťľa, v tomto prípade každý jednu tretinu majetku.

Príklad č. 5

Po poručiťľovi sa dedí zo zákona. Po vyporiadaní BSM zostal majetok v hodnote 210 000 eur, ktorý je predmetom dedenia. Ako dedičia prichádzajú do úvahy manželka, dcéra a dve deti po zomretom synovi. Syn však pred svojou smrťou obdržal od poručiťľa dar – finančnú hotovosť vo výške 80 000 eur a dcéra auto v hodnote 19 000 eur. Ako budú dedičia dediť?

Existujú traja zákonní dediči: manželka, dcéra, syn. Keďže syn zomrel, platí princíp reprezentácie, dedičstvo prechádza na potomkov zákonného dediča (§ 473 ods. 2 OZ). V prvej skupine dedia poručiťľove deti a manžel, každý z nich rovnakým dielom (§ 473 ods. 1 OZ). Majetok vo výške 210 000 eur by sa mal deliť na tri rovnaké diely, no podľa § 484 OZ sa pri dedení zo zákona dedičovi do jeho podielu započíta to, čo za života poručiťľa od neho bezplatne dostal, pokiaľ nejde o obvyklé darovania. Syn dostal od poručiťľa dar 80 000 eur a dcéra dar v hodnote 19 000 eur.

Pri delení majetku sa bude postupovať tak, že sa k majetku pripočíta hodnota všetkých darov

a následne sa táto suma vydeli tromi.

$210\,000 + 19\,000 + 80\,000 = 309\,000$

$309\,000 : 3 = 103\,000$

Každý zo zákonných dedičov teda od poručiťľa dostane majetok v hodnote 103 000 eur. Manželka z predmetu dedenia dostane **103 000 eur**. Dcéra dostala auto v hodnote 19 000 eur, a preto jej z predmetu dedenia pripadne ($103\,000 - 19\,000 = 84\,000$) **84 000 eur**. Syn dostal hotovosť v hodnote 80 000 eur, a preto mu pripadne **23 000 eur**.

Príklad č. 6

Vediete stĺpček „Právnik radí“ v časopise Štrikovanie pre každého. Odpovedzte na dotaz čitateľky: „Tesne pred smrťou mi moja mamička darovala rodičovský dom aj s príľahlým pozemkom za to, že som sa o ňu po celé roky jej ťažkej choroby osobne starala. Mám ešte dvoch súrodencov, sestru, ktorá na mňa zanevrela, lebo je presvedčená, že mamička bola pri spisovaní darovacej zmluvy nesvojprávná a ja som ju zmanipulovala. Mám ešte aj brata, s ktorým sa však nemám žiadny kontakt a neviem, kde býva a či vôbec niekde býva, keďže sa ho naša mamička zriekla po tom, čo brat fyzicky napadol nášho otca a ten podľahol infarktu. Medzičasom kontakt s mamičkou ešte obnovil, ale neviem, či sa o jej smrti vôbec dozvedel. Doposiaľ neprebehlo dedičské konanie, avšak viem, že mamička mala úspory na vkladnej knižke asi v hodnote 180 000 eur v starej mene. Zaujímá ma, ako budeme dediť a či môže sestra nejakým spôsobom napadnúť platnosť darovacej zmluvy Rovnako ma zaujíma, ako bude notár pristupovať v súvislosti s našim bratom. Za odpoveď vopred ďakujem.

Kedže poručiťľka nezanechala závet, pôjde o dedenie zo zákona. Deti poručiťľky patria do prvej dedičskej skupiny, kde každý z nich dedí rovnakým dielom (§ 473 ods. 1). Avšak keďže pred smrťou poručiťľky dostala jedna z dcér od poručiťľky ako dar dom s príľahlým pozemkom, bude sa postupovať podľa § 484 OZ, na základe ktorého sa dedičovi do jeho podielu započíta to, čo za života poručiťľky od neho bezplatne dostal, pokiaľ nejde o obvyklé darovania. Vzhľadom na veľkosť daru môžeme konštatovať, že dcéra by už nemala žiadny podiel z dedičstva.

Na margo syna, s ktorým rodina nie je dlhodobo v kontakte sa bude postupovať v súlade s § 468 OZ, ktorý hovorí: „Na neznámeho dediča alebo na dediča, ktorého pobyt nie je známy, ktorý bol o svojom dedičskom práve upovedomený vyhláškou súdu a ktorý v určenej lehote nedal o sebe vedieť, sa pri prejedaní dedičstva neprihliada. Jeho opatrovník nemôže vyhlásenie o odmietnutí či neodmietnutí dedičstva urobiť.“

Čo sa týka jeho incidentu s otcom, v prípade ak došlo k spáchaniu úmyselného trestného činu voči manželovi poručiťľky, na syna sa budeme pozeráť ako na nespôsobilého dediča (§ 469). Avšak syn by musel byť za takýto trestný čin právoplatne odsúdený.

Otázka, či je možné napadnúť platnosť darovacej zmluvy pre nesvojprávnosť poručiťľky je komplikovnejšia. Obmedziť alebo pozbaviť osobu spôsobilosti na právne úkony môže na základe § 10 ods. 1 môže len súd. Rozhodnutie o zbavení alebo obmedzení spôsobilosti na právne úkony má konštitutívne účinky, ktoré sa viažu ku dňu jeho právoplatnosti a nepôsobia späťne (*Uz NS ČR z 25. 10. 2001, sp. zn. 20 Cdo 3044/2000*). Avšak pokiaľ by osoba postihnutá duševnou poruchou urobila právny úkon pred nadobudnutím účinnosti rozhodnutia o pozbavení či obmedzení spôsobilosti na právne úkony, jej úkon sa bude posudzovať so zreteľom na ustanovenie § 38 ods. 2 OZ, podľa ktorého „neplatný je právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou“.

Sestra by mohla napadnúť darovaciu zmluvu pre neplatnosť právneho úkonu podľa § 38 ods. 2 OZ, ale len v prípade, ak by bola poručiťľka stále na žive. Je totiž vecou odborného medicínskeho posúdenia, ako bude duševná porucha diagnostikovaná. Podľa § 187 ods. 3 OSP je v takýchto prípadoch nevyhnutné vykonať znalecké dokazovanie. Od neho nemožno upustiť a nemožno ho nahradiť iným dôkazom.

Príklad č. 7

Označte pravdivé tvrdenie:

A – Pravda N – nie je pravda

a) Potomok dediča je univerzálny dedič. – N (univerzálny dedič = jediný dedič)

- b) Štát je spôsobilý byť dedičom. – A (§ 462)
- c) V období medzi nadobudnutím dedičstva a potvrdením nadobudnutia dedičstva sú z právnych úkonov týkajúcich sa veci povinní a oprávnení všetci dedičia poručiteľa, ktorí dedičstvo doposiaľ neodmietli a to spoločne a nerozdielne.
A (prípád č. 3 a)
- d) Vyporiadanie dedičstva dohodou dedičov je možné odchyliť sa od dedičských podielov určených zákonom či závetom. - A (kniha s. 676)
- e) Odvolaním závetu sa obnovuje platnosť predchádzajúceho závetu. – A (§ 480)
- f) Závet zriadený notárskou zápisnicou možno platne odvolať iba vo forme notárskej zápisnice. – N (§480, kniha s. 674)
- g) Neplatnosť závetu (časti závetu) pre opomenutie neopomenuteľného dediča je neplatnosť absolútna. – N (§ 40a, kniha s. 663)
- h) Svedok musí poznať obsah závetu. – N (kniha s. 669)
- i) Vydedit' možno aj maloletých potomkov. – A
- j) Závet môže zriadiť osoba, ktorá má obmedzenú spôsobilosť na právne úkony.
N – v prípade ak súd v rozhodnutí o obmedzení spôsobilosti na PÚ určí, že medzi PÚ, ktoré osoba nemôže vykonávať patrí aj zriadenie závetu (str. 658)
- k) Zo osobu mladšiu ako 15 rokov môže spísať závet aj zákonný zástupca.
N (§ 476d ods. 2, s. 658)
- l) Svedkami závetu nemôžu byť dedičia zo zákona. – A (§ 476f)
- m) Ak pôsobil pri zriadení závetu ako svedok dedič zo závetu, má to za následok neplatnosť závetu. A (str. 670)
- n) Ak závet neurčuje podiel dedičov na predmete dedenia, je závet neplatný.
N (§ 477)
- o) Príkaz uvedený v závete spôsobuje neplatnosť závetu. - N (str. 664)

Príklad č. 8

Zomrel muž, ktorý platným závetom prenechal celý svoj majetok svojmu bratovi, keďže inú rodinu nemal. V čase poručiteľovej smrti však už jeho brat nežil, zostali po ňom iba jeho dve deti. Budú tieto deti dediť titulom toho, že sú potomkovia po závetnom dedičovi?

Dedenie zo závetu – avšak dedič zomrel – budú dediť jeho deti z dôvodu titulu potomkovia závetného dediča – NIE

§ 461

(2) Ak nenadobudne dedičstvo dedič zo závetu, nastupujú namiesto neho dedičia zo zákona. Ak sa nadobudne zo závetu len časť dedičstva, nadobúdajú zvyšujúcu časť dedičia zo zákona. Závetný dedič ho nenadobudol pretože zomrel pred smrťou poručiteľa.
Takže dedič zákonný dedí.

Príklad č. 9

Posúďte takúto poslednú vôľu poručiteľky: „keďže moja jediná dcéra Erika Poláková vedie neusporiadaný život tým, že do veku 30 rokov života sa už trikrát rozviedla,

vyhľadáva známosti s mužmi a doposiaľ v žiadnom zamestnaní nevydržala viac ako 6 mesiacov, nariadujem, aby po mojej smrti zdedila iba tretinu mojej pozostalosti, hoci by mala nárok na celú.“

Ide o čiastočné vydedenie (Lazar J. Občianske právo hmotné str. 638). Peťa Jánka však na hodine povedala, že vydedenie môže byť len úplné. Zatiaľ nedoriešená otázka.

Podmienka uvedenia zákonného dôvodu bola splnená.

§ 469a ods. 1 písm. d) ustanovuje, že porúčiteľ môže vydediť potomka, ak trvalo vedie neusporiadaný život.

Prejav vôle o vydedení môže byť súčasťou závetu alebo môže byť uvedený aj na zamostatnej listine o vydedení. (Lazar J. Občianske právo hmotné str. 638).

Príklad č. 10

Zomrel muž, ktorý bol ženatý a mal dve deti, plnoletého syna a neplnoletú dcéru. S manželkou vlastnili nehnuteľnosť – byt v kat. území Petržalka podľa znaleckého posudku v hodnote 120 000 eur, žiaden iný majetok predmetom dedičstva nebol. Muž však zanechal závet, v ktorom sa za vlastníka celého svojho majetku určil Ligu proti rakovine. Určite okruh dedičov a ich podiely.

- pred začatím konania o dedičstve, musí dôjsť k vysporiadaniu BSM
- podľa § 150 sa pri vyporiadaní BSM vychádza z toho, že podiely oboch manželov sú rovnaké
- manželke teda v rámci bezpodielového spoluvlastníctva prípadne polovica hodnoty nehnuteľnosti, čiže 60 000 eur
- podľa § 479 OZ sa musí maloletým potomkom sa musí dostať aspoň toľko, koľko robí ich dedičský podiel zo zákona, a plnoletým potomkom aspoň toľko, koľko robí jedna polovica ich dedičského podielu zo zákona. Pokiaľ tomu závet odporuje, je v tejto časti neplatný, ak nedošlo k vydedeniu uvedených potomkov.
- bez existencie závetu by sa majetok delil na tri časti rovným dielom: 1/3 manželke, 1/3 synovi a 1/3 dcére (každý z nich by dostal 20 000 eur)
- avšak z dôvodu existencie závetu, neopomenuteľným dedičom prípadne:
 - plnoletému synovi – 1/2 ich zákonného dedičského podielu = 10 000 eur
 - neplnoletej dieťa – celý zákonný dedičský podiel = 20 000 eur
- zvyšok (30 000) prípadne Lige proti rakovine

Príklad č. 11

Zomrel muž. Bol ženatý, deti nemal. Po jeho smrti sa šetrením zistilo, že zanechal závet spísaný v roku 2007 pojednávajúci o celom mužovom majetku, a to nehnuteľnostiach v hodnote 315 000 eur a úsporách v hodnote 105 000 eur, žiaden iný majetok nemal.

- a) Závet bol nasledujúceho znenia: „Všetky nehnuteľnosti, ktorých som vlastníkom, prikazujem predat' a výťažok rozdeliť rovným dielom občianskemu združeniu Zachráňme korytnačky a Jánovi Prašnému, bytom v Bratislave. Sestre Anne odkazujem sumu 103 500 eur na vkladnej knižke a 1 500 eur na údržbu hrobu našej matky na Martinskom cintoríne.“ Ide o platný záver? Ako sa bude dediť?
- b) Následne sa objavil veriteľ, ktorý preukázal dedičom, že porúčiteľ pred svojou smrťou písomne uznal svoj záväzok voči veriteľovi vo výške 100 000 eur. Ako sa budú dedičia podieľať na úhrade dlhu?
- c) Bezprostredne po úhrade záväzku zo strany dedičov sa však ohlásil muž, ktorý preukázal, že je synom zomrelého. Ako bude dediť?
- d) (e) Pri vypratávaní jednej z mužových nehnuteľností sa v pivnici našiel založený závet z roku 2009, v ktorom muž odkázal sestre Anne sumu 105 000 eur na vkladnej knižke. O ostatnom majetku závet nepojednával. Kto

a v akom podiele bude dediť?

e) (f) Po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia, ktorým sa dedičské konanie skončilo, sestra Anna našla listinu o vydedení, ktorá bola vlastnoručne spísaná, nebola síce datovaná, avšak bola podpísaná pred notárom, pričom z doložky o osvedčení podpisu notárom sa dalo zistiť, kedy bola listina o vydedení podpísaná. V listine o vydedení poručiteľ svojho syna vydedil z dôvodu, že o neho trvalo neprejavoval opravdivý záujem, ktorý ako potomok mal prejavovať. Listina o vydedení neobsahovala údaje o tom, že poručiteľ vztahuje dôsledky vydedenia aj na svojich vnukov. Ako sa bude dediť?

a) Na to, aby bol závet platný, je potrebné splniť zákonom predpísané náležitosti podľa §476 ods. 1 a 2. OZ). Ak tieto náležitosti nie sú splnené, ide o absolútne neplatný právny úkon (§40 ods. 1 OZ).

- uvedenie dňa, mesiaca a roka
- podpis, písomná forma
- prípadne svedkovia a ich podpisy
- presné určenie majetku a dedičov

Ak by sme predpokladali, že uvedený závet spĺňa všetky zákonom stanovené náležitosti, závet by bol platný. Čo sa týka príkazu poručiteľa použiť 1500 eur na údržbu hrobu, nebude mať žiadne právne následky (§478 OZ) a prípadne sestre poručiteľa.

Dediť sa preto bude tak, ako si to želal poručiteľ, za podmienky, že hodnoty nehnuteľností a zvyšného majetku sú uvedené už po vysporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

b) Prechod dlhov upravuje §470 ods. 2 – dedičia zodpovedajú za dlhy podľa pomeru toho, čo z dedičstva nadobudli, k celému dedičstvu.

Sestra, ktorá zdedila $\frac{1}{4}$ z celkového majetku poručiteľa sa bude na úhrade dlhu podieľať sumou 25 000 eur.

Zvyšných 75 000 eur zaplatia spoločne občianske združenie Zachráňme korytnačky a Ján Prašný, každý rovnakým dielom. To znamená každý zaplatí veriteľovi po 37 500 eur.

c) Syn, ako neopomenuteľný plnoletý dedič, má podľa § 479 OZ nárok na $\frac{1}{2}$ svojho zákonného dedičského podielu. V prípade, že neexistoval závet a došlo by k zákonnému dedeniu, syn by mal nárok na $\frac{1}{2}$ celého majetku poručiteľa, to znamená 210 000 eur. Ak predpokladáme, že ide o plnoletého dediča z zákona mu prislúcha dedičský podiel vo výške 105 000 eur. Zvyšný majetok poručiteľa (315 000 eur) by sa rovnomerne rozdelil medzi závetných dedičov (sestra, občianske združenie a Ján Prašný), každý z dedičov by teda dostal 105 000 eur.

Ustanovenie § 485 ods. 1 OZ hovorí: „Ak sa po prejednaní dedičstva zistí, že oprávneným dedičom je niekto iný, je povinný ten, kto dedičstvo nadobudol, vydať oprávnenému dedičovi majetok, ktorý z dedičstva má, podľa zásad o bezdôvodnom obohatení tak, aby nemal majetkový prospech na ujmu pravého dediča.“

Každí z nepravých dedičov teda musí pravému dedičovi vydať dedičstvo v hodnote 35 000 eur ($35\,000 \times 3 = 105\,000$), a to prioritne in natura (naturálna reštitúcia). Ak to nie je dobre možné, musia podľa §458 ods. 1 poskytnúť nepravému dedičovi peňažnú náhradu.

Podľa § 485 ods. 2 OZ má nepravý dedič právo (občianske združenie, Ján Prašný a sestra poručiteľa), aby mu oprávnený dedič (syn poručiteľa) nahradil náklady, ktoré na majetok z dedičstva vynaložil; takisto mu patria úžitky z dedičstva.

e) Závet sa podľa § 480 ods. 1 zrušuje neskorším platným závetom, len pokiaľ popri ňom nemôže obstať. Zriadenie nového závetu samo osebe ešte nevylučuje platnosť skoršieho závetu. Nie je vylúčené, aby sa oba závety prekrývali len sčasti, takže zo skoršieho závetu nájde uplatnenie tá časť, ktorá nebola neskorším závetom dotknutá. Znamená to, že sú oba závety platné a je ch možné plniť súčasne. Dedičské konanie preto nebude obnovené.

f) § 469a ods. 3 OZ ustanovuje: „O náležitostiach listiny o vydedení a o jej zrušení platia obdobne ustanovenia § 476 a 480; v listine však musí byť uvedený dôvod vydedenia.“

Dôvod vydedenia síce uvedený bol, no listina o vydedení sa považuje za neplatný právny úkon, pretože nespĺňa zákonom náležitosti v § 476 ods. 2 – nebol uvedený deň, mesiac a rok.

Každý závet na svoju platnosť vyžaduje, aby v ňom bol uvedený *deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný*. Údaj o dátume podpísania závetu v listine o overení pravosti podpisu poručiťľa (tzv. overovacia doložka) nemôže nahradiť chýbajúci dátum v texte závetu alebo opraviť dátum v texte závetu, ktorý nie je dátumom, kedy bol závet skutočne podpísaný, a to ani v prípade, že overovacia doložka je vyznačená priamo na listine obsahujúcej závet (*Rc 25/2006*).

Uvedené obdobie platí pre listinu o vydedení.

Keby bola listina o vydedení platná, zákonný podiel by na základe zásady reprezentácie pripadol vnukom poručiťľa. Neopomenuteľný dedič nárok na povinný podiel nemá, ak ho poručiťľ počas svojho života vydedil (§ 469a OZ). V takom prípade môžu z dôvodu dedičskej postupnosti nastúpiť potomkovia vydedeného potomka, ak poručiťľ nerozšíril účinky vydedenia aj na nich.

Príklad č. 12

Zomrela poručiťľka, ktorá mala 5 detí. Jedna dcéra, ktorá mala dve deti, už nežije. Náklady na pohreb poručiťľky v hodnote 1 200 eur zaplatil ako vybavovateľ pohrebu najstarší syn poručiťľky. Predmet dedičstva tvorí zariadenie bytu, v ktorom poručiťľka bývala, odhadom v hodnote 1 300 eur. Byt predmetom dedenia nebol. Kto bude dediť a v akých podieloch?

dedenie zo zákona, najprv prvá skupina a potom ďalšie

- §473 ods. 1 – dedia poručiťľove deti a manžel rovnakým dielom
- odsek 2 – ak nededí dieťa, tak nadobúdajú jeho podiel jeho deti
 - čiže dcéra poručiťľa zomrela, ale jej dedičský podiel nadobúdajú jej dve deti, každý polovicu jej podielu
- poručiťľove deti zdedia 1/5 majetku, ale ↓
- avšak na tento prípad sa vzťahuje ustanovenie 175h OSP ods. 2: Ak poručiťľ zanechal majetok nepatrnej hodnoty, môže ho súd vydať tomu, kto sa postaral o pohreb, a konanie zastaví.
- podľa všetkého by súd postupoval podľa § 175h OSP a majetok v hodnote 1500 eur by pripadol synovi, ktorý sa postaral o pohreb.

V prípade ak by súd zvyšné dedičstvo 300 eur nepovažoval za nepatrné, 1500 eur by sa rozdelilo medzi dedičov, ktorý by pomerne vyplatili synovi náklady na pohreb. Vyplyva to z ustanovenia § 470 OZ - dedič zodpovedá do výšky ceny nadobudnutého dedičstva za primerané náklady spojené s pohrebom poručiťľa. Ak je viac dedičov, zodpovedajú za náklady

poručiťovho pohrebu podľa pomeru toho, čo z dedičstva nadobudli, k celému dedičstvu.

Každému potomkovi by pripadla suma 300 eur, pričom zákonný podiel zosnulej dcéry by si na základe princípu reprezentácie rovnomerne rozdelili jej dve deti (po 150 eur). Deti poručiťky by 260 eur zo svojho dedičského podielu odovzdali najstaršiemu synovi, aby tak splatili náklady za pohreb. Vnuci/ vnučky poručiťky, ktoré zdedeli po 150 eur by za pohreb zaplatili po 130 eur.

Každému z detí by po odpočítaní nákladov na pohreb ostalo 40 eur a deťom po zosnulej dcére po 20 eur.

Téma č. 12: Kataster nehnuteľnosti

- 1. Máte za to, že právny poriadok Vám umožňuje získať údaje o právach k nehnuteľnostiach, ktorá patrí k Vášmu spolužiakovi alebo akejkoľvek inej osobe? Ak áno, čo Vás k tomu oprávňuje a akým spôsobom budete pri získavaní požadovaných informácií postupovať?**
- 2. Vypracujte písomný návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností – rodinného domu s pozemkom a so záhradou. Skutkový stav si dosadí každý sám. Využite pri tom prílohu č. 3 k tejto téme. Uved'te, aké ďalšie údaje by ste museli do návrhu uviesť v prípade, ak by bol predmetom prevodu byt alebo nebytový priestor.**